

**ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİMDALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**AİLE HUKUKUNDAN DOĞAN YÜKÜMLÜLÜĞÜN YERİNE
GETİRİLMEMESİ NEDENİYLE MİRASÇILIKTAN ÇIKARMA**

Seher Direnç ZEYBEK

EYLÜL 2020

ÖZ

‘AİLE HUKUKUNDAN DOĞAN YÜKÜMLÜLÜĞÜN YERİNE’ GETİRİLMEMESİ NEDENİYLE MİRASÇILIKTAN ÇIKARMA

ZEYBEK, Seher Direnç

Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans

Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Gamze TURAN BAŞARA

Eylül 2020, 88 sayfa

Aile hukukundan doğan yükümlülüğün yerine getirilmemesi nedeniyle mirasçılıktan çıkarma, kanun koyucunun aile birliğinin önemine binaen, yükümlülüklerin ihlalini yaptırma tabi tutarak, mirasbırakana saklı paylı mirasçısını mirastan mahrum etme imkanı tanıyan düzenlemeyi içermektedir.

Çalışmada bu yükümlülüklerin neleri kapsadığı, hangi mirasçılar yönünden etki alanı bulunduğu ve hangi hallerin mirasçılıktan çıkarmaya konu edileceği ele alınmıştır. Bu kapsamda mirasçılıktan çıkarmanın yapılma şekilleri açıklanmış, Yargıtay kararları da değerlendirilerek, mirasçılıktan çıkarılanın ve diğer mirasçıların bu tasarruftan nasıl etkileneceği konusunda değerlendirmeler yapılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Özel Hukuk, Aile hukukundan doğan yükümlülüğün yerine getirilmemesi nedeniyle mirasçılıktan çıkarma, Mirasçılıktan Çıkarma

ABSTRACT

DISMISSAL FROM FAMILY LAW BECAUSE THE LIABILITY IS FAILED

ZEYBEK, Seher Direnç

Graduate School of Social Sciences Department of Private Law

Supervisor: Doç. Dr. Gamze TURAN BAŞARA

September 2020, 88 sayfa

Due to the non-fulfillment of the ring arising from the family law, the solver of inheritance, due to the importance of the family unity of the lawmaker, by applying the violation of all, contains a letter that allows the inheritance to deprive the inheritance of the inheritance.

In the study, what these structures include, the domain of inheritors and which cases will be subject to exclusion from inheritance are discussed. In this context, the methods of exclusion from inheritance were explained, and the decisions of the Supreme Court were also evaluated, and evaluations were made on how the excluded from the inheritance and other heirs would be affected by this savings.

Keywords: Private Law, Removing from inheritance due to non-fulfillment of family law, Exclusion from inheritance

TEŞEKKÜR

Bu alıőmayı verimli bir Şekilde tamamlamam için yardımlarını esirgemeyen tez danıőmanım Do. Dr. Gamze TURAN BAŞARA'ya, Medeni Hukuka olan ilgi ve merakımı dersleri sayesinde edindiğim Prof. Dr. Bilge ÖZTAN'a, sÜreçte yardımlarını esirgemeyen Av. Berna Berfin KAYA'ya ve her aőamada bana destek olan baőta annem GÜldane ALBAYRAK ile tüm aileme teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZ	v
ABSTRACT	vi
TEŞEKKÜR.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR	xiii
GİRİŞ	1
BÖLÜM I MİRASÇILIK SIFATINI SONA ERDİREN SEBEPLER	
1.1. MİRASÇILIKTAN ÇIKARMA	3
1.1.1. Mirasçılıktan Çıkarma Kavramı.....	3
1.1.2. Mirasçılıktan Çıkarma Sebepleri	3
1.1.3. Mirasçılıktan Çıkarmanın Sonuçları	4
1.2. MİRASTAN FERAGAT	5
1.2.1. Mirastan Feragat Kavramı	5
1.2.2. Mirastan Feragatin Sonuçları	7
1.3. MİRASTAN YOKSUNLUK	8
1.3.1. Mirastan Yoksunluk Kavramı.....	8
1.3.2. Mirastan Yoksunluk Sebepleri.....	9

1.3.3. Mirastan Yoksunluğun Sonuçları.....	11
1.4. MİRASIN REDDİ.....	12
1.4.1. Mirasın Reddi Kavramı.....	12
1.4.2. Mirasın Reddinin Çeşitleri	13
1.4.3. Mirasın Reddinin Sonuçları	14
1.5. MİRASÇILIK SIFATINI SONA ERDİREN SEBEPLERİN DEĞERLENDİRMESİ	17

BÖLÜM II MİRASÇILIKTAN ÇIKARMA TÜRLERİ VE YÖNTEMLERİ

2.1. MİRASÇILIKTAN ÇIKARMANIN TÜRLERİ	20
2.1.1. Koruyucu Mirasçılıktan Çıkarma.....	20
2.1.2. Cezai Mirasçılıktan Çıkarma	21
2.1.2.1. Mirasçının Mirasbırakana veya Mirasbırakanın Yakınlarından Birine Karşı Ağır Bir Suç İşlemesi.....	22
2.1.2.2. Mirasçının Mirasbırakana veya Mirasbırakanın Aile Üyelerine Karşı Aile Hukukundan Doğan Yükümlülüklerini Önemli Ölçüde Yerine Getirmemesi	23
2.2. MİRASÇILIKTAN ÇIKARMA YÖNTEMLERİ	24
2.2.1. Vasiyetname ile Mirasçılıktan Çıkarma.....	26
2.2.2. Miras Sözleşmesi ile Mirasçılıktan Çıkarma	30

BÖLÜM III AİLE HUKUKUNDAN KAYNAKLANAN YÜKÜMLÜLÜKLERİN YERİNE GETİRİLMEMESİ NEDENİYLE MİRASÇILIKTAN ÇIKARMA VE HÜKÜMLERİ

3.1. AİLE HUKUKUNDAN KAYNAKLANAN YÜKÜMLÜLÜKLERİN YERİNE GETİRİLMEMESİ	33
--	----

3.1.1. Aile Üyeleri.....	33
3.1.1.1. Mirasbırakanın Aile Üyeleri Kapsamına Giren Kimseler.....	34
3.1.1.1.1. Uzak Kan Hısımları	34
3.1.1.1.2. Nişanlı	35
3.1.1.1.3. Kayın Hısımları.....	35
3.1.1.1.4. Mirasbırakan ile Üveylik İlişkisinde Olanlar.....	36
3.1.1.1.5. Mirasbırakan ile Evlilik Dışı Yaşam Ortaklığı Bulunan Kimse.....	36
3.1.1.1.6. Mirasbırakan ile Aynı Konutta Yaşayan Çalışanlar.....	37
3.1.1.2. Mirasbırakan ile Bağlılığın Bulunması	37
3.1.2. Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülükler.....	38
3.1.2.1. Evlilik Birliğinin Mutluluğunu Sağlama Yükümlülüğü	38
3.1.2.2. Sadakat Yükümlülüğü	39
3.1.2.3. Yardımlaşma ve Dayanışma Yükümlülüğü	41
3.1.2.4. Giderlere Katılma Yükümlülüğü.....	42
3.1.2.5. Birlikte Yaşama Yükümlülüğü	43
3.1.2.6. Çocukların Bakımına, Eğitimine, Gözetimine, Yetiştirilmesine Özen Gösterme Yükümlülüğü.....	43
3.1.2.7. Ana Babanın Bakım ve Eğitim İçin Karar Alıp Uygulama Yükümlülüğü.....	44
3.1.2.8. Nafaka Yükümlülüğü	44
3.1.2.9. Ana Babanın Sözü Dinleme Yükümlülüğü.....	45

3.1.3. Aile Hukuku Yükümlülüklerinin Önemli Ölçüde İhlali	46
3.1.4. Mirasbırakana Yönelik Yükümlülük İhlali	47
3.1.5. Mirasbırakanın Aile Üyelerine Yönelik Yükümlülüklerinin İhlali.....	48
3.1.6. Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüklerin İhhalinin Örnek Kararlarla Değerlendirilmesi	49
3.2. MİRASÇILIKTAN ÇIKARMANIN SONUÇLARI	51
3.2.1. Mirasçılıktan Tam Çıkarmanın Sonuçları.....	52
3.2.2. Mirasçılıktan Kısmi Çıkarmanın Sonuçları	53
3.3. MİRASBIRAKANIN AFFI VE MİRASÇILIKTAN ÇIKARMAYI İÇEREN ÖLÜME BAĞLI TASARRUFTAN DÖNMESİ	56
3.3.1. Mirasbırakanın Affi.....	57
3.3.2. Mirasçılıktan Çıkarmayı İçeren Ölüme Bağlı Tasarruftan Dönme.....	58
3.3.2.1. Mirasçılıktan Çıkarmadan Açık veya Örtülü Olarak Dönme.....	58
3.3.2.2. Mirasçılıktan Çıkarmadan Kısmen veya Tamamen Dönme	59
3.4. MİRASÇILIKTAN ÇIKARMANIN DAVA YOLUYLA HÜKÜMSÜZ KILINMASI.....	60
3.4.1. İptal Davası	60
3.4.1.1. İptal Davasının Sebepleri	60
3.4.1.2. İptal Davasında Hak Düşürücü Süreler	62
3.4.1.3. İptal Davasının Sonuçları	62
3.4.2. Tenkis Davası.....	63

3.4.2.1. Tenkis Davasının Sebepleri.....	63
3.4.2.2. Tenkis Davasında Hak Düşürücü Süreler	64
3.4.2.3. Tenkis Davasının Sonuçları	65
SONUÇ	66
KAYNAKÇA	69
ÖZGEÇMİŞ	73

KISALTMALAR

AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
b.	: Bent
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
dn.	: Dipnot
E.	: Esas Numarası
E.T.	: Erişim Tarihi
HD	: Hukuk Dairesi
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu (2011 tarihli)
İsvBK	: İsviçre Borçlar Kanunu
K.	: Karar Numarası
MD./Md./md.	: Madde
MK	: Medeni Kanun
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
TBK	: Türk Borçlar Kanunu (2011 tarihli)
TMK	: Türk Medeni Kanunu (2002 tarihli)
vd.	: ve devamı

GİRİŞ

Miras Hukukunda temel olarak kullanılan miras kavramı; üzerinde ölen kişinin yasal sınırlara bağlı kalmak kaydıyla tasarruf etme yetkisi bulunulan tereke değerlerini ifade etmektedir.

Bu tasarruflar kişi ölmeden önce gerçekleşmekte, ölümü ile hüküm ve sonuçlarını doğurmaktadır. Kanun koyucu miras hakkında düzenlemeler yaparken hısımlık bağı olarak tabir edebileceğimiz, zümreler arasındaki hukuken korunan bağlardan kaynaklı hak ve yükümlülüklerin ölümden sonra birtakım hususlarda da devam etmesi gerektiği yönünde iradesini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte benzer bir yetkiyi mirasbırakana da tanımaktadır. Mirasbırakanın sağlığında kanunda öngörülen koşulların gerçekleşmesi halinde mirasçılara yasaların tanıdığı hakları yine yasalar çerçevesinde mirasçılıktan çıkarma müessesesi ile ortadan kaldırması mümkündür.

Bu çalışmanın konusu aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüklerin ihlali sebebiyle mirasçılıktan çıkarmanın değerlendirilmesi ve sonuçlarının irdelenmesine ilişkindir.

Mirasçılıktan çıkarma müessesesi aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüklerin temel ilkeler ışığında değerlendirilmesinin yanı sıra mirasbırakanın etkilendiği kısım ve aile bağlarının zedelenmesinin ölçüsü dikkate alınmalıdır. Nitekim miras hukuku kişinin ölümü sonrasında da iradesinin dikkate alınması gereken bir disiplin olması nedeniyle; mirasbırakanın saklı paylı mirasçıyı mirasından mahrum etme iradesi değerlendirilirken geçerli ve etkili sebeplerin varlığının aranacağı muhakkaktır.

Tam da bu noktada mirasbırakanın mirasçılıktan çıkarma iradesinde esaslı iki unsura dikkat çekilmelidir. Aile hukukundan kaynaklanan yükümlülükler yönünden kanunda belirtilen sebeplerin objektif varlığının yanı sıra bu sebeplerle mirasbırakan da subjektif etki yaratması nedeniyle mirasçılıktan çıkarma iradesinin oluşması gerekecektir. Bu iki unsur ayrı ayrı tek başına mevcut ise mirasçılıktan çıkarma söz konusu olamayacaktır.

Çalışmada aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüklerin ihlali nedeniyle mirasçılıktan çıkarma müessesesi incelenmeye geçmeden önce birinci bölümde mirasçılık sıfatını sona erdiren sebepleri ve değerlendirmeleri başlığında mirasçılıktan çıkarmanın yanı sıra mirastan feragat, mirastan yoksunluk, mirasın reddi, mirasçılık sıfatını sona erdiren sebeplerin değerlendirilmesi ele alınacak, daha sonra ikinci bölümde mirasçılıktan çıkarma türleri ve yöntemleri üzerinde durulacaktır. Tezin son bölümü olan sonuç bölümünde aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmemesi, bu nedenle mirasçılıktan çıkarma ve hükümleri ayrıntılı olarak incelenecektir.

BÖLÜM I

MİRASÇILIK SIFATINI SONA ERDİREN SEBEPLER

1.1. MİRASÇILIKTAN ÇIKARMA

1.1.1. Mirasçılıktan Çıkarma Kavramı

Mirasçılıktan çıkarma kavramı “*ıskat*” olarak da adlandırılmaktadır. Miras bırakanın kanun koyucunun sınırladığı sebepler doğrultusunda hukuken mirasçısı olan kişiyi mirasından mahrum etme çabasıdır. Mirasbırakanın bu iradesi ile saklı paylı mirasçısının mirasından pay almaması yönünde düzenlediği, olumsuz içerikli bir ölüme bağlı tasarruf söz konusudur.¹ Bu mahrumiyet elbette ki kanunda öngörülen bir takım sınırlamalara tabi olacaktır. Bu sınırlamalar mirasçılıktan çıkarma sebeplerinin kanun koyucu tarafından sayılması ile anlaşılmaktadır.

1.1.2. Mirasçılıktan Çıkarma Sebepleri

Mirasçılıktan çıkarma sebepleri Türk Medeni Kanunu’nun 510.-513. maddelerinde sayılmaktadır. Çalışmamızın esas konusu aile hukukundan doğan yükümlülüklerin ihlali halinde mirasçılıktan çıkarma hakkında değerlendirmeler olmakla birlikte, bu başlıkta diğer sebebine de kısaca yer verilecektir.²

Kanun koyucu temelde cezai mirasçılıktan çıkarma ve koruyucu mirasçılıktan çıkarma olmak üzere iki şekilde mirasçılıktan çıkarma müessesini düzenlemektedir.

---

¹ **SEROZAN**, Rona/ **ENGİN**, Baki İlkay ; Miras Hukuku, Seçkin Yayınevi, Bası:6, Ankara, 2019, s.398-399. ; **KESKİN**, A.**Dilşad**/ **DEMİRCİOĞLU H. Reyhan**; Medeni Hukuk-II (Eşya Hukuku-Miras Hukuku), Seçkin Yayınevi, Bası:1, Ankara, 2018, s.228-229. ; REFORM SERİSİ YAYIN KURULU, Medeni Hukuk-II(Eşya Hukuku-Miras Hukuku), Gazi Kitabevi, Bası:1, Ankara, 2020, s.129.; **SARI**, Suat; Uygulamalı Miras Hukuku, Filiz Kitabevi, Bası:3,İstanbul,2016, s.20-21. ; **HATEMİ**, ölüme bağlı ifadesinin kullanılmasının ölüm anında sonuç doğurmasından kaynaklandığı ve bu kavramın Batı Hukuk Dili’nden geçtiğini belirtmektedir. Ölüme bağlı tasarrufun şekli ve maddi anlamda ayırma tabi olmasından yola çıkarak ise; şekli anlamda ölüme bağlı tasarrufların içeriğini de maddi anlamda ölüme bağlı tasarrufların oluşturduğunu belirtmiştir. **HATEMİ, Hüseyin**; Miras Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, Bası:7, İstanbul, 2018, s.80-82.; **TURAN**, Gamze; Ölüme Bağlı Tasarrufların Hükümsüzlüğü, Turhan Kitabevi, Bası:1, Ankara, 2009, s.22-23. ; **KOCAĞA**, Köksal; Vasiyeti Yerine Getirme Görevlisi, Yetkin Basımevi, Bası: 1, Ankara, 2006, s.32.

² **GENÇCAN**, Ömer Uğur; Miras Hukuku, Yetkin Yayınları, Bası:2, Ankara, 2018, s.392-393.; **ÖZTAN**, Bilge; Miras Hukuku, Turhan Kitabevi Bası:5, Ankara, 2012, s.149. ; **HATEMİ, Hüseyin**; Miras Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, Bası:7, İstanbul, 2018, s.123.

Cezai mirasçılıktan çıkarma esas olarak iki şarta bağlanmaktadır. Bunlardan ilki mirasçının, mirasbırakana veya mirasbırakanın yakınlarından birine karşı ağır bir suç işlemiş olmasıdır(TMK 510/1).Madde hükmünde kanun koyucunun suç tiplerini tek tek saymamış olması kasıtlı tercih edilmiştir. Burada ifade olunan “ağırlık” kriteri ilerleyen bölümlerde açıklanacaktır.

Madde metninde belirtilen “suç” objektif olarak aile bağlarını koparacak nitelikte ağır bir suç olmalı, bunun yanı sıra mirasbırakan bu suçu subjektif olarak değerlendirdiğinde de aile bağlarının kopardığı kanısını taşımalıdır.³

Cezai mirasçılıktan çıkarmanın bir diğer sebebi mirasçının, mirasbırakana veya mirasbırakanın ailesi üyelerine karşı aile hukukundan doğan yükümlülüklerini önemli ölçüde yerine getirmemiş olmasıdır (TMK 510/2).

Koruyucu mirasçılıktan çıkarma ise ödeme güçsüzlüğü nedeniyle mirasçılıktan çıkarmayı ifade etmektedir. Koruyucu ıskat sadece hakkında “aciz belgesi” verilmiş altsoy için yapılabilir. Burada birinci zümreden olan mirasçı saklı payının tümünden değil yarısından yoksun kılınmaktadır.⁴

1.1.3. Mirasçılıktan Çıkarmanın Sonuçları

Mirastan ıskat edilen mirasbırakana mirasçı olabilme niteliğini tamamen kaybeder, yani mirasbırakanın ölümüyle ilerde kazanılması beklenen miras hakkından yoksun olur. Mirasçılıktan çıkarılan kişi terekeden hak talep edemeyeceği gibi tenkis davası da açamaz.⁵

Mirasbırakanın saklı paylı mirasçısını mirasçılıktan çıkarması ile çıkarılan mirasçı yerine onun altsoyu geçer. Altsoyu yok ise saklı paya karşılık gelen değer, mirasbırakanın tasarruf oranına eklenir.⁶

³ **AYAN**, Mehmet; Miras Hukuku, Mimoza Basım, Bası:4, Konya, 2007, s.147. Failin yargılanmış olup olmadığı önem taşımaksızın eylemin aile bağlarını zedelemiş olmasına dikkat çekilmektedir. Yine mirasçılıktan çıkarılacak olanın asli fail olma şartı da aranmaktadır. Suça teşvik eden, azmettiren olması da mümkündür.

⁴ **HATEMİ**, Hüseyin, s.124. ; **KESKİN**, A.Dilşad/ **DEMİRCİOĞLU** H. Reyhan, s.228. ; **ÖZTAN**, Bilge; Miras Hukuku, s.149-150. ; **SEROZAN**, Rona/ **ENGİN**, Baki İlkay ; Miras Hukuku, s. 405-406. ; **DURAL**, **Mustafa/ ÖZ, Turgut**: Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, Filiz Kitabevi, Bası:12, İstanbul, 2018, s. 216-217. ; **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan; Miras Hukuku, İleri Kitabevi, Bası:8, İzmir, 2012, s. 372.

⁵ **KÖPRÜLÜ**, Bülent; Miras Hukuku Dersleri, Fakülteler Matbaası, Bası:2, İstanbul, 1985, s.286. ; **OĞUZMAN**, M.Kemal; Miras Hukuku, Filiz Kitabevi, Bası:3, İstanbul, 1984, s.264. ; **ZEYTİN**, Zafer/ **ERGÜN**, Ömer; Türk Medeni Hukuku, Bası: 4, İstanbul, 2018, s.293.

⁶ **SARI**, Suat, s.89.; **OĞUZMAN**, M.Kemal, s.265. ; **ANTALYA**, O. Gökhan/ **SAĞLAM**, İpek; Miras Hukuku Cilt III, Seçkin Yayınevi, Bası:4, Ankara, 2019, s.263-264. ; **İMRE**, Zahit/**ERMAN**, Hasan; Miras Hukuku, Der Yayınları, Bası:14, İstanbul, 2018, s. 255.

Mirastan çıkarılan mirasçı artık miras bırakanın mirasçısı değildir.⁷ Mirasçılıktan çıkarılan sadece saklı payını değil tüm miras payını yitirmektedir. Bu durumda olan bir kimseden mirasçı gibi mükellefiyetin yerine getirilmesi de istenemez.⁸

1.2. MİRASTAN FERAGAT

1.2.1. Mirastan Feragat Kavramı

Mirastan feragat iki taraflı bir hukuki işlem olup, olumsuz miras sözleşmesi olarak da ifade edilen bir ölüme bağlı tasarruftur.⁹ Bu tasarruf mirasbırakan ile mirasçının miras payından kısmen ya da tamamen ivazlı veya ivazsız olmak suretiyle vazgeçmesine dayanan miras sözleşmesini ifade etmektedir.¹⁰

Mirastan feragatin ivazsız olması durumu, mirasbırakan ile yasal mirasçılardan birinin mirasbırakanın sağlığında miras hakkından herhangi bir karşı edim talebi bulunmaksızın vazgeçtiğine ilişkin miras sözleşmesi yapılmasını ifade etmektedir.¹¹

Mirastan feragatin ivazlı olması durumu ise mirasbırakan ile yasal mirasçılardan birinin mirasbırakanın sağlığında miras hakkından herhangi bir edim karşılığında vazgeçtiğine ilişkin miras sözleşmesi yapılmasını ifade etmektedir.¹²

Feragat sözleşmesi ile ivaz olarak kararlaştırılan miktar terekenin sembolik bir kısmına denk geliyor ise feragatin ivazsız olarak değerlendirilmesi söz konusu olabilir. Belirtilen ivazın aslında bağış niteliğinde olduğu kabul görecektir. Ancak bunun değerlendirmesi hassasiyetle yapılmalı feragat sözleşmesinin yapıldığı sırada tereke değerlerinin ve feragat edenin o tarihteki durumu dikkate alınmalıdır. Feragatin ivazlı

⁷ **BERKİ**, Şakir; Türk Medeni Kanununda Miras Hukukunun Esasları(II), AÜHFD, Cilt:29, Sayı:1, Yayın Tarihi: 1972, s.139. ; **YAĞCI**, Kürşat; Cezai Mirasçılıktan Çıkarma, On İki Levha Yayıncılık, Bası:1, İstanbul, 2013, s.337-338. ; **İMRE**, Zahit/**ERMAN**, Hasan, s.254. ; **ANTALYA**, O. Gökhan/ **SAĞLAM**, İpek, s. 258.

⁸ **GÜRSOY**, Kemal Tahir; Ölüme Bağlı Tasarruflarda Şart ve Mükellefiyetler, AÜHFD, Cilt: 10, Sayı:1, Yayın Tarihi: 1953, s.487. ; **ANTALYA**, O. Gökhan/ **SAĞLAM**, İpek, s. 258-259. ; **ÖZTAN**, Bilge; Miras Hukuku, s.143.

⁹ **EREN**, Fikret/ **AKTÜRK**, İpek YÜCER; Türk Miras Hukuku, Yetkin Yayınları, Bası: 1, Ankara, 2019, s.180. ; **ÖZTAN**, Bilge; Miras Hukuku, s.242.. ; **İMRE**, Zahit/**ERMAN**, Hasan, s.254. ; **ANTALYA**, O. Gökhan/ **SAĞLAM**, İpek, s.189.; **DURAL**, **Mustafa/ ÖZ**, **Turgut**; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.101. ; **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan, s.259.

¹⁰ **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan, s.259. ; **TURAN**, Gamze, s.19.

¹¹ **KESKİN**, A.Dilşad/ **DEMİRCİOĞLU** H. Reyhan, s.226. ; **GÜNAY**, Erhan; Mirasçılık Sifatının Yitirilmesi, Seçkin Yayıncılık, Bası:2, Ankara, 2018, s.257.

¹² **ZEYTİN**, Zafet/ **ERGÜN**, Ömer; Türk Medeni Hukuku, Bası: 4, İstanbul, 2018, s.293. ; **KESKİN**, A.Dilşad/ **DEMİRCİOĞLU** H. Reyhan, s.226-227. ; **GÜNAY**, Erhan; Mirasçılık Sifatının Yitirilmesi, Seçkin Yayıncılık, Bası:2, Ankara, 2018, s.258.

yapılması durumu mirasçının edim karşılığında mirastan feragat etmeyi kabul etmesi anlamı taşıyacağından hali hazırda söz konusu ivaz bu iradenin gerçekliğini yansıtmalı başka bir maksat barındırmamalıdır.¹³

Mirastan feragatin ivazlı veya ivazsız yapılmış olması feragat eden yasal mirasçının altsoyu açısından farklı sonuçlar doğurmaktadır. Mirastan feragatin ivazsız yapılması halinde mirastan feragat edenin saklı paylı altsoyu feragat edene halef olup, saklı payını talep edecektir. İvazlı feragatte ise feragat edenin saklı paylı mirasçısı da bu tasarruftan etkilenecek ve saklı payını talep edemeyecektir.¹⁴

Feragat belirli mirasçılar lehine yapılabileceği gibi bir mirasçı belirlemeksizin diğer mirasçılar lehine veya mirasçı olmayan üçüncü bir kimse lehine de yapılabilir. Bu durumda feragat eden kişi veya kişilerin payı lehine feragat edene geçecektir.¹⁵

Mirastan feragat işleminin gerçekleşmesi için mirasçılıktan çıkarmada olduğu gibi kanunda öngörülmüş sebepler aranmamaktadır. Mirasbırakan ile mirasçının yapacağı miras sözleşmesiyle, o mirasçısının mirasından kısmen veya tamamen vazgeçtiğini kararlaştırabilirler.¹⁶ Esas itibariyle mirastan feragat asıl saklı paylı mirasçılar yönünden önem arz etmektedir. Nitekim miras bırakan saklı paylı mirasçıları dışındaki mirasçılarının payı üzerinde dilediği gibi tasarrufta bulunabilmektedir. Feragat sözleşmesi yapmaksızın miras payında değişiklik

¹³ **İMRE**, Zahit/**ERMAN**, Hasan, s.197. ; **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan; s.261. ;
“...Mahkemece bozmaya uyularak terekeye temsilci atanmış ve yargılama sonucunda, temlik tarihinde mirasbırakanın hukuki ehliyeteye haiz olduğu, çekişme konusu taşınmazın temlikinin muvazaalı olmadığı ve tasarruflardan olması sebebi ile tenkise de tabi bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. Karar, bir kısım davacılar vekili ile tereke temsilcisi tarafından süresinde temyiz edilmiş olmakla; Tetkik Hakimi ...'nin raporu okundu, düşüncesi alındı. Dosya incelendi, gereği görüşüldü düşünülürdü.”

KARAR : Dava, ehliyetsizlik ve muris muvazaası hukuksal nedenlerine dayalı tapu iptali ve mirasçılar adına tescil, mümkün olmadığı takdirde tenkis isteğine ilişkin olup mahkemece davanın reddine karar verilmiştir. Hemen belirtilmelidir ki, terekeye temsilci atanmakla, mirasçıların davadaki sıfatlarının sona ereceği, davayı takip etme yetkisinin tereke temsilcisine ait olacağı açıktır. Diğer bir ifadeyle, mirasçıların davayı takip etmeleri neticeye etkili değildir.

O halde, davada sıfatı kalmayan davacı mirasçılar ... ve ... tarafından yapılan temyiz itirazının dinlenmesine olanak bulunmadığından, davacılar vekilinin 16.05.2016 havale tarihli temyiz dilekçesinin REDDİNE...”
Yargıtay 1. HD. 22.05.2019 Tarih, 2016/9510E. ,2019/3203 K. Sayılı kararı. (<https://www.kazancı.com.tr/> 9.05.2020 Erişim tarihi)

¹⁴ REFORM SERİSİ YAYIN KURULU, Medeni Hukuk-II(Eşya Hukuku-Miras Hukuku), Gazi Kitabevi, Bası:1, Ankara, 2020, s.158. ; **ÇABRİ**, Sezer; Miras Hukuku Şerhi, (TMK m. 495-574) Cilt-I, On İki Levha Yayınları, Bası: 1, İstanbul, 2018, s. 483. ; **ÖZTAN**, Bilge; Miras Hukuku, s.243. ; **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan, s.261-262.

¹⁵ **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan, s.262. ; **İMRE**, Zahit/**ERMAN**, Hasan, s.200. ; **ÖZTAN**, Bilge; Miras Hukuku, s.245-246.

¹⁶ **DURAL**, Mustafa/ **ÖZ**, Turgut: Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.196. ; **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan, s.261. ; **ÇABRİ**, Sezer, s.476.

yapabileceği, mirasçılıyla olumsuz miras sözleşmesi yapma zorunluluğu bulunmadığı açıktır.¹⁷

1.2.2. Mirastan Feragatin Sonuçları

İvazlı mirastan feragat sözleşmesinde, mirasçı miras bırakanın ödediği veya ödemeyi taahhüt ettiği bir bedel karşılığında miras hakkından kısmen veya tamamen feragat etmektedir. İvazsız mirastan feragat sözleşmesinde ise mirasçı herhangi bir bedel talep etmeksizin doğacak miras hakkından kısmen veya tamamen vazgeçmektedir.¹⁸ Miras hakkının tamamından feragat eden, mirasçılık sıfatını kaybeder. Kısmi feragat halinde ise feragat edenin mirasçılık sıfatından vazgeçmediği kısım yönünden mirasçılığı devam eder.¹⁹

Feragat edenin altsoyu için ise ivazlı mirastan feragat sözleşmesinde aksi kararlaştırılmadığı takdirde feragat edenin altsoyu da mirasçılık sıfatını kaybeder.²⁰ Nitekim ivazlı feragat eden mirasçılık sıfatını kaybederek aldığı edim karşılığı halefiyeti ortadan kaldırıp, ivaz karşılığı miras hakkının hukuken tasfiyesi anlamına geleceğinden aksi öngörülmedikçe altsoyunda miras hakkından söz edilemeyecektir.²¹

¹⁷ ÖZTAN, Bilge; Miras Hukuku, s.242.; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut; s.197. ; ÇABRİ, Sezer, s. 475.

¹⁸ TURAN, Gamze, s.19-20. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut: Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.196. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.261. ; ÖZTAN, Bilge; Miras Hukuku, s.242.

¹⁹ DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.198.; EREN, Fikret/ AKTÜRK, İpek YÜCER, s.184. ; ÇABRİ, Sezer, s.482. ; ÖZTAN, Bilge; Miras Hukuku, s.242-243.

²⁰ EREN, Fikret/ AKTÜRK, İpek YÜCER, s.186.; TMK 528/3. Madde hükmünde düzenlenmiştir. ÇABRİ, Sezer, s.483. ; ÖZTAN, Bilge; Miras Hukuku, s.242.

²¹ ÇABRİ, Sezer, s.483-484. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.197. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan; s.261-262. ; ÖZTAN, Bilge; Miras Hukuku, s.243.

“...TMK'nin 528. maddesinde; miras bırakanın bir mirasçısı ile karşılıksız veya bir karşılık sağlanarak mirastan feragat sözleşmesi yapabileceği, feragat edenin mirasçılık sıfatını kaybedeceği, bir karşılık sağlanarak mirastan feragatin sözleşmede aksi öngörülmedikçe feragat edenin altsoyu için de sonuç doğuracağı açıklanmıştır. Yine, miras, mirasbırakanın ölümüyle açılır. (TMK. madde 575) Mirasçılık ve mirasın geçişi mirasbırakanın ölüm tarihinde yürürlükte olan hükümlere göre belirlenir. Miras ölenin milli hukukuna tabidir ve Türkiye'de bulunan taşınmaz mallar bakımından Türk Hukuku uygulanır (MÖHUK'mad. 20).Somut olayda, dava konusu 06/04/2006 tarihli Almanca'dan çevirisi yapılan sözleşmenin, az yukarıda bahsi geçen TMK'nin 528. maddesi uyarınca mirasbırakanın sağlığında ivazlı olarak yapılan mirastan feragat sözleşmesi olduğu, feragatedenin mirasçılık sıfatını kaybedeceği, mirasçılar arasındaki sözleşmelerin tenkise konu olamayacağı, ayrıca ivazlı feragat söz konusu olduğunda, alt soyu içinde sözleşmenin hüküm doğuracağı ve ...06/04/2006 tarihli sözleşmenin bir bütün olduğu, mirasbırakanın yurtdışında bulunan şirket gelirlerinin ve zinet eşyalarının önceki eşinden olma çocukları arasında eşit olarak dağıtıldığı, dava konusu evin mülkiyetinin ise, sözleşmenin az yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan 3. sayfasında yer alan ifadeler uyarınca davalı eşe bırakıldığı, kaldı ki dava konusu taşınmazın sözleşme yapılmadan önce davalı adına tapuda tescil edilmiş olduğu hususları gözönüne alındığında, dava konusu taşınmazın davalı eşe bırakıldığında tereddüt etmemek gerekir...” **Yargıtay 8. HD. 05.03.2019 Tarih, 2016/22065E. ,2019/2252 K.** Sayılı kararı. (<https://www.kazancı.com.tr/> 9.05.2020 Erişim tarihi)

İvazsız mirastan feragat sözleşmesinde ise feragat edenin altsoyu feragat eden önce ölmüş gibi onun miras hakkına halef olur, yani miras hakkı varlığını sürdürür.²²

Feragatın tam veya kısmi yapılması halinde ise tam feragatte feragat eden miras hakkını değil mirasçılık sıfatını kaybedeceğinden terekeden talepte bulunamayacak ve terekenin borçlarından da sorumlu olmayacaktır. Kısmi feragatte ise feragat eden mirasçılık sıfatını kaybetmeyeceğinden terekenin borçlarından bu ölçüde sorumlu olacak ve hak talep edebilecektir.²³

Başkası lehine feragatin söz konusu olduğu durumda ise lehine feragat edilerek feragata konu miras payına hak kazanacak kişi veya kişiler çıkarma, yoksunluk, mirasbırakandan önce ölme veya red gibi sebeplerden herhangi biriyle mirasçı olamazsa feragat hükümsüz olacağından miras payı yeniden feragat edene ait olacaktır.²⁴

Mirastan feragat halinde kural olarak feragat eden kimse tereke borçlarından sorumlu tutulamayacaktır. Ancak tereke borçları karşılanamıyorsa ve mirasçıların red veya acizleri sebebiyle tereke borçlarını ödememeleri söz konusuysa ivazlı feragat halinde; feragat eden ve mirasçıları, tereke alacaklılarına karşı mirasbırakanın ölümünden beş yıl önce feragat sebebiyle aldıkları karşılıktan, mirasın açılması anındaki zenginleşmeleri tutarında sorumludurlar.²⁵(TMK m.530.)

1.3. MİRASTAN YOKSUNLUK

1.3.1. Mirastan Yoksunluk Kavramı

Mirastan yoksunluk kanunda sayılan sebeplerin varlığı halinde mirasçı veya vasiyet alacaklı sıfatını kendiliğinden ortadan kaldıran bir kavramdır. TMK'nun 578. maddesinde belirtilen davranışların sonucunda mirastan mahrumiyet ortaya çıkar.²⁶ Mirasçılıktan çıkarmanın aksine bir ölüme bağlı tasarruf yapılmaksızın kanunda

²² **DURAL**, Mustafa/ **ÖZ**, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.199.; **EREN**, Fikret/ **AKTÜRK**, İpek YÜCER, s.184. ; **ÇABRİ**, Sezer, s.484-485. ; **ÖZTAN**, Bilge; Miras Hukuku, s.242.

²³ **GENÇCAN**, Ömer Uğur; Miras Hukuku, s.418. ; **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan, s.262. ; **ÖZTAN**, Bilge; Miras Hukuku, s.243.

²⁴ **ÇABRİ**, Sezer, s.489. ; **DURAL**, Mustafa/ **ÖZ**, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.136. ; **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan, s.262. ; **İMRE**, Zahit/**ERMAN**, Hasan, s.201. ; **ÖZTAN**, Bilge; Miras Hukuku, s.246, s.252.

²⁵ **ANTALYA**, O. Gökhan/ **SAĞLAM**, İpek, s.282. ; **DURAL**, Mustafa/ **ÖZ**, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.201. ; **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan, s.263. ; **ÇABRİ**, Sezer, s.499.

²⁶ **DURAL**, Mustafa/ **ÖZ**, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.368. ; **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan, s.462-463. ; **ÖZTAN**, Bilge; Miras Hukuku, s.319.

sayılan hallerin sonucu olarak kanundan dolayı kendiliğinden mirastan yoksunluk söz konusu olmaktadır.²⁷

1.3.2. Mirastan Yoksunluk Sebepleri

Mirastan yoksunluk mirasçı sıfatını ve mirasçı olma ehliyetini ortadan kaldırmaktadır. Buna sebep olacak durumlar TMK'nun 578. maddesinde sayılan sebeplerle sınırlı olacak şekilde düzenlenmiştir.²⁸

Mirasbırakanı kasten ve hukuka aykırı olarak öldüren veya öldürmeye teşebbüs edenler²⁹, mirasbırakanı kasten ve hukuka aykırı olarak sürekli şekilde ölüme bağlı tasarruf yapamayacak duruma getirenler, mirasbırakanın ölüme bağlı bir tasarruf yapmasını veya böyle bir tasarruftan dönmesini aldatma, zorlama veya korkutma yoluyla sağlayanlar ve engelleyenler, mirasbırakanın artık yeniden yapamayacağı bir durumda ve zamanda ölüme bağlı bir tasarrufu kasten ve hukuka aykırı olarak ortadan kaldıranlar veya bozanlar kanun hükmü uyarınca mirastan yoksun olmaktadır.

Mirasbırakanı kasten ve hukuka aykırı olarak öldüren veya öldürmeye teşebbüs edenler yönünden kanun koyucu başka bir şart öngörmeksizin mirastan yoksunluğu düzenlemiştir. Burada yoksunluğu söz konusu olan sadece fail değil, yardım eden, iştirak eden kimseler bakımından da söz konusu olacaktır. Ayrıca bu fiilin cezai mahkumiyet kararına konu olması da aranmayacaktır. Burada fiilin mirasbırakana yöneltilmiş olması şartı açıkça ifade edilmiştir. Mirasbırakanın yakınlarına yönelik öldürme veya öldürmeye teşebbüs edilmesi ancak mirastan çıkarma sebebi sayılabilecek mirastan yoksunluk oluşturmayacaktır.³⁰

Mirasbırakanı kasten ve hukuka aykırı olarak sürekli şekilde ölüme bağlı tasarruf yapamayacak duruma getirenler yönünden ise tasarruf yapamama halinin yoksun olacak kimsenin kasten ve hukuka aykırı fiiliyle illiyet bağı içinde süreklilik arz etmesi beklenmektedir. Nitekim mirasbırakan tasarruf yapma imkanını yeniden

²⁷ TANRIVERDİ, Ali Deniz; Türk Medeni Hukukunda Mirasçılıktan Çıkarma, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2008, s.11. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.462-463. ; ÖZTAN, Bilge; Miras Hukuku, s.320.

²⁸ DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 368. ; GÜNAY, Erhan; Mirastan Yoksunluk, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 11, Sayı:113, 2016, s.39. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.464. ; ÖZTAN, Bilge; Miras Hukuku, s. 320-321.

²⁹ "Mirastan yoksunluğu düzenleyen Türk Medeni Kanununun 578. maddesinin 1. fıkrasında, mirasbırakanı kasten ve hukuka aykırı olarak öldürmek mirastan yoksunluk sebebi olarak gösterilmiştir..." **Yargıtay 2. HD. 22.04.2009 Tarih, 2008/2766E. ,2009/7790 K.** Sayılı kararı. .(<https://www.lexpera.com.tr/> 7.05.2020 Erişim tarihi)

³⁰ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 379. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.465. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.310. ; ÖZTAN, Bilge; Miras Hukuku, s.321.

kazanır ancak faili ve fiili bilmesine rağmen ilgiliyi mirastan uzak tutma iradesiyle tasarruf gerçekleştirmez ise failin affedildiği kabul edilecektir. Ayrıca mirasbırakanın tasarrufta bulunamayacak hale gelmesi fiilin hemen sonrasında meydana gelmek zorunda değildir. Ancak bu sonucun illiyet bağıyla failin fiiline bağlı olması gerekmektedir.³¹

Mirasbırakanın ölüme bağlı bir tasarruf yapmasını veya böyle bir tasarruftan dönmesini aldatma, zorlama veya korkutma yoluyla sağlayanlar ve engelleyenler ise mirasbırakanın tasarrufta bulunma özgürlüğüne yönelik ehliyetini etkilemekte ve mirasbırakanın iradesinin istediği şekilde açıklayamamasına yol açmaktadırlar. Bu durumda ilgili mirasçının yoksun olması için fiili mirasbırakana yönelik gerçekleştirmiş olması ve kendi lehine ölüme bağlı tasarruf sağlamış olması gerekmektedir.³²

Mirasbırakanın artık yeniden yapamayacağı bir durumda ve zamanda ölüme bağlı bir tasarrufu kasten ve hukuka aykırı olarak ortadan kaldıranlar veya bozanlar yönünden yoksunluk hali için ilgili mirasçının mirasbırakanın ölüme bağlı tasarrufunu kasıtlı ve hukuka aykırı şekilde tahrip etmiş, saklamış, ortadan kaldırmış olması ve mirasbırakanın yeniden tasarrufta bulunamaz halde olması gerekmektedir. Burada mirasbırakanın yapmış olduğu tasarrufun ilgili mirasçının müdahalesi olmasaydı geçerli sayılacak tasarruf niteliğinde olması gerekmektedir. Hali hazırda geçersiz olacak tasarrufa yapılan müdahale yoksunluk sebebi sayılamayacaktır.³³

Belirtilen sınırlı sayıdaki bu fiiller hukuka aykırı ve kasıtlı şekilde gerçekleştirilmelidir.³⁴ Ayrıca fiilin teşebbüs aşamasında kalması mirastan yoksunluğu engellemeyecektir. Bu fiilleri gerçekleştiren kimselerin mirasçılık sıfatını

---

³¹ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.380. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 370. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.466. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.311. ; ÖZTAN, Bilge; Miras Hukuku, s.321.

³²ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.380. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 380. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.466-467. ; ÖZTAN, Bilge; Miras Hukuku, s.322. HATEMİ, Hüseyin, s.148. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.371.

³³ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.380-381. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.373. ÖZTAN, Bilge; Miras Hukuku, s.322-323. ; HATEMİ, Hüseyin, s.148.

³⁴ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.379-380.. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.370. ; EREN, Fikret/ AKTÜRK, İpek YÜCER, s.421.; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.320.

kaybetmelerinin yanı sıra ölüme bağlı tasarrufla hak talep etmeleri de söz konusu olmayacaktır.³⁵

Sınırlı sayıdaki sebeplerin varlığı halinde mirasçılık sıfatı bir tasarrufa ya da mahkeme kararına gerek olmaksızın geçmişe etkili olacak şekilde sona ermektedir.³⁶ Mirastan yoksun olan sadece fiili işlediği kimse yönünden mirastan yoksun hale gelmektedir. Yine fiili işlediği mirasbırakanın açık veya örtülü af iradesi ile de mirastan yoksunluk hali sona ermektedir.³⁷

1.3.3. Mirastan Yoksunluğun Sonuçları

Kanun da sayılan mirastan yoksunluk sebepleri mevcut ise miras bırakanın ölümü ile mirastan yoksunluk kanun gereği meydana gelmektedir. Mirastan yoksun olan kişi yasal veya atanmış mirasçı ya da vasiyet alacaklısı olamayacaktır.³⁸ Kanunda sayılı sebeplerle miras bırakana kasten zarar verenin mirastan yoksun olmasıyla hak talep edemeyeceğine ilişkin, kusurlu davranışından menfaat elde edemeyeceğine açıkça yer veren Yargıtay Genel Kurul Kararları mevcuttur.³⁹

Mirastan yoksunluk kanunda sayılan hukuka aykırı fiilerin kasten gerçekleştirilmesi⁴⁰ ile sadece fiili işleyeni etkileyecek şekilde⁴¹, miras bırakanın ölüm anından itibaren nisbi olarak, miras payının tamamından⁴² yoksun kalması şeklinde

³⁵ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 381- 382. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.370. ; GÜNAY, Erhan; Mirasçılık Sifatının Yitirilmesi, s.149. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.323-324.

³⁶ "...Mirastan yoksunluk kendiliğinden sonuç doğurduğundan ayrıca bir mahkeme kararı alınmasına gerek bulunmamaktadır..." Yargıtay 14. HD. 03.03.2016 Tarih, 2015/13925E. ,2016/2708 K. Sayılı kararı.(<https://www.lexpera.com.tr/> 7.04.2020 Erişim tarihi)

³⁷ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 382. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.378. KESKİN, A.Dilşad/ DEMİRCİOĞLU H. Reyhan, s.237-238. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.324.

³⁸ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 382. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.377. EREN, Fikret/ AKTÜRK, İpek YÜCER, s.425. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.324.

³⁹ Bkz. YHGK, 13.03.2013 T., 2012/1154E. , 2013/360 K. Sayılı kararı (<https://www.kararara.com/> 5.05.2020 Erişim)

⁴⁰ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 380. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.370. İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.464. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.321.

⁴¹ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 382. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.369. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.465. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.312. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.320. Sayılı sebeplerden 'Mirasbırakanı kasten ve hukuka aykırı olarak öldüren veya öldürmeye teşebbüs edenler' için 'yalnız fail değil, şerik, yardımcı veya müşevvik hakkında da mirastan yoksun olacağına dikkat çekilmektedir.

⁴² ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 382. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.376-377. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.469. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.312. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.110.

hüküm ve sonuçlarını doğurur.⁴³ Mirastan yoksun kişi lehine yapılan tasarruf sadece iptalle sakat olmayıp, kanun gereği geçersiz bir işlemdir.

Mirastan yoksunluk fiil kime karşı işlendiyse sadece onun mirasından mahrumiyet söz konusu olduğundan nispi niteliktedir. Ayrıca mirastan yoksunluk altsoya sirayet etmemesi yönüyle mirasçılıktan çıkarma müessesesi ile benzerlik göstermektedir. Şahsi özellik gösteren mirastan yoksunlukta altsoyun yoksunluğu söz konusu olmayacaktır.⁴⁴

Mirastan yoksunluk mirasbırakanın ayırt etme gücüne sahip olarak, yoksunluk sebebini bilmesi halinde açık veya örtülü şekilde affi ile ortadan kalkar. Af herhangi bir şekil şartına bağlı olmayıp, bu beyandan geri dönülemeyecektir.⁴⁵

1.4. MİRASIN REDDİ

1.4.1. Mirasın Reddi Kavramı

Mirasbırakanın ölümüyle birlikte, mirasın tüm hak ve borçları bir bütün olarak mirasçılara geçmektedir. Mirasçıların mirasa hak kazanması için kabul beyanı veya ölümden haberdar olmaları gibi şartlar aranmaksızın miras hakkını kazanmaktadırlar.⁴⁶

Mirasın reddi ise mirasçının tek taraflı iradesi ile mirasçıya terekeyi kül halinde reddetme yani mirasçılık sıfatını herhangi bir sebeple kabul etmeme hakkı tanıyan müesseseyi ifade etmektedir.⁴⁷

Burada mirasın külli geçişi kanun ile bozucu şarta bağlanmıştır. Yasal veya atanmış⁴⁸ mirasçılar mirasın geçişini kabul etmeyerek, mirası reddetme hakkına

⁴³ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 381- 382. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.376-377. EREN, Fikret/ AKTÜRK, İpek YÜCER, s.426. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.465.

⁴⁴ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 382. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.377. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.469. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.313. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.324. ; TANRIVERDİ, Ali Deniz, s.12.

⁴⁵ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 382. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.378. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.370. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.314. ; EREN, Fikret/ AKTÜRK, İpek YÜCER, s.427. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.321.

⁴⁶ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 419. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.359. ; HOROZOĞLU, Orçun; Mirasın Hükmen Reddi Ve Sonuçları, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010, s.4-5. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.301. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.312.

⁴⁷ EROL, Ahmet/ CİNGÖZ, Dilek; Bir Mükellef Hakkı Olarak Mirasın Reddi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Cilt: 28, Sayı:118, Ankara, 2015,s.273. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.360. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.491.

⁴⁸İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.492. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.360. ; GÜRPINAR, Damla; Artmirasçı Atama, Turhan Kitabevi, Doktora Tezi, Ankara, 2018, s.203. ile atanmış mirasçı olan artmirasçının red hakkı ele alınmıştır.

sahiptir. Bu hak süresi içinde tek taraflı bir hukuki işlemle mirasın geçişini engelleyerek mirasçılık sıfatını kazanmak istemeyen mirasçı tarafından kullanılmaktadır. Mirası süresi içinde reddetmeyen mirasçı kesin olarak kazanmaktadır.⁴⁹

Mirasın reddi, TMK'nun 605/I. maddesi ile beyana dayalı gerçek red, TMK'nun 605/II. maddesi ile ise kanuna dayalı olan, mirasçının beyanı aranmayan hükmen red müessesesi şeklinde düzenlenmiştir.⁵⁰

1.4.2. Mirasın Reddinin Çeşitleri

Mirasın reddi için kanun koyucu sebep aramaksızın mirasçılık sıfatını reddeden kişiye bu hakkı tanımaktadır. Ancak mirasın hükmen reddi ve gerçek reddi şeklinde ikili ayırım⁵¹ yapılmıştır.

Mirasın gerçek reddi, geçerliliği için mirasçının kayıtsız şartsız, miras bırakanın son yerleşim yeri sulh hakimine yazılı veya sözlü olarak, üç aylık yasal süre içinde tek taraflı irade beyanında bulunmasıyla gerçekleşmektedir.⁵² Mirasın gerçek reddinde mirası reddedenin red nedenini açıklaması gereksizdir iradesini ortaya koyması ile mirasçılık sıfatı sona ermekte ve miras hakkı diğer mirasçılara geçmektedir.⁵³

Yasal mirasçılar açısından mirasbırakanın ölümünü öğrendiği tarihten itibaren üç ay içinde mirası reddetme hakları mevcuttur. Vasiyetname ile atanmış mirasçı olanların ise ölüme bağlı tasarrufun kendilerine tebliğ edildiği tarihten başlayarak üç ay içinde mirası reddetme hakları mevcuttur. Miras sözleşmesi ile atanmış mirasçı olanlar açısından mirasbırakanın ölümünü öğrendikleri tarihten itibaren üç ay içerisinde mirası reddedebilecekleri kabul edilmektedir.⁵⁴

⁴⁹ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 427. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 413. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.491. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.362.

⁵⁰ HATEMİ, Hüseyin, s.153.; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.418. ; EREN, Fikret/ AKTÜRK, İpek YÜCER, s.513. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.361.

⁵¹ GÜNAY, Erhan; Mirasın Reddi, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 10, Sayı:112, 2015, s.49-50.

⁵² İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.493. ; HATEMİ, Hüseyin; Miras Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, Bası:7, İstanbul, 2018, s.151-152. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.411.

⁵³ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 430. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 410. ; EROL, Ahmet/ CİNGÖZ, Dilek; Bir Mükellef Hakkı Olarak Mirasın Reddi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Cilt: 28, Sayı:118, Ankara, 2015, s.274.

⁵⁴ DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.414. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.363-364. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.494-495. ; BELGESAY, Mustafa Reşit; Türk Kanunu Medenisi Şerhi, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1952, s.165.

Mirasın hükmen reddinde miras bırakanın ölüm anında ödemedi aciz belirli veya resmen tespit edilmiş yani borca batık ise mirasçılar tarafından terekenin reddedildiği karine teşkil etmekte red için ayrıca beyan aranmamaktadır.⁵⁵ Ayrıca hükmen red için bir süre sınırlaması bulunmamakla birlikte mirasçıların terekeyi kabul ettikleri anlamına gelecek işlemlerde bulunmamaış olmaları gerekmektedir.⁵⁶ Hükmen red için kanunun öngördüğü “*terekenin borca batık olması, terekenin borca batık olduğunun açıkça belli veya tespit edilmiş olması, terekenin borca batık olduğunun açıkça belli veya tespit edilmiş olmasının mirasın açıldığı anda mevcut olması*” şeklinde üç şart aranmaktadır.⁵⁷

Mirasın hükmen reddi için aranan bu şartların varlığını mirasçının ispatlaması gerekmektedir.⁵⁸ Hükmen reddin şartlarında açıkça anlaşılmaktadır ki mirasbırakanın borçlu olması adına icra takibinin bulunması hükmen reddin şartlarının gerçekleştiği anlamı taşımayacaktır. Nitekim burada miras bırakanın mirasın açıldığı anda borçlarını ödeyemeyecek ölçüde olması, terekesinin borca batık olması, terekenin aktifinin pasifinden az olduğunun tespit edilebilmesi gerekmektedir.⁵⁹

1.4.3. Mirasın Reddinin Sonuçları

Mirasın reddi mirasçılıktan çıkarmanın aksine mirasbırakanın iradesine değil mirasçının iradesine bağlıdır. Ayrıca mirasın reddi tüm mirasçılar bakımından

⁵⁵ HATEMİ, Hüseyin, s.153. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.419.

⁵⁶ “...Mirasın hükmen reddine ilişkin olarak açılan davalarda, mirasın ölüm tarihi itibarıyla terekesinin açıkça borca batık olup olmadığının ve mirasçılarının terekeyi kabul anlamına gelen işlemler yapıp yapmadıklarının araştırılması gerekmektedir. Türk Medeni Kanunu'nun 605/2 maddesi hükmü gereğince mirasın hükmen reddine (terekenin borca batık olduğunun tespitine) ilişkin talepler, süreye tabi olmayıp...”
Yargıtay 14. HD. 04.06.2020 Tarih, 2019/2880E. ,2020/3345 K. Sayılı kararı.(<https://www.kazancı.com.tr/> 08.04.2020 Erişim tarihi)

“...Bu hüküm çerçevesinde, mirasın hükmen reddi bir süreye tabi olmayıp, mirasçılar, alacaklılara karşı açacakları tespit davası ile terekenin borca batık olduğunun tespitini her zaman isteyebilecekleri gibi, mirasçılara karşı açılacak davada defî olarak da her zaman terekenin borca batık olduğu ileri sürülebilecektir...”
Yargıtay 17. HD. 03.02.2020 Tarih, 2017/5271E. ,2020/359 K. Sayılı kararı.(<https://www.kazancı.com.tr/> 08.04.2020 Erişim tarihi)

⁵⁷ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 430. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 419. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.497-498.

⁵⁸ DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 418- 419. ; EROL, Ahmet/ CİNGÖZ, Dilek; Bir Mükellef Hakkı Olarak Mirasın Reddi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Cilt: 28, Sayı:118, Ankara, 2015,s.275.

⁵⁹ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 432. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 418-419. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.498. ; HOROZOĞLU, Orçun; Mirasın Hükmen Reddi Ve Sonuçları, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010, s.14. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.356. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.361.

kullanılabilen ve sonuç doğuran bir haktır. ⁶⁰ Mirasçılar yönünden sonuçları ayrı ayrı kısaca ele almak gerekir.

Mirası reddeden yasal mirasçı, mirasbırakandan önce ölmüş gibi değerlendirilir ve miras hakkı altsoyuna geçer. ⁶¹ Mirası reddedenin altsoyu yok ise miras payı miras bırakanın diğer yasal mirasçılara geçer⁶² (TMK md.611/I).

En yakın mirasçılarının tamamının mirası reddetmesi halinde ise reddedilen miras, sulh hukuk mahkemesi tarafından iflas hükümlerine göre tasfiye edilir. Bu tasfiyenin yapılması gerektiğine ilişkin Yargıtay kararları açıklayıcı niteliktedir.⁶³ Tasfiye neticesinde kalan değerler mirası reddetmemişler gibi hak sahiplerine verilecektir.⁶⁴ Burada en yakın yasal mirasçılardan anlaşılması gereken, mirasbırakanın ölümüyle mirasçılık sıfatına haiz olanlardır.⁶⁵(TMK md. 612.)

⁶⁰ İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.167. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s. 507. ; TANRIVERDİ, Ali Deniz, s.13.

⁶¹ İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s. 368. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.501. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 172.

⁶² DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.420. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s. 368. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.501-502.

⁶³“... en yakın mirasçılarının tamamı tarafından miras reddedilmiş olduğundan alacaklının TMK'nin 612. maddesi uyarınca mirasın reddini tespit eden mahkemeyi harekete geçirmeye yönelik bir talep olup, bu dava dosyası üzerinden mirasın iflas hükümlerine göre tasfiyesine karar verilmesi gerekirken davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiş, bu sebeple hükmün bozulması gerekmiştir.” **Yargıtay 14. HD. 15.06.2020 Tarih, 2016/13361E. ,2020/3657 K.** Sayılı kararı.(<https://www.lexpera.com.tr/> 8.04.2020 Erişim); “...en yakın yasal mirasçılarının tamamı tarafından reddolunan mirasın, sulh mahkemesince iflas hükümlerine göre tasfiye edileceğinin nazara alınması ve bu tasfiyeye ilişkin yasal prosedürün sonucunun beklenmesi, tasfiye sonuçlandırıldığında da mirası reddedilen borçlu için atanacak ve yetkilendirilecek bir temsilcinin davaya katılımı suretiyle taraf teşkilinin sağlanması ve tüm delillerinin toplanıp sonucuna göre bir hüküm kurulması gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi hatalı olup, bozmayı gerektirir...” **Yargıtay 13. HD. 11.03.2020 Tarih, 2018/4653E. ,2020/3190 K.** Sayılı kararı.(<https://www.kazancı.com.tr/> 8.04.2020 Erişim); “...T.M.K.nın 612. maddesinde en yakın yasal mirasçılarının, mirasın tamamını reddetmesi halinde reddedilen mirasın iflas hükümlerine göre tasfiye edileceği hükme bağlanmıştır. Buna göre tasfiyenin de sulh hukuk mahkemesince yapılması gerekeceğinden mahkemece mahallin sulh hakimine durum bildirilmeli, mirasın iflas kurallarına göre tasfiyesi sağlanmalı, atanacak temsilciyle davaya devam olunmalıdır...” **Yargıtay 10. HD. 12.02.2020 Tarih, 2018/4836E. ,2020/1086 K.** Sayılı kararı.(<https://www.kazancı.com.tr/> 8.04.2020 Erişim). ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 173.

⁶⁴“...Türk Medeni Kanununun 612. maddesinde “En yakın yasal mirasçılarının tamamı tarafından reddolunan miras, sulh mahkemesince iflâs hükümlerine göre tasfiye edilir. Tasfiye sonunda arta kalan değerler, mirası reddetmemişler gibi hak sahiplerine verilir.” düzenlemesine yer verilmiş olup; mirasın reddi durumunda tasfiye sonucu terekeden arta kalan olursa, bunlar ikinci zümreye geçmeyerek mirası reddetmiş olan birinci zümreye verileceği hususu, yine tahsiline hukmedilecek alacak miktarı, bunun sonucu olarak da terekeden ödenecek kısmı etkileyeceği gözetildiğinde, rücan tazminat davasının mirası reddetmiş olanların da hak alanını ilgilendireceği açıktır...” **Yargıtay 10. HD. 16.01.2020 Tarih, 2019/2886E. ,2020/235 K.** Sayılı kararı.(<https://www.kazancı.com.tr/> 8.04.2020 Erişim).

⁶⁵ GÜNAL, Aydın Ebrar; Mirasın Reddi ve Hukuki Sonuçları, Aristo Yayınevi, Bası:1, Ankara, 2018, s.107. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s. 365. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.502.

Mirası reddeden atanmış mirasçı, mirasbırakandan önce ölmüş gibi değerlendirilir, mirasbırakan farklı bir durumu öngörmemişse⁶⁶ atanmış mirasçının payı mirasbırakanın yasal mirasçılarına geçer.⁶⁷ (TMK md.611/II)

Altsoyun tamamının mirası reddetmesi halinde ise reddeden kimselerin payı mirasbırakanın sağ kalan eşine geçecektir. ⁶⁸(TMK md. 612.)Bu durum mirasbırakanın mirası reddeden altsoy ile eşin birlikte mirasçılığı halinde söz konusu olacaktır. Sağ kalan eşin diğer zümrelerdeki mirasçılar ile mirasçı olması halinde diğer zümredekiler mirası reddeder ise TMK'nun 611/I . maddesi uygulanacak iken; sağ kalan eşin önce ölmesi ya da mirası reddetmiş olması halinde TMK'nun 612. maddesi uygulama alanı bulacaktır. ⁶⁹

Sonra gelen mirasçılar yararına mirasın reddedilmesi halinde ise TMK'nun 614. maddesi uyarınca mirasçılar mirası reddederken sonrasında hak sahibi olan mirasçıların mirası kabul edip etmeyeceklerinin tasfiyeden önce sorulmasını isteyebilirler. Sulh hukuk hakimince diğer mirasçılara bildirir, mirası bildirimden itibaren bir ay içinde mirası kabul etmezlerse mirası reddetmiş sayılırlar. Bu aşamadan sonra terekenin tasfiyesi gerçekleşir ve artan değer olursa reddedilmemiş gibi öncelikli mirasçılara verilir.⁷⁰ Burada kanun koyucu TMK'nun 612. maddesine istisna getirerek, en yakın mirasçıların tamamının mirası reddetmesi halinde doğrudan terekenin tasfiyesine gidilmesi bu şekilde şartlı ve dolaylı olarak uygulama alanı bulmuştur. Bu düzenleme ayrıca red beyanına ilişkin kayıtsız şartsız olma gerekliliğini ifade eden TMK'nun 609. maddesinin de istisnası olarak değerlendirilmektedir. ⁷¹ Nihayetinde tüm mirasçılar tarafından miras reddedilmiş ise miras devlete kalır.⁷²

⁶⁶ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 440-441. ; EREN, Fikret/ AKTÜRK, İpek YÜCER, s.514. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.422.

⁶⁷ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 440. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 422. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.370. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.503-504.

⁶⁸ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek,s.441. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 421. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s. 371. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.503.

⁶⁹ GÜNAL, Aydın Ebrar; Mirasın Reddi ve Hukuki Sonuçları, Aristo Yayınevi, Bası:1, Ankara, 2018, s.110-111. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek; Miras Hukuku Cilt III, Seçkin Yayınevi, Bası:4, Ankara, 2019, s.440.

⁷⁰ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 470. ; SEROZAN, Rona/ ENGİN, Baki İlkay ; Miras Hukuku, s. 535. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 174- 175.

⁷¹ GÜNAL, Aydın Ebrar; Mirasın Reddi ve Hukuki Sonuçları, Aristo Yayınevi, Bası:1, Ankara, 2018, s.111. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek; Miras Hukuku Cilt III, Seçkin Yayınevi, Bası:4, Ankara, 2019, s.442.

⁷² ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.368. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s. 371. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.504.

Mirasın reddedilmesi halinde mirasbırakanın tasarruf oranı ise, red hakkını kullanan mirasçının yerine, mirasçı olan kimsenin mirasçılık durumuna göre değişmektedir.⁷³ Saklı paylı mirasçının mirası reddetmesi halinde miras payı mirasbırakandan önce ölmüş gibi değerlendirilerek, reddedenin payı altsoyuna geçecektir. Bu durumda diğer mirasçıların payları değişmeyecektir. Ancak mirası reddedenin altsoyu yok ise miras bırakanın diğer mirasçılarının saklı payları artış gösterecektir. Bununla birlikte eğer mirası reddedenin yerine geçen mirasçının saklı payı yoksa veya reddedene göre daha az saklı paya sahip ise mirasbırakanın serbest tasarruf oranı fark oluşturan saklı pay kadar artmış olacaktır.⁷⁴

1.5. MİRASÇILIK SIFATINI SONA ERDİREN SEBEPLERİN DEĞERLENDİRMESİ

Görüldüğü üzere mirastan mahrumiyet noktasında bir takım özellikleri benzerlik gösteren; *mirastan feragat*, *mirastan yoksunluk*, *mirasın reddi ve mirastan çıkarma* müesseselerinin belirgin ayırt edici özellikler barındırdığı açıktır. Mirasçılıktan çıkarma, sadece saklı paylı mirasçılara özgü bir yöntem olarak mirasbırakanın ölüme bağlı tasarrufu şeklinde tek taraflı iradesini ortaya koyması ile hüküm ve sonuçlarını doğururken, diğerleri tüm mirasçılar yönünden ele alınmaktadır.⁷⁵

Mirasçılıktan çıkarma mirastan feragat sözleşmesi ile kararlaştırılmamalıdır. Her ikisinde de mirasçının kısmen veya tamamen mirastan mahrumiyet mümkün olabilir. Ancak mirasçılıktan çıkarma mirasbırakanın tek taraflı iradesiyle gerçekleşirken, mirastan feragat iki taraflı bir hukuki işlem olan miras sözleşmesiyle gerçekleştirilmektedir. Mirastan çıkarmada önemli olan mirasbırakanın tek taraflı iradesidir. Mirasçılıktan çıkarma işlemi miras sözleşmesi ile yapılırsa bile; asıl olan miras bırakanın iradesi olduğundan, mirasbırakanın istediği zaman tek taraflı olarak tasarrufundan dönmesi de mümkündür.⁷⁶

Mirasçılıktan çıkarmada mirasbırakan iradesi ile hukuken hak sahibi olacak saklı paylı mirasçısı miras hakkından kanunda sayılan hallerin varlığı durumunda

⁷³ İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s. 368. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.501. ; GÜNAL, Aydın Ebrar; Mirasın Reddi ve Hukuki Sonuçları, Aristo Yayınevi, Bası:1, Ankara, 2018, s.115.

⁷⁴ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 440. ; SEROZAN, Rona/ ENGİN, Baki İlkay ; Miras Hukuku, s.533.

⁷⁵ TANRIVERDİ, Ali Deniz, s.12-14.

⁷⁶ ERSÖZ, Oğuz : Mirasçılıktan Cezalandırıcı Çıkarma, Uyuşmazlık Mahkemesi dergisi, Sayı: 14, Yayın Tarihi: 2019, s.207.

mahrum edilmektedir. Feragatte ise yasal mirasçılar veya iradi mirasçılar karşılıklı anlaşmaları halinde mirastan feragat sözleşmesi yapabilirler.⁷⁷ Mirasçılıktan çıkarmanın ivazlı olması mümkün değilken mirastan feragat karşılıklı irade beyanına dayandığından taraf iradeleri ile ivazlı veya ivazsız gerçekleştirilebilir.⁷⁸ Mirasçılıktan çıkarmada çıkarılan bakımından mahrumiyet ifade etmektedir. Ancak mirastan feragatte ivazlı olması durumunda sözleşmede aksi kararlaştırılmadıysa bu mahrumiyet altsoya da etki etmektedir.⁷⁹

Mirastan yoksunluk ise kanunen düzenlenen hususların varlığı halinde mirasbırakanın ve mirasçının iradesinden bağımsız olarak kanundan dolayı ortaya çıkan bir sonuçtur.⁸⁰ Mirasçılıktan çıkarma ile mirasçılıktan yoksunluk hallerinin ikisinde de saklı paylı mirasçılar saklı payından muaf tutulması söz konusudur. Ancak mirasçılıktan çıkarma mirasbırakanın iradesiyle yapmış olduğu ölüme bağlı tasarruf ile gerçekleştirilmekte iken, mirastan yoksunlukta doğrudan doğruya kanun koyucunun iradesinden kaynaklanmaktadır.⁸¹

Mirastan yoksunluk, saklı paylı mirasçılar, saklı paylı olmayan mirasçılar, ayrımı da gözetmeksizin tüm mirasçılar bakımından ve vasiyet alacaklıları bakımından söz konusu olmaktadır. Mirasçılıktan çıkarma ise sadece saklı paylı mirasçılar yönünden söz konusu olmaktadır.⁸² Mirastan yoksunlukta bu yönde bir tasarrufta bulunmaya ihtiyaç yokken mirasçılıktan çıkarmada mirasbırakanın açıkça gerçeği yansıtan iradesini sebep göstererek ortaya koyması gerekecektir.

Mirasçılıktan çıkarma tasarrufunda sebep gösterilmemiş olması veya gösterilen sebebin gerçeği yansıtmadığı aleyhine hüküm ifade eden mirasçı tarafından ileri sürebilecektir. Bu durumda sebebin gerçek olduğu, mirasçılıktan çıkarma tasarrufundan menfaat elde eden; vasiyet alacaklısı veya mirasçılar tarafından ispatlanmalıdır.⁸³

⁷⁷ EREN, Fikret/ AKTÜRK, İpek YÜCER, s.181.

⁷⁸ EREN, Fikret/ AKTÜRK, İpek YÜCER, s.183. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.261.

⁷⁹ ERSÖZ, Oğuz, s.207-208. ; EREN, Fikret/ AKTÜRK, İpek YÜCER, s.184.

⁸⁰ ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku , s.324.; ERSÖZ, Oğuz, s.201.

⁸¹ ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.137.

⁸² Bkz. 3.YHD. 04.04.2017 T. E: 2016/7692, K: 4540(3.06.2020 Erişim)

<http://app.e-uyar.com/karar/index/46449c1f-8791-47f3-a17d-337ffffee6af>

⁸³ ÖZTAN, Bilge; Miras Hukuku, s.141.

Bkz. 14.YHD. 02.06.2015 T. E: 1687, K: 6049(3.06.2020 Erişim)

<http://app.e-uyar.com/karar/index/ccb2834f-5d9c-45e3-836b-84fe74e4b32b>

‘...Mirasçılıktan çıkarma sebebi ölüme bağlı tasarrufta mutlaka açıkça ve somut olarak gösterilmelidir...’

Bkz. HGK. 07.10.1998 T. E:2-683, K:679(3.06.2020 Erişim)

<http://app.e-uyar.com/karar/index/1ea02a49-b2d8-4fe7-8dba-43d3da6cfc2d>

‘...Vasiyetnamede mirastan iskat sebepleri konusunda açıklık bulunmadığı...’

Mirasçılıktan çıkarma mirasbırakanın tek taraflı iradesine bağlı iken mirasın reddi ise mirasbırakanın değil mirasçının iradesine dayalı tek taraflı hukuki işlemle gerçekleşmektedir.⁸⁴

Mirasçılıktan çıkarmada kanunda sayılı sebeplerin varlığını mirasbırakan açıkça beyan etmeli iken, mirasın reddinde ret sebebi belirtilmek zorunluluğu aranmamıştır.⁸⁵ Yine mirasın reddinde de mirasçılıktan çıkarmanın aksine, saklı paylı mirasçılara özgü olacak şekilde düzenlenmediğinden, mirasın reddi yasal veya atanmış mirasçılar bakımından kullanılabilen ve sonuç doğuran bir haktır.⁸⁶ Mirasçılıktan çıkarma iradesi mirasbırakan tarafından açıklanması gerekirken; mirasın reddinde özel yetki verilmiş olması şartıyla, temsil ile gerçekleştirilebilir.⁸⁷

Ayrıca mirasın reddinin kayıtsız şartsız gerçekleşmesi gerekirken, mirasçılıktan çıkarma için böyle bir zorunluluk aranmamaktadır.⁸⁸

Mirasçılıktan çıkarmanın iptali çıkarılan tarafından talep edilebilirken, mirasın reddinin iptali reddeden mirasçının alacaklıları veya iflas masası tarafından talep edilebilir.⁸⁹

---

⁸⁴ **ERSÖZ**, Oğuz, s.204-205. ; **İMRE**, Zahit/**ERMAN**, Hasan, s.355. ; **GÜNAY**, Erhan; Mirasçılık Sıfatının Yitirilmesi, Seçkin Yayıncılık, Bası:2, Ankara, 2018, s.211.

⁸⁵ **ERSÖZ**, Oğuz, s.206. ; **SEROZAN**, Rona/ **ENGİN**, Baki İlkay; Miras Hukuku, Seçkin Yayınevi, Bası:6, Ankara, 2019, s.519.

⁸⁶ **ANTALYA**, O. Gökhan/ **SAĞLAM**, İpek, s.425.

⁸⁷ **ERSÖZ**, Oğuz, s.205. ; **ANTALYA**, O. Gökhan/ **SAĞLAM**, İpek, s.427.

⁸⁸ **İMRE**, Zahit/**ERMAN**, Hasan, s.366.

⁸⁹ **GÜNAY**, Erhan, s.202-203.; **ERSÖZ**, Oğuz, s.205.

BÖLÜM II

MİRASÇILIKTAN ÇIKARMA TÜRLERİ VE YÖNTEMLERİ

2.1. MİRASÇILIKTAN ÇIKARMANIN TÜRLERİ

Mirasçılıktan çıkarma, mirasbırakanın borç ödemekten aciz halde olması durumunda altsoy mirasçısının, altsoyunu ve doğacak altsoylarını koruma iradesi ile onların lehine saklı payın yarısıyla sınırlı olarak mirasçılıktan çıkarma tasarrufu yapması ile koruyucu çıkarma⁹⁰ ve mirasbırakanın yakınlarına karşı ağır bir suç işleyen veya aile hukukundan kaynaklanan yükümlülükleri yerine getirmeyen saklı paylı mirasçısını saklı payından kısmen veya tamamen mağdur etmek üzere tasarrufta bulunması ile⁹¹ cezai(alelade) çıkarma olmak üzere ikili ayrıma tabi bir tutulmuştur.

2.1.1. Koruyucu Mirasçılıktan Çıkarma

Koruyucu mirasçılıktan çıkarma; alacaklılara aciz belgesi verilmiş olması halinde mirasbırakanın, borç ödemediği acize düşmesi sebebiyle, altsoy mirasçısını, onun doğmuş ve doğacak çocuklarının yararına özgülenmek şartıyla saklı payının yarısı için mirasçılıktan çıkarabilmesidir.⁹²

⁹⁰ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 261. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 216 . ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.370. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.361-362. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.247. ; GÜNAY, Erhan; Mirasçılık Sifatının Yitirilmesi, s.73. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.137-138. ; SEROZAN, Rona/ ENGİN, Baki İlkay ; Miras Hukuku, s.398. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 248.

⁹¹ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 254. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 211 . ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.370. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.361-362. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.247. ; GÜNAY, Erhan; Mirasçılık Sifatının Yitirilmesi, s.73. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.137-138. ; SEROZAN, Rona/ ENGİN, Baki İlkay ; Miras Hukuku, s.398. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 248.; GÜNAY, Erhan; Mirasçılık Sifatının Yitirilmesi, s. 60.

⁹² ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 262. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.216- 217 . ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.258. ; GÜNAY, Erhan; Mirasçılık Sifatının Yitirilmesi, s.73. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.137-138. ; SEROZAN, Rona/ ENGİN, Baki İlkay ; Miras Hukuku, s.398. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 294.İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.373-374. ; HATEMİ, Hüseyin, s.123.

Saklı payın yarısı ile sınırlı olarak mirasçılıktan çıkarılan mirasçı mirasçılık sıfatını kaybetmediğinden, diğer yarısı oranında terekedeki mirasçıların sahip olduğu hertürlü hak ve yükümlülüklerle sahiptir.⁹³

Kanun koyucunun koruyucu bir başka adıyla önleyici mirasçılıktan çıkarma müessesinde sadece saklı payın yarısı ile mirasçılıktan mahrumiyeti düzenlemesi hem mirasçının hem alacaklının menfaatini gözetme iradesini ortaya koymaktadır. Nitekim acze düşülmesi ile saklı paylı mirasçının miras payının tamamından mahrumiyet söz konusu olsa idi acze düşenin saklı paylı mirasçısı korunurken, alacaklının hak kaybına uğratılması gündeme gelecektir. Ancak aksi durumda önleyici mirasçılıktan çıkarma ile mahrumiyet söz konusu olmazsa aciz halinde saklı paylı mirasçı hiç korunmamış olacaktır.⁹⁴

Koruyucu mirasçılıktan çıkarmada bir diğer önemli husus ise kanun koyucunun altsoyun “doğmuş ve doğacak çocuklarının bulunması” açıklaması ile mirasbırakanın ölümü itibariyle çocukların doğmuş olma şartını aramayıp, cenin halinde olmasını yeterli kabul etmekle, ceninin miras hakkını korumaya yönelik düzenlemeye yer vermiştir.⁹⁵

TMK'nun 513. maddesi uyarınca düzenlenen koruyucu mirasçılıktan çıkarma çalışmanın konusu dışında olduğundan bütünlük açısından kısaca yer verilmekle yetinilmektedir.

2.1.2. Cezai Mirasçılıktan Çıkarma

Miras Hukukumuzda cezai mirasçılıktan çıkarma esas olarak iki şarta bağlanmaktadır. Bunlar; *mirasçının mirasbırakana veya mirasbırakanın yakınlarından birine karşı ağır bir suç işlemesi ile mirasçının mirasbırakana veya mirasbırakanın aile üyelerine karşı aile hukukundan doğan yükümlülüklerini önemli ölçüde yerine getirmemesidir.*

---

⁹³ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 263. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.217. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.370. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.361-362. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.259.. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 296. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.150.

⁹⁴ İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.258. ; HATEMİ, Hüseyin, s.124.

⁹⁵ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 263. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.217. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.370. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.361-362. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.259.. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 296. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.149.; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.259. ; HATEMİ, Hüseyin, s.124.

2.1.2.1. Mirasçının Mirasbırakana veya Mirasbırakanın Yakınlarından Birine Karşı Ağır Bir Suç İşlemesi

Burada kanun koyucu suç ile elbette ceza kanunda yer alan suçları ifade etmektedir, ancak ağır ifadesi ile kastetmek istediği yorum yöntemleri ile aydınlatılmaya muhtaçtır. Elbette ki kanun koyucunun burada suç tiplerini tek tek saymamış olmaması yerindedir.

Ağır bir suç işlemeden kasıt ceza kanunu kapsamında ziyade aile hukukundaki ilkeler kapsamında mevcut ilişkileri zedeleyecek ağırlıkta olmasını ifade etmektedir.⁹⁶ Başka bir ifadeyle saklı paylı mirasçının eyleminin ceza kanunda yer alan kıstaslara göre değil sübjektif kıstaslara göre aile ilişkilerine etkisinin ele alınması gerekmektedir. Bu etkinin değerlendirilmesi yapılırken suçun ağırlığını, mirasbırakanla olan ilişkileri, failin amacı, failin kastını, mirasbırakanı nasıl etkileyeceğini dikkate alınmalıdır.⁹⁷

Burada suç objektif olarak aile bağlarını koparacak nitelikte ağır bir suç olmalı hem de mirasbırakan bu suçu sübjektif olarak değerlendirdiğinde de aile bağlarının kopardığı kanısını taşımalıdır. Failin yargılanmış olup olmadığı önem taşımaksızın eylemin aile bağlarını zedelemiş olması gerekmektedir. Ayrıca ıskat edilecek mirasçının asli fail olması gerekmemekte suça teşvik eden veya azmettiren olması hali de yeterlidir.⁹⁸ Mevcut durumun yorumu ise somut olaya göre hakim tarafından taktir edilecek bir husustur.⁹⁹ Yargıtay kararlarında da ifade edildiği üzere burada ‘...suçun ağırlığını belirleyecek olan ceza hukuku prensipleri değil, medeni hukuk esaslarıdır.’¹⁰⁰

⁹⁶ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 255. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 255. ; Bkz. HGK. 28.3.1990 T. E: 2-90, K: 221 (Kırkkale Bar. D. 1990/1-2, sh: 109 vd.) (7.06.2020 Erişim) <http://app.e-uyar.com/karar/index/833691c9-adcc-43d7-a53f-1b08534c6812>

“...Ceza Kanunumuza göre de suç sayılan dövme olayının murise karşı ika edilmiş olması cürüm şartınında gerçekleştiği kanaatine varmayı gerektirmiştir...”

⁹⁷ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 255. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 255-256. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.363-364. ; SEROZAN, Rona/ ENGİN, Baki İlkay ; Miras Hukuku, s. 501.

⁹⁸ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 255. ; AYAN, Mehmet, s.147.; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 257. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.250.

⁹⁹ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 255. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.248. ; ÖZTAN, Bilge; Medeni Hukuku’un Temel Kavramları, Turhan Kitabevi Bası:32, Ankara, 2010, 590.

¹⁰⁰Bkz. Yargıtay 3. Hukuk Dairesi 2015/11678 E. , 2015/19101K. (7.05.2020 Erişim) <https://www.kararara.com/forum/viewtopic.php?f=202&t=94867>

“...Başka bir deyişle, kanun koyucu, burada fiilin niteliğine değil de sonucuna önem verdiği için, hakim, suçun ağır olup olmadığına, fiilin aile bağını koparacak nitelikte olup olmadığı ve fiilen de koparmış olup olmadığını araştırarak sonucuna göre karar verecektir...”

2.1.2.2. Mirasçının Mirasbırakana veya Mirasbırakanın Aile Üyelerine Karşı Aile Hukukundan Doğan Yükümlülüklerini Önemli Ölçüde Yerine Getirmemesi

Burada aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüklerin ihlalinde mirasçılıktan çıkarmanın söz konusu olacağı belirtildiğinden; aile hukukundan doğan yükümlülükler yerine olmalıdır. Nafaka yükümlülüğü¹⁰¹, karı kocanın birbirine karşı sadakat ve yardım yükümlülüğü, eşlerin birliğin giderlerine güçleri oranında katılma yükümlülüğü, dayanışma yükümlülüğü gibi çocukların saygı ve söz dinleme yükümlülüğü¹⁰², velayet hakkının ve yetkisinin kullanılması, çocukların eğitim bakım, gözetimine özen yükümlülüğü¹⁰³, çocuğun bakım ve eğitim giderlerine katılma yükümlülüğü, aile hukukundan doğan yükümlülüklerin başında gelmektedir.¹⁰⁴

Aile hukukundan doğan yükümlülüklerin her birinin önemli ölçüde ihlali söz konusu olduğunda ayrı ayrı mirasçılıktan çıkarma nedeni olabilecektir. İhlal, mirasçılıktan çıkarmaya dayanak olacaksa mutlaka mirasbırakanın değil, çıkarılanın kusurundan kaynaklanmalıdır.¹⁰⁵ Ancak hangi davranışların TMK'nun 510/2. maddesine dahil edilebileceği her mevcut olayda değişkenlik gösterecektir.¹⁰⁶ Burada hem objektif açıdan sebeplerin varlığını hem de sübjektif açıdan mirasbırakanda mirasçılıktan çıkarma iradesine neden olma şartını birlikte aramak gerekmektedir.¹⁰⁷

¹⁰¹Bkz. **Yargıtay 2. Hukuk Dairesi 9.3.1982 T. E: 757, K: 2149** (ABD. 1982/3, sh: 407 - İKİD. S: 257, sh: 1045 - ABD. 1982/6, sh: 266 - YKD. 1982/9, sh: 1245 - Yasa D. 1982/7, sh: 964)(7.05.2020 Erişim)
<http://app.e-uyar.com/karar/index/cab2cb24-cf5e-4a88-9c85-6ccbf1a76b5d>

“...nafaka borcunu yerine getirmeyip, onu İcra ve İflâs Kanunu uyarınca hakkını aramaya zorlaması ve bundan iskat sebebi çıkarmaya çalışması hem düşündürücü olduğu gibi, kanunun koruduğu bir davranış da sayılamaz. Başka bir anlatımla hiç kimse kendi kusuruna dayanarak hak elde edemez...”

AKINTÜRK, Turgut; Şart ve Mükellefiyet Kavramları Üzerinde Bir İnceleme, AÜHFD, Cilt:27, Sayı:3, Yayın Tarihi: 1970, s.236. “...mükellefiyetin ifasını talep hususunda dava hakları vardır...”

¹⁰² Bkz. 2. YHD. 22.04.1993 T. E. 1443, K: 4090 (ÖZUGUR, A. İ. age. sh: 332) (14.05.2020 Erişim)
<http://app.e-uyar.com/karar/index/3e371d5e-8344-4dea-94cb-7bb6ac995df9>

“...ana baba ve çocuklar birbirlerine karşı ailenin yararlarının gerektirdiği yardımda bulunmak ve çocuklar ana babayı saymak, saygı göstermek zorundadırlar...”

¹⁰³ **SEROZAN**, Rona; Çocuk Hukuku, Vedat Kitapçılık, Bası:2, Ankara, 2005, s.112.

¹⁰⁴ **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan, s.365.; **OĞUZMAN**, M.Kemal, s.262. Aile hukukundan kaynaklanan başlıca yükümlülükler yer verilmiştir. Burada belirtilen yükümlülükler ise TMK.510/II, TMK. 322, TMK. 339, TMK. 340, TMK. 364, TMK. 348, TMK. 185/II-III, TMK.186. Maddelerinde düzenlenmiştir. ; **KÖPRÜLÜ**, Bülent; Miras Hukuku Dersleri, Fakülteler Matbaası, Bası:2, İstanbul, 1985, s.284-285.

¹⁰⁵ **AYAN**, Mehmet, s.148. ; **BELGESAY**, Mustafa Reşit, s. 257- 258.

¹⁰⁶ **YAĞCI**, Kürşat, s.218. **BELGESAY**, Mustafa Reşit, s. 257. ; **İMRE**, Zahit/**ERMAN**, Hasan, s. 248.

¹⁰⁷ Bkz. HGK. 18.10.1995 T. E: 2-628, K: 807 (İKİD. S: 427, sh: 11931)(8.06.2020 Erişim)
<http://app.e-uyar.com/karar/index/13cbdbbb-67b5-4f8f-8ca1-d5f0ac3bf7ef>

Sadece endişe veya keyfiyet barındıran hallerde aile hukukundan doğan yükümlülüklerin ihlali dayanak gösterilerek mirasçılıktan çıkarma söz konusu olamayacaktır.¹⁰⁸

Somut olay değerlendirilirken, yasal çerçevede sahip olunan yükümlülüklerin ihlali nedeniyle ihlale konu davranış mirasbırakanda haklı bir irade açıklamasına yol açıyorsa ve affetmesi de söz konusu değilse saklı paylı mirasçının aile hukukundan doğan yükümlülüklerini önemli ölçüde yerine getirmemesinden bahisle mirasçılıktan çıkarılması mümkündür.¹⁰⁹

2.2. MİRASÇILIKTAN ÇIKARMA YÖNTEMLERİ

Mirasçılıktan çıkarma, miras bırakanın tek taraflı ölüme bağlı tasarrufu ile gerçekleştirebildiği saklı paylı mirasçılara yönelik mirasından mahrum etme iradesidir.¹¹⁰ Mirasbırakan kanunda sayılı sebeplerin varlığı halinde mirasçılıktan çıkarma iradesini geçerli bir irade olarak, açıkça ortaya koymaya ehil ise yapacağı ölüme bağlı tasarruf ile mirasçılıktan çıkarma işlemi gerçekleşecektir.

Mirasçılıktan çıkarma ölüme bağlı bir tasarruf olup, esas itibariyle vasiyetname ile gerçekleştirilebilir.¹¹¹ Bunun yanı sıra kanun maddesi ölüme bağlı tasarrufla yapılacağını belirttiğinden bahisle hem vasiyetname hem de miras sözleşmesi ile yapılabileceğini savunanlar da bulunmaktadır.¹¹²

¹⁰⁸ Bkz. HGK. 19.6.1987 T. E: 1986/2-604, K: 539 (İKİD. S: 323, sh: 5269)(8.06.2020 Erişim)

<http://app.e-uyar.com/karar/index/c62f6933-e54d-4ad3-afb8-647705162e41>

“...kişisel endişelerle talepte bulunma keyfiyeti de birlikte mütalâa olunduğunda yukarıda değinilen yasal esaslar karşısında davanın reddi gerektiği sonucuna varılmaktadır...”

¹⁰⁹ Bkz. 2. YHD. 2.4.1984 T. E: 2900, K: 3153 (İKİD. S: 282, sh: 2641) (8.06.2020 Erişim)

<http://app.e-uyar.com/karar/index/aeb27ff9-d44c-4148-a631-b02a6de41342>

“...Davalının bu davranışı, kendisini evlât edinenlere karşı kanunen yükümlü olduğu görevleri ifada büyük bir kusur teşkil eder...”

Bkz. 2. YHD. 13.5.1996 T. E: 4486, K: 4986 (Yasa D. 1997/9, sh: 1289 vd.)(9.06.2020 Erişim)

<http://app.e-uyar.com/karar/index/ff384828-a566-4e00-8573-350cee6624bc>

“...af ettiğini göstermiştir. 1985 yılındaki bu olaydan önceki olgular iskat sebebi olamaz...”

¹¹⁰ KILIÇOĞLU, Ahmet M., Miras Hukuku, s.172. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 254.; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.370. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.361-362. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.247. ; GÜNAY, Erhan; Mirasçılık Sifatının Yitirilmesi, s.73. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.137-138. ; SEROZAN, Rona/ ENGİN, Baki İlkay ; Miras Hukuku, s.398. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 248.; GÜNAY, Erhan; Mirasçılık Sifatının Yitirilmesi, s. 60.

¹¹¹ BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 252. ; TURAN, Gamze, s.6-17. TURAN, şekli anlamda ölüme bağlı tasarruf olan vasiyetname ve türlerine yer vermiştir.

¹¹² BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 253. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 206. ; HATEMİ, Hüseyin, s.125.

Burada kanun koyucunun düzenlemesine bağlı kalmak yerinde olacaktır. Mirasçılıktan çıkarma ölüme bağlı tasarrufla yapılmalıdır.¹¹³ Mirasbırakanın mirasçılıktan çıkarma sebeplerinin varlığı halinde dahi herhangi bir sözlü beyanda bulunması veya ölüme bağlı tasarruf şeklinde olmayan yazılı bir beyanda bulunması mirasçılıktan çıkarma için yeterli olmayacaktır.¹¹⁴

Ölüme bağlı tasarruf kavramı, maddi anlamda ve şekli anlamda olmak üzere iki başlık altında ele alınmaktadır.

Şekli anlamda ölüme bağlı tasarruf, mirasbırakanın iradesinin büründüğü şekildir. Bu kavram vasiyetname veya miras sözleşmesi şeklinde gerçekleşen tasarrufu ifade etmektedir. Şekli anlamda ölüme bağlı tasarruf mirasbırakanın karşı tarafın rızası, beyanı olmaksızın her zaman mirasbırakanın iradesiyle sınırlı olarak geri alınabilmesi veya alınamamasına ayrıca aranan şekil şartlarına bağlı olarak vasiyetname ve miras sözleşmesi şeklinde ikiye ayrılır. Vasiyetname mirasbırakanın iradesiyle sınırlı olarak tek taraflı bir irade beyanı ile yapılan , mirasbırakanın her zaman serbestçe geri alabileceği veya değiştirebileceği bir irade açıklamasıdır. Miras sözleşmesi ise mirasbırakan ile muhattap mirasçı arasında resmi şekle tabi iki taraflı bir hukuki işlem olup, kural olarak tek taraflı geri dönülemeyen ölüme bağlı tasarruftur.¹¹⁵

Maddi anlamda ölüme bağlı tasarrufla mirasbırakanın vasiyetname veya miras sözleşmesinde yer alan tasarrufların içeriğini ifade etmektedir. Mirasçı atanması, koşullar ve yüklemeler, belirli mal bırakma, yedek veya artmirasçı atama, vakıf kurma , olumlu miras sözleşmesi, feragat sözleşmesi, mirasçılıktan çıkarma, vasiyeti yerine getirme görevlisi tayini, evlilik dışı çocuğu tanıma , cenaze törenine ilişkin talepler, gibi tasarruflar maddi anlamda tasarruflardır. Maddi anlamda ölüme bağlı tasarrufların

¹¹³ **BELGESAY**, Mustafa Reşit, s. 252- 253. ; **GÜNERİ**, Cemal; Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali, Seçkin Yayınevi, Cilt:1, Ankara, 2018, s.36. ; **ÖZTAN**, Bilge, Miras Hukuku, s.137.

Bkz. 2. YHD. 5.7.1999 T. E: 6249, K: 7817 (ÖZÜĞÜR, A. İ. age. sh: 317)
<http://app.e-uyar.com/karar/index/1083a2b9-0575-478c-8b67-f88616190367/> (23.05.2020 Erişim)

“...Mirastan ıskatın ancak ölüme bağlı tasarrufla yapılması mümkündür...”

¹¹⁴ **ÖZTAN**, Bilge, Miras Hukuku, s.140-141.Sözlü beyanın mirasçılıktan çıkarma için yeterli olmayacağı ifade edilmiştir. “Ölüme bağlı tasarruf kural olarak vasiyet şekillerinden biri ile olur. Miras sözleşmesi ile mirastan feragat yolu ile de kişi mirasçılıktan çıkarılabilir.” İfadeleri ile esas kuralın ölüme bağlı tasarruf ile yapıma şartı olduğu açıklanmıştır. Tartışmanın ise üçüncü şahıs ile yapılan miras sözleşmesinde, taraf olana mirasçılıktan çıkarma bir yüklenme olarak yüklenmiş ise yüklemenin geçersizliğine ilişkin olduğu belirtilmiştir.

¹¹⁵**BELGESAY**, Mustafa Reşit, s. 253. ; **DURAL**, Mustafa/ **ÖZ**, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.61. ; **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan, s.171. ; **TURAN**, Gamze, s.4-5.

bir kısmı sadece vasiyetnamede bir kısmı sadece miras sözleşmesinde düzenlenebilmektedir. Bir kısmı ise her iki şekilde de düzenlenebilmektedir.¹¹⁶

Sadece vasiyetname yoluyla yapılabilen maddi anlamda ölüme bağlı tasarruflar arasında vakıf kurma ve vasiyeti yerine getirme görevlisi tayini yer almaktadır.¹¹⁷

Sadece miras sözleşmesi yoluyla yapılabilen maddi anlamda ölüme bağlı tasarruflar arasında ise olumlu miras sözleşmesi ile olumsuz miras sözleşmesi bir diğer adıyla mirastan feragat sözleşmesi yer almaktadır.¹¹⁸

Hem vasiyetname hem miras sözleşmesi ile yapılabilen maddi anlamda ölüme bağlı tasarruflar arasında ise mirasçı atama, belirli mal vasiyeti, koşul ve yüklemeye bağlanmış tasarruflar, yedek veya artmirasçı atama, mirastan çıkarma tasarrufları yer almaktadır.¹¹⁹

Mirasçtan çıkarma, vasiyetname veya miras sözleşmesi ile yapılabilen ölüme bağlı tasarruflar arasında olduğundan, her iki şekli anlamda ölüme bağlı tasarrufuna yer verilecek ve mirastan çıkarma tasarrufunun yapılmasına ilişkin açıklamada bulunulacaktır.

2.2.1. Vasiyetname ile Mirasçılıktan Çıkarma

Vasiyetname; mirasbırakanın iradesiyle sınırlı, ölümünden sonra bir takım hukuki taleplerini içeren, ölene kadar her zaman yine tek taraflı iradesi ile geri alınabilen, ayırt etme gücüne sahip ve onbeş yaşını dolduran mirasbırakan tarafından tek taraflı olarak yapılan, hukuki işlemi ifade eden ölüme bağlı tasarruftur.¹²⁰ Mirasçılıktan çıkarma işlemi de mirasbırakanın tek taraflı irade beyanı ile gerçekleştirilebildiğinden, asıl olanın vasiyetname ile mirasçılıktan çıkarma iradesinin

¹¹⁶ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.231. vd. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.208-209. ; TURAN, Gamze, s.22-23.

¹¹⁷ BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 442. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s. 241. ;TURAN, Gamze, s.23-24.

¹¹⁸ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 217. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 100 . ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.181. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.255. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 452. ;TURAN, Gamze, s.23.

¹¹⁹BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 316. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.210-211. ; GENÇCAN, Ömer Uğur; Miras Hukuku, s.378 vd. ; TURAN, Gamze, s.24-25. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.254.

¹²⁰ TURAN, Gamze, s.7. ; KOCAAĞA, Köksal, Vasiyeti Yerine Getirme Görevlisi, Yetkin Basımevi, Bası: 1, Ankara, 2006, s.32.

açıklanmasıdır.¹²¹ Ancak kanun koyucu mirasçılıktan çıkarmanın ölüme bağlı tasarruf ile gerçekleştirilebileceğini kabul etmekle, ölüme bağlı tasarruflar arasında ayırım gözetmemiştir. Vasiyetname , el yazılı, resmi, sözlü olmak üzere üç türlü yapılabilir. Mirastan çıkarma tasarrufu bu vasiyetname türlerine konu olabilir.¹²² Burada önemli olan mirasçılıktan çıkarma için kanunda aranan şartların gerçekleştirilmiş olması ve mirasbırakanın çıkarma iradesini ve gerekçesini açıkça ortaya koymasındır.¹²³

El yazılı vasiyetname, mirasbırakanın ölüme bağlı tasarruf yapma iradesini ortaya koyduğu, bastan sona el yazısı ile tarih ve imzasına yer vererek tanzim edilen vasiyetnamedir. Vasiyetnamenin saklanması için açık veya kapalı olarak notere, sulh hukuk hakimine veya yetkili memura bırakılması mümkündür.(TMK m. 538/II.) El yazılı vasiyetname basit, masrafsız ve gizliliğin sağlanabilir olması yönüyle kolaylıkla tercih edilebilmekte ancak yok olma veya değiştirilme gibi riskleride barındırmaktadır.¹²⁴

El yazılı vasiyetnamenin şartlarından yazının mirasbırakanın el yazısı ile olması şartından kasıt el uzvu ile yazılma zorunluluğu anlamışı anlamına gelmemektedir. Yazının mirasbırakanın el dışında bir organı ile yazılması da mümkündür. Önemli olan, mirasbırakanın iradesinin bizzat mirasbırakan tarafından kaleme alınmış olmasıdır. Bu noktada vasiyetnamede düzenleme tarihinin de zorunlu olması mirasbırakanın o tarihteki ehliyet durumu ve iradesinin ortaya konulması için başka vasiyet varsa sonrasında yazılıp yazılmadığının tespiti için gereklidir. İmzanın aranması ise mirasbırakanın vasiyeti tanzim edip etmediğinin tespitine olanak sağlamaktadır.¹²⁵

¹²¹İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan; Miras Hukuku, Der Yayınları, Bası:8, İstanbul, 2011, s.237. Mirasçılıktan iskatin ancak vasiyetname ile yapılabileceği belirtilmiştir. ; KÖPRÜLÜ, Bülent; Miras Hukuku Dersleri, Fakülteler Matbaası, Bası:2, İstanbul, 1985, s.286.

¹²²BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 503. ; TANRIVERDİ, Ali Deniz, s.31.

¹²³ SEROZAN, Rona/ ENGİN, Baki İlkay, Miras Hukuku, 2019, s.398. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, Miras Hukuku Cilt III, s.257.

¹²⁴ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 130. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.71.; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 562.. ; GENÇCAN, Ömer Uğur; Miras Hukuku, s.322-323. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.173. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.79-80. ; OĞUZMAN, M.Kemal, s.117.

¹²⁵ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 135. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 581. ; GENÇCAN, Ömer Uğur; Miras Hukuku, s.332. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.181. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.88. ; OĞUZMAN, M.Kemal, s.117. ; SEROZAN, Rona/ ENGİN, Baki İlkay, Miras Hukuku, 2019, s.349.

“...Elyazılı vasiyetnamenin geçerliliği için vasiyetnamenin yapıldığı yıl, ay ve günün gösterilerek başından sonuna kadar, mirasbırakanın el yazısı ile yazılması ve imzalanmış olması zorunludur. (TMK: md.538/1) Mirasbırakan tarafından el yazısı ile yazıldığı anlaşlan ve davalı-davacılarının mirasçılıktan çıkartılmalarını ihtiva eden ve Darüşşafaka Cemiyeti lehine muayyen mal teberruuna dair vasiyetnamede vasiyetçinin imzası bulunmamaktadır. Bu itibarla sözü edilen vasiyetnamenin şekle ait noksanlık sebebiyle geçersiz olup iptaline karar verilmesi gerekirken (TMK. madde 557/4) yazılı olduğu şekilde red hükmü kurulması usul ve yasaya

Resmi vasiyetname, noter, sulh hakimi veya yetkili resmi memur huzurunda iki tanığın bulunması ile yapılabilen vasiyetnamedir. Mirasbırakanın son arzularını tanıklar huzurunda yetkili memura beyan etmesi , yetkili memurun beyanı tespit edip, vasiyetnameyi düzenlemesi sonrasında okuması ve tarih belirterek imzalaması üzerine mirasbırakanın okuduğu veya memur tarafından okunan vasiyetin vasiyet taleplerini barındırdığını beyan etmesi üzerine gerçekleşmektedir. ¹²⁶

Mirasbırakan okuma yazma biliyorsa, vasiyetin yetkili resmi memur tarafından düzenlenmesinden sonra mirasbırakanın iradesine uygun olup olmadığını tespit etmesi için okumak üzere kendisine teslim edilmelidir. Vasiyetnameyi okuyan mirasbırakan beyanına uygun tanzim edildiğini kabul ederse, tanıklara vasiyetin içeriğini bildirmek zorunda değildir sadece vasiyetin iradesine uygun olduğunu beyan etmesi yeterlidir. Sonrasında vasiyet metnini elyazısıyla imzalamalı, resmi memurda tarihi yazarak vasiyeti imzalamalıdır. Ayrıca vasiyetin tanzimini yetkili memur bir görevliye de yazdırabilmekte iken imzayı mutlaka kendisi atmalıdır. ¹²⁷

Mirasbırakan okuyamıyor veya yazamıyorsa iradesini yetkili resmi memura açıklaması üzerine resmi memur tanzim eder ve vasiyetçiye tanıklar huzurunda okur. Tanıklar mirasbırakanın tasarrufunun huzurlarında yapıldığını, mirasbırakanın tasarrufa ehil olduğunu, vasiyetin resmi memur tarafından vasiyetçiye okunduğunu ve iradesine uygun olduğunu beyan ettiğini vasiyetnameye yazar veya yazdırırlar ve mutlaka imzalarlar. Burada vasiyetçinin okuması söz konusu olmadığından vasiyetnamede imzası bulunmaz. Okuma veya yazma bilmeyen vasiyetçi yine tanıklar huzurunda vasiyetnamenin iradesine uygun olduğunu beyan ettikten sonra resmi

---

aykırıdır...” **Yargıtay 2. HD. 29.09.2009 Tarih, 2009/12934E. ,2009/16247. K.** Sayılı kararı.(<https://www.kazanci.com.tr/9.05.2020> Erişim);

“...Dava, vasiyetnamenin iptali istemine ilişkindir.HMK'nun 281.maddesinde; tarafların, bilirkişi raporunda eksik gördükleri hususların, bilirkişiye tamamlattırılmasını; belirsizlik gösteren hususlar hakkında ise bilirkişinin açıklama yapmasının sağlanmasını veya yeni bilirkişi atanmasını mahkemeden talep edebilecekleri; ...Somut olayda; mahkemece, her ne kadar, Adli Tıp Kurum raporları arasındaki çelişkiiden bahsedilmiş ise de; alınan ilk adli tıp kurum raporunda evrak eksikliğinden bahisle imza ve yazı incelemesi yapılamadığı, Adli Tıp Kurumu Fizik İhtisas Dairesi Adli Belge İnceleme Şubesinin 21/11/2016 tarihli son raporunda ise ; inceleme konusu 21.11.2005 tarihli ... hitaplı mektupta ...'ya atfen atılı isim yazısıyla şekillendirilmiş imza ile ...'nın mukayese yazı ve imzaları arasında bir takım farklılıklar saptandığından söz konusu imzanın mevcut mukayese yazı ve imzalarına kıyasla ...'nın eli ürünü olmadığı bildirilmiştir...” **Yargıtay 3. HD. 17.10.2018 Tarih, 2018/2690E. ,2018/10194. K.** Sayılı kararı.(<https://www.kazanci.com.tr/9.05.2020> Erişim)

¹²⁶ **BELGESAY**, Mustafa Reşit, s. 562. ; **OĞUZMAN**, M.Kemal, s.109. ; **GENÇCAN**, Ömer Uğur; Miras Hukuku, s.296. ; **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan, s.183. ; **DURAL**, Mustafa/**ÖZ**, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 63. vd. ; **KILIÇOĞLU**, Ahmet M.; Miras Hukuku,s.114.

¹²⁷**BELGESAY**, Mustafa Reşit, s. 519.; **İMRE**, Zahit/**ERMAN**, Hasan, s. 85. ; **GENÇCAN**, Ömer Uğur; Miras Hukuku, s.304 vd. ; **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan, s.185-186. ; **DURAL**, Mustafa/**ÖZ**, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 68.

memur tarih ekleyerek vasiyetnameyi imzalamalıdır.¹²⁸ Ayrıca vasiyetin tanzimini yetkili memur bir görevliye de yazdırabilmekte iken imzayı mutlaka kendisi atmalıdır.

Resmi vasiyetnamede memur veya tanık olarak bulunamayacak kimseler ise düzenleyemeye katılma yasağı olarak belirtilmektedir.(TMK m.536.)Fiil ehliyeti bulunmayanlar, ceza mahkemesi kararıyla kamu hizmetinden yasaklananlar, okur yazar olmayanlar, mirasbırakanın eşi, üstsoy ve altsoy kan hısımları ile eşleri_vasiyetnamenin tanziminde resmi memur veya tanık olarak katılımda bulunamayacak kimselerdir. ¹²⁹

Sözlü vasiyetname, vasiyetin mirasbırakanın kanunda belirtilen maddi şartların varlığı durumunda, şekli şartlarında sağlanması ile vasiyetname niteliğinde bir belge olmaksızın sözlü beyanla ölüme bağlı tasarrufta bulunulmasıdır.

Maddi şartlar ise olağanüstü durumun varlığı ve mirasbırakanın başka şekilde vasiyet yapma imkanının bulunmamasıdır. Olağanüstü durumun varlığı sınırlı bir durumu ifade etmeyip, somut olaya göre değişkenlik göstermektedir. Ancak mirasbırakanın kısa süre sonra yaşayıp yaşamayacağını bilinememesi halinde olması kıstası kabul görmektedir. Başka şekilde vasiyet yapma imkanının olmaması ise diğer vasiyetname türlerinin yapılmasına imkan olmaması anlamı taşımaktadır.¹³⁰

Olağanüstü durumun ortadan kalkması ve mirasbırakanın diğer vasiyetname türlerinden herhangi birini yapma imkanı doğarsa, bu tarih üzerinden bir ay geçmesiyle sözlü vasiyetname hükümden düşecektir. (TMK m. 541).¹³¹

Şekli şartlar ise maddi şartların varlığı halinde mirasbırakanın son arzularını iki tanığa anlatması, tanıkların bu beyanları yazmaları ve imzalayarak veya mahkemede bir tutanağa geçirerek metin haline getirmeleri; ardından zaman kaybetmeksizin bu belgeyi mahkemeye vererek, mirasbırakanın vasiyetname yapmaya

---

¹²⁸ **BELGESAY**, Mustafa Reşit, s. 520.; **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan, s.186-187. ; **DURAL**, Mustafa/ **ÖZ**, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.73. ; **İMRE**, Zahit/**ERMAN**, Hasan, s.85. ; **ANTALYA**, O. Gökhan/ **SAĞLAM**, İpek, s.124.

“...Davaya konu vasiyetname, mirasbırakan okuyazar olmadığından noter tarafından okuyamayan & yazamayanlara özgü vasiyetname şeklinde düzenlenmiştir. Ne var ki, vasiyetnamede tanıkların “mirasbırakanın beyanının kendi önlerinde yapıldığını” tevsik eden beyanları yoktur. Bu beyanın yokluğu vasiyetnameyi geçersiz kılar.Mahkemece; TMK'nın 535. maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen şekil şartlarına uygun olarak düzenlenmeyen vasiyetnamenin iptali hakkındaki davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken, yanılığlı değerlendirmeye davanın reddine karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirmiştir...” **Yargıtay 3. HD. 9.12.2019 Tarih, 2019/5449E. ,2019/9818. K.** Sayılı kararı.(<https://www.kazancı.com.tr/> 13.05.2020 Erişim)

¹²⁹ **GENÇCAN**, Ömer Uğur; Miras Hukuku, s.314 vd. ; **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan, s.188.

¹³⁰ **BELGESAY**, Mustafa Reşit, s. 588.; **İMRE**, Zahit/**ERMAN**, Hasan, s.91.; **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan, s.191. ; **DURAL**, Mustafa/ **ÖZ**, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 91. ; **KILIÇOĞLU**, Ahmet M.; Miras Hukuku,s.123.

¹³¹ **BELGESAY**, Mustafa Reşit, s. 614-615.. ; **DURAL**, Mustafa/ **ÖZ**, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 98. ; **İMRE**, Zahit/**ERMAN**, Hasan, s.101. ; **ÖZTAN**, Bilge, Miras Hukuku, s.198.

ehil olduğunu, bu iradesini olağanüstü bir durum içindeyken kendilerine anlattığını hakime beyan etmeleri şeklindeki şartların gerçekleştirilmesini ifade etmektedir. (TMK m. 540/III)¹³²

Geçerli bir vasiyetnameden söz edebilmek için miras bırakanın vasiyetname yapmaya ehil olması ve iradenin geçerli bir irade olması gerekmektedir. Mirasbırakanın vasiyetnameyi yaptığı anda ayırt etme gücüne sahip olması ve onbeş yaşını doldurmuş olması gerekli ve yeterlidir.¹³³ Ayrıca mirasbırakanın iradesinin yanılma, aldatma ve korkutma ile sakatlanmamış olması gerekir.¹³⁴ Nitekim vasiyetname ile yapılan işlemde önemli olan mirasbırakanın son ve gerçek arzusunun ortaya konulmasıdır. Bu nedenle TMK'nun 504/II. maddesi uyarınca ölüme bağlı tasarrufta açık yanılma durumunda dahi kişinin gerçek arzusu tam olarak tespit edilebiliyor ise tasarruf bu arzuya uygun olarak düzeltilebilecektir. (TMK m. 504.)

Kural olarak mirasbırakan vasiyetnamedeki mirasçılıktan çıkarma iradesinden tek taraflı iradesi ile her zaman dönebilmektedir. Diğer taraftan iradesi sakatlanan mirasbırakanın yanıldığını, aldatıldığını öğrendiği; korkutma ve zorlamanın etkisinin ortadan kalktığı tarihten itibaren hak düşürücü süre olan bir yıl içinde tasarrufundan dönmesi mümkündür. Eğer bu bir yıl içinde vefat gerçekleşti ise tasarrufun iptali ancak mahkeme kararıyla gerçekleşebilir.¹³⁵

2.2.2. Miras Sözleşmesi ile Mirasçılıktan Çıkarma

Miras sözleşmesi, tam fiil ehliyetine sahip kimselerin karşılıklı olarak mirasa ilişkin maddi anlamda ölüme bağlı tasarrufta bulunduğu, kural olarak tek tarafın iradesi ile dönülmesi mümkün olmayan resmi vasiyet şeklinde düzenlenmesi zorunlu olan ölüme bağlı tasarruf şeklidir.¹³⁶ Miras sözleşmesi olumlu ve olumsuz miras sözleşmeleri ile bir taraflı ve iki taraflı miras sözleşmeleri, ivazlı ivazsız miras sözleşmeleri şeklinde ayrıma tabi tutulmaktadır.

Olumlu miras sözleşmesi, miras sözleşmesi olarak kullanılan kavramı ifade etmektedir. Bu sözleşme ile mirasbırakan karşı taraf veya üçüncü bir kişi menfaatine

¹³² BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 611. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 97. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.99-100. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.193.. ; GENÇCAN, Ömer Uğur; Miras Hukuku, s.337. vd.

¹³³ İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.67. ; TANRIVERDİ, Ali Deniz, s.33-34.

¹³⁴ EREN, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, Bası: 16, Ankara, 2014, s.377-vd.

¹³⁵ TANRIVERDİ, Ali Deniz, s.34-35.

¹³⁶ BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 652. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.200. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 99. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.186-197.

ölüme bağlı bir tasarrufta bulunmaktadır. Mirasçı atama sözleşmesi, vasiyet sözleşmesi, üçüncü kişi yararına miras sözleşmesi gibi olumsuz miras sözleşmesi dışında kalan miras sözleşmeleri bu tasarruflardandır. ¹³⁷

Olumsuz miras sözleşmesi ise, mirastan feragat sözleşmesidir. Bu sözleşme ile mirasbırakan ve muhtemel mirasçısı arasında miras payından kısmen veya tamamen, ivazlı veya ivazsız olarak vaçgeçilmesine ilişkin ölüme bağlı tasarruf tanzim edilmektedir. ¹³⁸

Bir taraflı miras sözleşmesi, taraflardan birinin tereke üzerinde tasarrufta bulunduğu, karşı tarafın mirasbırakanın irade açıklamasını kabul ettiği veya sağlar arası borç altına girdiği miras sözleşmesidir. ¹³⁹

İki taraflı miras sözleşmelerinde ise, sözleşmenin taraflarının terekeleri üzerinde bağlayıcı ölüme bağlı tasarrufta bulunmalarıdır. ¹⁴⁰

İvazlı miras sözleşmesi,nde mirasbırakan ölüme bağlı tasarrufta bulunurken, karşı taraf da bu iradeyi kabul etmekte karşılığında sağlararası ivaz borcu altına girmektedir. ¹⁴¹

İvazsız miras sözleşmesi,nde mirasbırakan ölüme bağlı tasarrufta bulunurken, karşı taraf da bu iradeyi kabul etmekte karşılığında sağlararası ivaz borcu altına girmemektedir. ¹⁴²

Miras sözleşmesi iki taraflı ölüme bağlı tasarruf olması sebebiyle kural olarak tek taraflı dönme imkanı bulunmamaktadır. ¹⁴³ Bu özellikleri yönünden mirasçılıktan çıkarma tasarrufunun miras sözleşmesi ile gerçekleştirilmemesi gerektiğini savunanların¹⁴⁴ yanı sıra her iki ölüme bağlı tasarrufla gerçekleştirilebileceğinin kabul eden bir görüş de bulunmaktadır.¹⁴⁵ Nitekim mirasçılıktan çıkarma tasarrufunu içeren

---

¹³⁷ DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.100. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.188. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.255.

¹³⁸ Bkz. S.20. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.259. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.101.

¹³⁹ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.194. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.101.

¹⁴⁰İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s. 185.; GENÇCAN, Ömer Uğur; Miras Hukuku, s.414. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.101.

¹⁴¹ Bkz. S.21. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.102. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.197.

¹⁴² GENÇCAN, Ömer Uğur; Miras Hukuku, s.417. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.103.

¹⁴³ ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.231. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 100. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.186-197.

¹⁴⁴ İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.251.

¹⁴⁵BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 673. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.362. Madde metninde ölüme bağlı tasarruf değimi kullanıldığı için hem vasiyet yolu ile hem de mirasçılık sözleşmesi yoluyla yapılabileceği belirtilmiştir. ; Yine yakın görüşe sahip olduğu anlaşılmalı, mirasçılıktan çıkarma

miras sözleşmesinde de mirasbırakan mirasçılıktan çıkarma iradesinden her zaman dönme hakkına sahiptir.¹⁴⁶ Ancak miras sözleşmesinin şekil ve ehliyet şartlarının daha ağır olduğu değerlendirildiğinde vasiyetname daha pratik olması sebebiyle nispeten fazla tercih edilen ölüme bağlı tasarruf şekli olabilir.¹⁴⁷

Geçerli bir miras sözleşmesi yapılabilmesi için mirasbırakanın ergin ve ayırt etme gücüne sahip olması aynı zamanda kısıtlı olmaması gerekmektedir.¹⁴⁸ Yine pek tabii burada da mirasbırakanın iradesinin hata, hile ve ikrah ile sakatlanmamış olması gerekir.¹⁴⁹ Yapılan ölüme bağlı tasarruf ile önemli olan mirasbırakanın asıl arzusunun ortaya konulmasıdır ve beyanın asıl iradeyi yansıttığı çürütülmesi her zaman mümkün olabilen bir karinedir.¹⁵⁰ Yine mirasbırakanın gerçek iradesinin korunabilmesi için; TMK'nun 504/2. maddesi uyarınca ölüme bağlı tasarrufta açık yanılma durumunda dahi kişinin gerçek arzusu tam olarak tespit edilebiliyor ise tasarruf bu arzuya uygun olarak düzeltilebilecektir.¹⁵¹

Mirasbırakan miras sözleşmesindeki mirasçılıktan çıkarma iradesinden de tek taraflı iradesi ile her zaman dönebilmektedir.¹⁵² Diğer taraftan mirasbırakanın yanıldığını, aldatıldığını öğrendiği; korkutma ve zorlamanın etkisinin ortadan kalktığı tarihten itibaren hak düşürücü süre olan bir yıl içinde tasarrufundan dönmesi mümkündür. Bir yıl dolmadan mirasbırakan ölmüş ise tasarrufun iptali mirasçılar ileri sürebilir.¹⁵³

---

bağlayıcı olmayan ölüme bağlı bir tasarruf niteliğinde olduğundan, bağlayıcılığa yönelik husus ayrık tutularak miras sözleşmesi ile de mirasçılıktan çıkarmanın söz konusu olabileceği ifade edilmiştir. **DURAL**, Mustafa/ **ÖZ**, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.205-206. ; Benzer bir açıklamayla miras sözleşmesi ile mirasçılıktan çıkarmaya engel bulunmadığı belirtilmiş ancak, burada tasarrufun tek taraflı mı iki taraflı mı olacağı sorunun bulunduğuna yer vermiştir. **YAĞCI**, Kürşat, s.312-213. ; **RUHİ**, Canan/**RUHİ**, Ahmet Cemal; Ölüme Bağlı Tasarruflar Ve İptali, Seçkin Yayınevi, Bası:1, Ankara, 2015, s.37'de ise yalnızca ölüme bağlı tasarruf ile mirasçılıktan çıkarmanın söz konusu olacağını belirtmiştir.

¹⁴⁶ **İMRE**, Zahit/**ERMAN**, Hasan, s.252. ; **DURAL**, Mustafa/ **ÖZ**, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 215-216. ; **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan, s.194-195.

¹⁴⁷ **ERSÖZ**, Oğuz, s.231-232. ; **DURAL**, Mustafa/ **ÖZ**, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s. 57-58.; **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan, s.172-173.

¹⁴⁸ **DURAL**, Mustafa/ **ÖZ**, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.102. ; **EREN**, Fikret/**AKTÜRK**, İpek **YÜCER**, s.211. ; **İMRE**, Zahit/**ERMAN**, Hasan, s.66-67. ; **İNAN**, Ali Naim/**ERTAŞ**, Şeref/**ALBAŞ**, Hakan, s.200-202. ; **ÖZTAN**, Bilge, Miras Hukuku, s.231-233.

¹⁴⁹ **EREN**, Fikret/ **AKTÜRK**, İpek **YÜCER**, s.213.; **EREN**, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, Bası: 16, Ankara, 2014, s.377 ve devamında irade sakatlığı sebepleri ele alınmaktadır.

¹⁵⁰ **EREN**, Fikret/ **AKTÜRK**, İpek **YÜCER**, s.214. ; **DURAL**, Mustafa/ **ÖZ**, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.214-215.

¹⁵¹ TMK 504-‘...Ölüme bağlı tasarrufta kişinin veya şeyin belirtilmesinde açık yanılma hâlinde mirasbırakanın gerçek arzusu kesin olarak tespit edilebilirse, tasarruf bu arzuya göre düzeltilir.’ Madde hükmü ile mirasbırakanın gerçek arzusunun önemi hüküm altına alınmıştır.

¹⁵² **BELGESAY**, Mustafa Reşit, s. 673. ; **ERSÖZ**, Oğuz, s.208.; **İMRE**, Zahit/**ERMAN**, Hasan, s.251-252.; **ÖZTAN**, Bilge, Miras Hukuku, s. 249-250. ; **DURAL**, Mustafa/ **ÖZ**, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.120.

¹⁵³ **TANRIVERDİ**, Ali Deniz, s.35.

BÖLÜM III
AİLE HUKUKUNDAN KAYNAKLANAN YÜKÜMLÜLÜKLERİN YERİNE
GETİRİLMEMESİ NEDENİYLE MİRASÇILIKTAN ÇIKARMA VE
HÜKÜMLERİ

3.1. AİLE HUKUKUNDAN KAYNAKLANAN YÜKÜMLÜLÜKLERİN
YERİNE GETİRİLMEMESİ

Aile hukukundan doğan yükümlülüklerin önemli ölçüde ihlali sebebiyle mirasçılıktan çıkarmadan söz edilebilmesi için, yükümlülüğün önemli ölçüde ihlali mirasbırakana veya miras bırakanın aile üyesine yönelik gerçekleşmiş olmalıdır.¹⁵⁴

3.1.1. Aile Üyeleri

Aile birliğinde yer alan her bir kimse ailenin üyesidir. Bu nedenle öncelikle aile kavramını¹⁵⁵ irdelemek gerekmektedir.

Dar anlamda aile; karı ve kocadan meydana gelen topluluğu ifade eder. Geniş anlamda aile; karı, koca ve çocuklardan meydana gelen topluluğu ifade eder.¹⁵⁶En geniş anlamda aile; ev reisinin otoritesine tabi şekilde aynı çatı altındaki kan, kayın hısımları ile uşak, çırak gibi çalışanlarında dahil olduğu toplulukları ifade eder.¹⁵⁷

Tanımlar kapsam bakımından farklılık göstermekle birlikte, aile üyesi kavramının hangi sınırlama ile mirasçılıktan çıkarmaya yol açacağı bir takım tartışmaları da beraberinde getirmektedir.

Aile üyelerinin kapsamı aile hukuku ile yükümlülükleri bulunan bireyler olarak sınırlandırıldığında yetersiz görülebilmektedir. Burada somut olaya göre hakim

---

¹⁵⁴ İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.250.; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.140. ; GÜNAY, Erhan; Mirasçılık Sifatının Yitirilmesi, Seçkin Yayıncılık, Bası:2, Ankara, 2018, s.66-67.

¹⁵⁵ DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut; Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, Bası:12, İstanbul, 2016, s.1. ; ÖZTAN, Bilge; Medeni Hukuk'un Temel Kavramları, Turhan Kitabevi Bası:42, Ankara, 2017, s. 404-405.

¹⁵⁶ ZEVLİLİLER, Aydın/ ACABEY, Beşir/ GÖKYAYLA, Emre; Medeni Hukuk, Seçkin Yayınevi,Bası:6, Ankara,1999, s.737. ; AKİPEK, Jale/ AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ KARAMAN, Derya; Kişiler Hukuku Yenilenmiş, Beta Yayıncılık, Bası: 10, İstanbul, 2013, s. 28.

¹⁵⁷ ÖZTAN, Bilge, Medeni Hukuk'un Temel Kavramları , s.403.

takdir yetkisini kullanarak hakkaniyete uygun bir değerlendirme yapması gerektiği dile getirilmektedir.¹⁵⁸

Başka bir görüş aile üyeleri altsoy, ana baba, eş, kardeşlerin yanı sıra birlikte yaşayan diğer kan ve sıhriyet ilişkisi olan kimseleri kapsayacak şekilde genişletmek ve aile hukukundan doğan yükümlülükleri önemli ölçüde ihlal etmeleri halinde mirasçılıktan çıkarılma tasarrufuna tabi olabileceğini kabul etmektedir.¹⁵⁹

Kanunun lafzı dikkate alındığında ancak aile hukukundan doğan yükümlülükleri bulunan aile üyelerinin mirastan çıkarılmasının söz konusu olabileceği sonucuna varılmaktadır.

3.1.1.1. Mirasbırakanın Aile Üyeleri Kapsamına Giren Kimseler

Aile üyesi tanımları ele alınmış olmakla birlikte, öğretide bu yükümlülüğün ihlalinde sınırın kimleri kapsayacağı noktası tartışmalıdır. Kural, ihlale konu eylemin yöneltildiği kimsenin de mirasçılıktan çıkarılmanın da aile üyesi olmasıdır.¹⁶⁰

3.1.1.1.1. Uzak Kan Hısımları

Mirasçılıktan çıkarılmasının gündeme gelebilmesi için çoğunlukla mirasbırakanın altsoyu(bu kapsamda evlatlığı), ana-baba, kardeşleri gibi yakın kan hısımları ile eşine yönelik aile hukukundan doğan yükümlülüklerin ihlalinin gerçekleşmiş olması aranmaktadır.¹⁶¹ Ancak bu kapsama diğer yakınların dahil edilip edilemeyeceği hususunda farklı görüşler mevcuttur.¹⁶² Öğretide bir görüş uzak kan hısımları olan büyükanne-büyükbaba, teyzeler, dayılar, halalar, amcalar ve bunların altsoyunun mirasbırakanla aralarında yakınlık veya bağlılık olması halinde aile üyelerine dahil edilebileceği

---

¹⁵⁸ YAĞCI, Kürşat, s.161. YAĞCI, bu görüşünü üvey babaya kötü davranan kızın davranışı nedeniyle annesinin boşanmak zorunda kalması halinde, üvey baba ve kızın aile hukuku kapsamında birbirine karşı yükümlülüğü bulunmadığı halde aile üyesi olarak değerlendirilip, ailesel bir yükümlülük bulunduğu kabul edilmesi gerektiği şeklinde açıklamaktadır.

¹⁵⁹ GÜNAY, Erhan; Mirasçılık Sifatının Yitirilmesi, s.65.

¹⁶⁰ YAĞCI, Kürşat, s153.; GÜNAY, Erhan; Mirasçılıktan Çıkarma, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 11, Sayı:116, 2016, s. 123.

¹⁶¹ İNAN, Ali Naim/ ERTAŞ, Şeref/ ALBAŞ, Hakan, s.365. Yükümlülük ihlallerinde ana-baba, çocuk, kardeş yaygın olarak ifade edilmektedir. ;YAĞCI, Kürşat; s154. Aksi görüşe yer vermektedir.; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.256.

¹⁶² ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.140.Başka yakınlarında dahil edilip edilemeyeceğinin tartışmalı olduğu ifade edilmiştir. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, Filiz Kitabevi, Bası:12, İstanbul, 2018, s.208-209.Tartışmalı olmakla birlikte kayın hısımların kapsama dahil edilmemesi gerektiği belirtilmiştir.

yönündedir.¹⁶³ Bir diğer görüş ise uzak kan hısımlarının aile üyesi kabul edilmesi için mirasbırakanla birlikte yaşamlarını ölçüt almaktadır.¹⁶⁴

3.1.1.1.2. Nişanlı

Nişanlının mirasçılıktan çıkarma kapsamında aile üyesi sayılıp sayılmayacağı hususu da tartışmalıdır. Aile üyesinin kapsamının kan hısımları, eş ve evlatlık ile sınırlı tutulduğunda pek tabii nişanlının dahil olmayacağı anlaşılmalı birlikte, nişanlı yönünden; eşler arasında aile hukuku kapsamında düzenlenen yükümlülüklerin kıyasen uygulanabildiği dikkate alındığında nişanlının da, aile üyesi kabul edilmesinin uygun olacağı sonucuna varılmaktadır.¹⁶⁵

3.1.1.1.3. Kayın Hısımları

Eşlerden birinin kan hısımları ile diğer eşin kanunen kurduğu bağ kayın hısımlığı olarak ifade edilmektedir.¹⁶⁶ Kayın hısımlarının mirasçılıktan çıkarma kapsamında aile üyesi sayılıp sayılmayacağı hususunda doktrinde farklı görüşler mevcuttur. Bir görüş mirasçılıktan çıkarma durumunda kayın hısımlarının aile üyesi sayılması gerektiği düşüncesiyle hareket edilmesinin sebebinin, aksi kabulde aile hukukundan doğan yükümlülüğün kapsamının tam olarak yerine getirilmiş olmayacağı, kanunda bu sınırlamanın bir dayanağı olmadığı şeklinde açıklanmaktadır.¹⁶⁷

Diğer görüşe göre; kayın hısımlarının aile üyesi kabul edilmemesinin gerekçesi kavramın fazlaca geniş yorumlanması anlamı taşıması ve aile üyelerinin bu denli geniş yorum ile kapsamının genişletilmemesi gerektiği düşüncesidir.¹⁶⁸ Kanaatimizce aile hukukundan doğan yükümlülüklerin kapsamının hali hazırda oldukça geniş olması ve kanunda açıkça aile üyesi tanımına yer verilmediği dikkate alındığında, kayın

¹⁶³ YAĞCI, Kürşat, s154. Farklı görüşlere yer vermekte iken DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.209. ile DURAL ve ÖZ kan hısımları ifadesini kullanarak sınırlamayı kayın hısımlar harici tuttuğunu ifade etmektedir.

¹⁶⁴ ÇUBUKGİL, Rıza; Mirastan Adi Iskatın Hukuki Mahiyeti Ve Sebepleri, Cilt:7, Sayı:3, 1950, s.455. ; OĞUZMAN, M.Kemal, s. 212.

¹⁶⁵ YAĞCI, Kürşat, s.155.; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.209. Aile kavramına nişanlıyı da dahil etmek gerektiği kanaatine yer vermiştir.

¹⁶⁶ ÖZTAN, Bilge, Medeni Hukuku'un Temel Kavramları, 2010, s.425.

¹⁶⁷ KOCAYUSUFOĞLU, Necip; Miras Hukuku, Filiz Kitapevi, Bası:3,1987, s. 314. ; YAĞCI, Kürşat, s.155.

¹⁶⁸ DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.209.; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.256. ; OĞUZMAN, M.Kemal, s.212.

hısımlarının da bu kapsamda değerlendirileceği ve onlar bakımından da yükümlülükler tabi olunacağı söylenebilir.

3.1.1.1.4. Mirasbırakan ile Üveylik İlişkisinde Olanlar

Mirasçılıktan çıkarma için kan hısımları, eş ve evlatlık sınırını kabul eden görüşlerin mirasbırakan ile üveylik ilişkisi bulunanların aile üyesi sayılmayacağını kabul ettiği sonucuna varılabilir. Ancak kanun koyucunun ana ve baba için diğer eşin çocuğu yönünde de yükümlülükler düzenlediği dikkate alınacak olursa, bu bağın korunma iradesi anlaşılmaktadır.¹⁶⁹ Kanaatimizce üveylik ilişkisi olanın aile üyesi sayılmaması aile kavramının anlamına aykırı şekilde bağların zedelenmesi anlamına gelecektir. Eşlerin evlenmesi ile hali hazırda üçüncü kişilerden olan çocukların yeni aile birliğinde sorumluluklar yönüyle dışlanmasını kanun koyucu korumayacağından, özellikle düzenlenen bakımı için yardım etme yükümlülüğü çerçevesinde aile hukukundan doğan yükümlülüklerden sorumlu tutulacağı ve bu sorumluluğun ihlalinin de mirasçılıktan çıkarma sebebi teşkil edebileceği kabul edilmelidir.

3.1.1.1.5. Mirasbırakan ile Evlilik Dışı Yaşam Ortaklığı Bulunan Kimse

Burada kan hısımları, eş, evlatlık sınırlamasını savunan görüşün evleviyetle evlilik dışı birlikte yaşanan kimseyi kapsam dışında tutacağını belirtmek yanlış olmayacaktır. Aile hukuku kapsamında korunması amaçlanan kurum aile kurumudur. Bu birliğin varlığı içinse öncelikle kurulmuş bir evlilikten söz etmek veya nişanlılık için aile birliğinin kurulması iradesinin varlığından bahsedebilmek gerekmektedir.

Kanunun düzenlediği yükümlülüklerin temel amacı aile birliğinin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesi, sürdürülmediği takdirde de aile birliğinde ortak bağı ve yakınlığı olan kimselerin devamında da korunup, gözetilmesi amacına hizmet etmektir. Aile hukukundan doğan hak ve yükümlülüklerini evlilik dışı ilişkideki kimselerin durumu dikkate alınarak düzenlenmediği açıktır. Bu nedenle miras bırakanın evlilik dışında ortak hayatı sürdürdüğü kimseleri aile üyesi olarak değerlendirip, mirasçılıktan çıkarma sebebine konu edilebileceğini söylemek mümkün görünmemektedir.

---

¹⁶⁹ YAĞCI, Kürşat, s.158.

3.1.1.1.6. Mirasbırakan ile Aynı Konutta Yaşayan Çalışanlar

Aile kavramının ele alındığı kısımda geniş anlamda aile tanımında belirtilen aynı konutta yaşayan çalışanların bu tanım içerisinde aile üyesi sayıldığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte mirasçılıktan çıkarmaya konu edilmesi için bu kimselerin her durumda aile üyesi sayılması uygun olmayacaktır. Zira bu durumda mirasbırakan ile aynı konutta yaşayan çalışanları arasında olağan durumdan çok daha fazla bir bağlılığın yakınlığın varlığını aramak sonucu ortaya çıkacaktır.¹⁷⁰ Bu bağlılığın istisnai sayılacak ölçüde ele alınması gerektiğini, aynı konutta yaşayan çalışanların aile üyesi olarak değerlendirmenin oldukça geniş bir yorum olduğunu ifade etmek gerekir.

3.1.1.2. Mirasbırakan ile Bağlılığın Bulunması

Aile hukukundan doğan yükümlülüklerin önemli ölçüde ihlali sebebiyle mirasçılıktan çıkarmaya konu edilebilmesi mirasbırakan ile bu kimselerin aile bağıyla yakınlığına bağlıdır.¹⁷¹ Burada aile üyesi sayılması için belirtilen kimselerin mirasbırakan ile bağının kuvvetli olması, yükümlülük ihlali halinde mirasbırakanın bu ihlal fiilinin kendisine karşı işlenmiş gibi üzüntü duymasına yol açacak şekilde değerlendirilebiliyor olması gerekmektedir.

Bir önceki başlıkta sayılan kimseler ile miras bırakan arasında yoğun sevgi, saygı, yakınlık şeklinde aile bağı mevcut değil ise hali hazırda bu kimselere karşı yükümlülüklerin ihlali halinde aile üyesi olarak mirasçılıktan çıkarma sebebine konu kişilerden sayılmayacağını kabulü gerekir.¹⁷² Yine mirasbırakanın aile üyelerinden biri hakkında bilgisi bulunmaması veya diğer üyelerin haberdar olmaması halinde; bu kimseye yönelik aile hukukundan doğan yükümlülüğün önemli ölçüde ihlal edilmiş olması, mirasbırakanın diğer aile üyeleri ile bu kimse arasında herhangi bir bağın kurulmamış olması sebebi ile mirasçılıktan çıkarmaya konu edilmeyecektir.¹⁷³

---

¹⁷⁰ YAĞCI, Kürşat, s.159-160.

¹⁷¹ ÇUBUKGİL, Rıza, Sebepler, s.451.

¹⁷² YAĞCI, Kürşat, s.163-164. ; ÇUBUKGİL, Rıza, Sebepler, s.452.

¹⁷³ ÇUBUKGİL, Rıza, Sebepler, s.464. Burada mirasbırakanın iki oğlundan birinin evlilik dışı olması ile diğer oğlu tarafından bilinmemesi üzerine kardeşine karşı aile hukukundan doğan yükümlülüğün yerine getirilmemesi sebebiyle mirasçılıktan çıkarmaya yer verilemeyeceği örneği yer almaktadır.

3.1.2. Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülükler

Aile hukukundan doğan yükümlülükler bu kısımda tek tek ele alınacaktır. Evlilik birliğinin kurulması ile öncelikle karı koca ve çocuklar arasında bir takım yükümlülükler doğmaktadır.¹⁷⁴

Eşler arasındaki yükümlülükler hakkında cinsiyet gözetilmeksizin eşit sorumluluk içerdiği göz ardı edilmemelidir. Nitekim Türk Medeni Kanunu kapsamında aile kurumu eşler arasında eşit hak ve yükümlülükler ile kurulan bir ortaklık şeklinde değerlendirilmektedir.¹⁷⁵

3.1.2.1. Evlilik Birliğinin Mutluluğunu Sağlama Yükümlülüğü

Eşler mutlu olacakları bir aile birliği kurma iradesi ile evliliği gerçekleştirmektedir.¹⁷⁶ Bu amaçla gerçekleştirilen evliliğin sürdürülebilmesi için tarafların fedakarlık göstererek aile birliği için özverili ve anlayışlı olmaları¹⁷⁷, aile içinde düzenin bozacak davranışlardan kaçınmaları gerekmektedir.¹⁷⁸

Mutluluğu sağlayıp, sürdürme yükümlülüğü TMK'nun 185/II. maddesinden de anlaşılacağı üzere ayırım gözetmeksizin her iki eşe tanınmaktadır. Evlilik birliğinin mutlu şekilde sürdürülmesi için eşlerin birbirlerine cinsel ve duygusal anlamda gösterdikleri bağlılığın evlilik boyunca devam ettirilmesi ve maddi manevi desteklerin sürdürülmesi gerekmektedir.¹⁷⁹ Ancak bu yükümlülük yaptırıma bağlanmamış olup, evlilik birliğinin korunması için belirlenmiş yükümlülükler arasında yer almaktadır.¹⁸⁰

---

¹⁷⁴ ÖZTAN, Bilge, Medeni Hukuk'un Temel Kavramları, s.432. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.162.

¹⁷⁵ BAYGIN, Cem; Tazminattan Günümüze Aile Hukukunun Gelişim Sürecine Kısa Bir Bakış, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 22, Sayı:3, s.459. ; ÖZTAN, Bilge, Medeni Hukuk'un Temel Kavramları, s.432. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.161.

¹⁷⁶ AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ, Derya; Aile Hukuku, Beta Yayıncılık, Bası:22, İstanbul, 2020, s.112. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.162.

¹⁷⁷ TEKİNAY, Selahattin Sulhi; Türk Aile Hukuku, Bası:7, 1990, s.297. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.164.

¹⁷⁸ ÖZTAN, Bilge, Medeni Hukuk'un Temel Kavramları, s.432. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.164.

¹⁷⁹ ERDEM, Mehmet; Aile Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Bası:2, Ankara, 2019, s.213. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.164.

¹⁸⁰ ZEVLİLİLER, Aydın/ ACABEY, Beşir/ GÖKYAYLA, Emre; Seçkin Yayınevi, Bası:6, Ankara, 1999, s. 821.

3.1.2.2. Sadakat Yükümlülüğü

Evlilik birliğinde eşlerin sadakat yükümlülüğü bulunmaktadır.¹⁸¹ Bu yükümlülük TMK'nun 185/III. maddesinde düzenlenmiştir.¹⁸² Burada açıkça ifade edilen yükümlülük eşlerin evlilik birliğinde birbirlerine cinsel ve duygusal anlamda ihanet etmemeleri, bağlılık içinde evliliklerini sürdürmeleri anlamına gelmekte iken çoğu zaman bu bağlılık cinsel anlamda bir ihanet ile ihlal edilmiş olarak görülmektedir. Ancak bu yükümlülüğün cinsellik anlamıyla sınırlı değerlendirilemeyeceği muhakkaktır.¹⁸³ Nitekim sadakat yükümlülüğü, sadece üçüncü bir kişi ile cinsel birlikteliğin kurulmasıyla¹⁸⁴ değil, başka biriyle oldukça yakın hissi bağlantı içinde olmak veya eşin sırlarını ifşa etmekle de ihlal edilmiş olacaktır.¹⁸⁵ Bunun yanı sıra eşlerin birbirlerinin güvenini boşa çıkaracak ölçüde emanet edilen serveti kasten israf etmesi, aile birliğini yoksulluğa düşürecek eylemlerde bulunması da sadakat yükümlülüğünün ihlali anlamına gelecektir.¹⁸⁶ Yine ailesini ihmal edip, kazancını eğlence veya zaafı uğruna heba eden eşinde sadakat yükümlülüğüne aykırı hareket ettiğinin kabulü gerekir.¹⁸⁷

Sadakat yükümlülüğü eşler arasındaki bir yükümlülük olup, eşlerin birbirleri ile tam ve sınırsız bağlılığını ifade etmektedir.¹⁸⁸ Karı veya koca için ayrı bir ölçüte tabi olmadığının unutulmaması gerekmektedir. Eşlerden herhangi birinin bu yükümlülüğü ihlal edip etmediği; erkek tarafından mı kadının tarafından mı ihlal edildiği fark etmeksizin ele alınmalıdır.¹⁸⁹

Bu açıklamaların yanı sıra kanun koyucu sadakat yükümlülüğünün cinsel anlamda ihlali noktasında zina¹⁹⁰ eylemini TMK'nun 161. maddesi kapsamında

¹⁸¹ ERDEM, Mehmet, s.213. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.164.

¹⁸² GÜNAY, Erhan, s.66. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.161. ; ERDEM, Mehmet, s. 213.

¹⁸³ ZEVLİLİLER, Aydın/ ACABEY, Beşir/ GÖKYAYLA, Emre, s. 821. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.164.

¹⁸⁴ ÖZTAN, Bilge; Aile Hukuku, Turhan Kitapevi, Bası:6 ,2015, s. 647.; ATILKAN, Bilal; Evlilik Birliğinde Sadakat Yükümlülüğü, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Çankaya Üniversitesi, Ankara, 2019, s.29.

¹⁸⁵ ÖZTAN, Bilge; Medeni Hukuk'un Temel Kavramları , s.433.; TEKİNAY, Selahattin Sulhi, s.298.

¹⁸⁶ AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ, Derya, s.113. ; TEKİNAY, Selahattin Sulhi, s.298.

¹⁸⁷ ZEVLİLİLER, Aydın/ ACABEY, Beşir/ GÖKYAYLA, Emre, s. 821-822. ; AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ, Derya, s.113.

¹⁸⁸ DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.164. ; AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ, Derya, s.113. ; AYAN, Mehmet, s.50.

¹⁸⁹ ARAS, Bahattin; Sadakat Yükümlülüğünün İhlal Edilmesi Halinde Eşin ve Üçüncü Kişinin Manevi Tazminat Sorumluluğu, Terazi Hukuk Dergisi, 11 (116), 14-23, 2016, s. 4. ; AYAN, Mehmet, s.50. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.164.

¹⁹⁰ ERSÖZ, Oğuz; Türk Hukukunda Zina Sebebiyle Boşanma, On İki Levha Yayıncılık, Bası: 1, İstanbul, 2018, s.40. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.162.

mutlak boşanma sebebi olarak düzenlemiştir.¹⁹¹ Burada özellikle belirtmek gerekir ki sadakat yükümlülüğünün cinsel anlamda ihlali sadece zina ile sınırlı ele alınamayacaktır. Nitekim sadakat yükümlülüğünün cinsel anlamda ihlali durumu, zinanın aksine sadece karşı cinsle yaşanan cinsel sadakatsizlikle sınırlı değildir.¹⁹² Eşlerden birinin hemcinsi ile yaşadığı cinsel ilişki de sadakat yükümlülüğünün ihlali anlamına gelmektedir.¹⁹³ Cinsel anlamda sadakat yükümlülüğünün zina ile ihlalinde kanun koyucunun önemli yaptırımlar öngörmüştür. Zina nedeniyle boşanma halinde diğer eşe tazminat talep etme ve mal rejiminin tasfiyesinde zina eylemini gerçekleştiren aleyhine bir takım sonuçlar doğurabilme imkanı tanınmıştır.¹⁹⁴ Ancak kanun koyucunun sadakatin cinsellik dışında ihlalini doğrudan yaptırma tabii tutmamıştır.

Sadakat yükümlülüğünün ihlali ile birlikte boşanma davasının açılması ise yükümlülükleri sona erdirmeyeceğinden, evlilik birliği devam ettiği sürece eşler sadakat yükümlülüğünü sürdürmekle mükelleftirler.¹⁹⁵ Nitekim kanuni yükümlülükler evlilik sona erene kadar her iki eş açısından da geçerliliğini korumaktadır.¹⁹⁶

Ancak burada sadakat yükümlülüğünün ihlal edilmesinde rol oynayan üçüncü kişinin bu noktada bir sorumluluğu bulunmadığını da belirtmekte fayda vardır. Söz konusu yükümlülük aile hukukundan kaynaklanıp, eşler arasında sorumluluk öngören bir düzenlemedir. Eşler bakımından boşanma sebebi teşkil edip, tazminat hakkına zemin oluşturan bu eylem, sadakat yükümlülüğünün cinsel anlamda ihlaline konu olan

---

¹⁹¹ **ÖZTAN**, Bilge, Aile Hukuku , s. 647.; **AKINTÜRK**, Turgut/ **ATEŞ**, Derya, s.113.; **GENÇCAN**, Ömer Uğur; Boşanma Hukuku, Yetkin Yayınevi, Bası:8, Ankara, 2019, s. 144.

¹⁹² **DEDE**, İsmail; Türk Boşanma Hukukuna Farklı Bir Yaklaşım: Zina Ve Haysiyetsiz Hayat Sürme Arasındaki Keskin Sınır, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 23, Sayı:3, İstanbul, 2017, s.446-447. ; **ERSÖZ**, Oğuz; Türk Hukukunda Zina Sebebiyle Boşanma, On İki Levha Yayıncılık, Bası: 1, İstanbul, 2018, s.40. ; **DURAL**, Mustafa/ **ÖZ**, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.164. ; **ÖZTAN**, Bilge, Aile Hukuku , s. 647.

¹⁹³ **BADUR**, Emel/ **TURAN BAŞARA**, Gamze ; Aile Hukukunda Sadakat Yükümlülüğü ve İhlalinden Kaynaklanan Manevi Tazminat İstemi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 65 (1), 101-136. (Sadakat Yükümlülüğü), 2016,s. 106.

¹⁹⁴ **DEMİR**, Şamil; Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Artık Değerin Hesaplanması ve Paylaştırılması, Ankara Barosu Dergisi, 2014/1, s. 264. ; **ERDEM**, Mehmet, s. 198.

¹⁹⁵ **ÖZKAN**, Hasan; Türk Medeni Yasası Ve Uygulaması Aile Hukuku I (Md.118-201), Legal Yayıncılık, Bası:2, İstanbul, 2017, s.1160. ; **KILIÇOĞLU**, Ahmet; Aile Hukuku, Turhan Kitapevi, Bası: 2015, s. 117.

¹⁹⁶ **KILIÇOĞLU**, Ahmet; Aile Hukuku, Turhan Kitapevi, Bası: 2015, s. 117. ; **ÖZKAN**, Hasan; Türk Medeni Yasası Ve Uygulaması Aile Hukuku I (Md.118-201), Legal Yayıncılık, Bası:2, İstanbul, 2017, s.1160.

Yargıtay'ın ilgili kararında "...boşanma davasının açılması durumunda eşlerin sadakat yükümlülüğü elbette ortadan kalkmaz..." şeklinde belirtilmektedir. **Yargıtay 2. HD. 2016/3256E., 2016/10777K. Sayılı 1.06.2016** tarihli karar (<http://www.kazanci.com.tr/> 17.05.2020 Erişim)

üçüncü kişi için bir yaptırıma neden olamayacaktır.¹⁹⁷ Bu konudaki Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararı tartışmalara neden olsa da kanun eşler arasındaki bu yükümlülüğün cinsel anlamda ihlali halinde boşanma talebine ve eşlerle sınırlı bir tazminat hakkına konu edileceğini açıkça belirtilmiştir.¹⁹⁸

3.1.2.3. Yardımlaşma ve Dayanışma Yükümlülüğü

TMK'nun 185/III. maddesinde eşlerin birbirlerine yardımcı olmaları gerektiği düzenlenmiştir. TMK'nun 186. maddesi ise bu yardımlaşmanın maddi manevi bir dayanışma olması gerektiğini ifade etmektedir.¹⁹⁹

Evlilik birliğinin kurulmasıyla birlikte eşler birbirlerine maddi manevi yardım etmekle ve ortak dayanışma içinde davranmakla yükümlü kılınırlar. Geniş bir kapsama sahip olan ve eşlerin dayanışma içinde olmasını öngören yükümlülüğün, bu yanı sıra sadakat yükümlülüğüne de yakın bir sorumluluğu kapsadığından söz etmek mümkündür.²⁰⁰

Eşlerin birbirlerine her koşulda yardımcı olmalarını, emek, bakım, moral, para ve benzeri her türlü yardıma ihtiyaç duyan eşin diğer eş tarafından desteklenmesi gerektiğini ifade eden bu yükümlülük yine her iki eş bakımından sorumluluğu ihtiva etmektedir.²⁰¹

Her ne kadar eşlere ortak olarak yüklenmiş bir sorumluluk olsa da; pek tabii eşlerden birinin hastalanması, işsizliği gibi durumlarda ihtiyaç sahibi haline gelmesi ile diğer eşin yardımcı olabilecek durumda olması halinde tek taraflı bir yardım ile

¹⁹⁷ **ERLÜLE**, Fulya; Aldatılan Eşin Üçüncü Kişiyeye Yönelik Manevi Tazminat Talebine İlişkin Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi, Ed. Baki İlkay Ergin. Medeni Hukuk Alanındaki Güncel Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi Sempozyumları Cilt:II Aile Hukuku, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2017, s.38.; **ÖZMEN**, Etem Saba/ **VARDAR HAMAMCIOĞLU**, Gülşah; Evli Kişiyeye Birlikte Olan Kadına/Erkeğe Yöneltilen Manevi Tazminat Talebi Ve Özellikle Konuya İlişkin Yargıtay Kararları Üzerine Düşünceler, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 22, Sayı:3, İstanbul, 2016,s.2366.

¹⁹⁸ **ÖZTAN**, Bilge/ **OZANEMRE YAYLA**, Hatice Tolunay; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 22.3.2017 Tarih, 2017/4-1334 Esas ve 2017/545 Karar Sayılı Kararı Üzerine Eleştirel Bir Yaklaşım, Ankara Barosu Dergisi, 2017/3, s.204. ; **ERDEM**, Mehmet, s. 199.

¹⁹⁹ **ERDEM**, Mehmet, s.213-214. ; **ÖZTAN**, Bilge ; Medeni Hukuk'un Temel Kavramları , s.433. ; **DURAL**, Mustafa/ **ÖZ**, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.164, ; **AKINTÜRK**, Turgut/ **ATEŞ**, Derya, s.114.

²⁰⁰ **DURAL**, Mustafa/ **ÖZ**, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.164. ; **ÖZTAN**, Bilge ; Medeni Hukuk'un Temel Kavramları , s.433. ; **AKINTÜRK**, Turgut/ **ATEŞ**, Derya, s.113-114. .

²⁰¹ **ZEVKLİLER**, Aydın/ **ACABEY**, Beşir/ **GÖKYAYLA**, Emre, s. 822. ; **AKINTÜRK**, Turgut/ **ATEŞ**, Derya, s.114.

yükümlülüğün yerine getirilmesi mümkün olacaktır.²⁰² Bu yükümlülüğün ihlali bir yaptırıma tabi tutulmamıştır.

3.1.2.4. Giderlere Katılma Yükümlülüğü

Eşler evlilik birliğinin giderlerine ortak olarak katlanmakla yükümlü kılınmıştır. TMK'nun 186/III. maddesi uyarınca giderlere güçleri oranında emek ve mal varlıkları ile katılmaları gerektiği belirtilmiştir.²⁰³

TMK'nun 152/f.II. maddesinin yürürlükte olduğu dönemde koca, parasal gücü oranında aile birliğinde bu yükümlülüğü yerine getiren asıl kişi olarak değerlendirilmekteydi.²⁰⁴ MK'nun 190/I-II. maddesinde ise ihtiyaç halinde kadının gelir ve malları varsa katkısı talep edilebilmekteydi.²⁰⁵

Hali hazırda yürürlükte olan TMK'nun 186/III. maddesi ile bu yükümlülüğünde tümüyle her iki eş için bağlayıcı olduğu ve yalnız parasal katılımın değil emek sarf etmeninde katkı kapsamında olduğu kabul edilmiştir.²⁰⁶

Evlilik birliğine katılma ölçüsü kesin olmamakla birlikte her bir aile için eşlerin katılma şekillerinin ve tutarlarının farklı olacağı muhakkaktır. Katkının yapılmadığını iddia eden eş TMK'nun 198. maddesi ile diğer eşin evlilik birliği giderlerine katılmasını, geçmiş bir yıl ile gelecek yıllar için katkının yapılmasını hakim marifetiyle talep edebilir. Bu yükümlülüğün yerine getirilip getirilmediğinin tespiti somut duruma göre farklı değerlendirilmeli ve gereken katkının tutarı mevcut duruma göre hesaplanmalıdır.²⁰⁷

²⁰² AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ, Derya, s.114. ; ZEVKLİLER, Aydın/ ACABEY, Beşir/ GÖKYAYLA, Emre, s. 822. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.164. ; ÖZTAN, Bilge ; Medeni Hukuk'un Temel Kavramları , s.433.

²⁰³ ÖZTAN, Bilge, Medeni Hukuk'un Temel Kavramları, s.433. ; AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ, Derya, s.114. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.167.

²⁰⁴ KILIÇOĞLU, Ahmet; Medeni Kanun'umuzun Aile-Miras-Eşya Hukukuna Getirdiği Yenilikler, Turhan Kitapevi, Bası:2, 2004, s.27.

²⁰⁵ ZEVKLİLER, Aydın/ ACABEY, Beşir/ GÖKYAYLA, Emre, s. 830.

²⁰⁶ KILIÇOĞLU, Ahmet; Medeni Kanun'umuzun Aile-Miras-Eşya Hukukuna Getirdiği Yenilikler, s.27. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.167. ; AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ, Derya, s.115.

²⁰⁷ ERDEM, Mehmet, s.215. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.168. ; AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ, Derya, s.115.

3.1.2.5. Birlikte Yaşama Yükümlülüğü

Eşler birlikte seçecekleri konutta ortak hayatlarını sürdürmekle yükümlü kılınmışlardır.²⁰⁸ Evlilik birliğinin sürdürüleceği konutun eşlerin ortak kararıyla belirlenmesi TMK'nun 186/I. maddesi uyarınca hüküm altına alınmış, eşlerin aynı evde birlikte yaşamaları gerektiği de TMK'nun 185/III. madde de düzenlenmiştir.²⁰⁹

Eşlerin birlikte yaşama yükümlülüğüne aykırı davranması doğrudan bir yaptırıma bağlanmamakla birlikte, sonuçları nedeniyle dolaylı yaptırımlara bağlandığı söylenebilir. Birlikte yaşamaktan kaçınarak bu yükümlülüğü ihlal eden eş, diğer eşten bakım nafakası talep edemez ve bu ihlal sebebi ile haklı bir boşanma davasının açılmasına sebebiyet verebilir.²¹⁰

Eşlerden biri yükümlülüğü ihlal ederek; askerlik, öğrenim, tedavi, hükümlülük, gibi sebepler dışında haklı bir sebebe dayanmayan ortak konutu terk etmiş ise, birlikte yaşama devam edilemediği takdirde terk edilen eş yasal süreleri bekledikten sonra boşanma davası açabilecektir.²¹¹

3.1.2.6. Çocukların Bakımına, Eğitimine, Gözetimine, Yetiştirilmesine Özen Gösterme Yükümlülüğü

TMK'nun 185/II.maddesinde evlilik birliğinde anne ve babanın çocukların bakımı, eğitimi gibi karşılanacak tüm ihtiyaçları birlikte gidermekle yükümlü kılındığı belirtilmektedir.²¹² Bu yükümlülüğün eşin başkasından olan çocuklarını da kapsadığı TMK'nun 338/I. maddesinde açıkça belirtilmektedir. Görüldüğü üzere çocuğun ihtiyaçlarını gidermek üzere gözetimine, yetiştirilmesine, özen gösterilmesi için üvey ana veya baba, çocuğa karşı velayet hakkına sahip eşe görevini ifa ederken yardım etmekle yükümlü kılınmıştır.²¹³

²⁰⁸ ÖZTAN, Bilge, Medeni Hukuk'un Temel Kavramları , s.434. ; AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ, Derya, s.113. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.166.

²⁰⁹ ÖZTAN, Bilge, Medeni Hukuk'un Temel Kavramları, s.433. ; ERDEM, Mehmet , s.213. ; AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ, Derya, s.113. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.166.

²¹⁰ ÖZTAN, Bilge, Medeni Hukuk'un Temel Kavramları, s.434. ; AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ, Derya, s.113. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.113.

²¹¹ AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ, Derya, s.113. ; ÖZTAN, Bilge, Medeni Hukuk'un Temel Kavramları, s.434. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.113.

²¹² AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ, Derya, s.114. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.164.

²¹³ REYHANİ YÜKSEL, Sera; Velayet Hakkının Anayasal Sınırları, Legal Yayıncılık, Bası:1, İstanbul, 2016, s.39. ; AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ, Derya, s.114.; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.164.

Eşlerin tabi olduğu bu yükümlülük çocuklar bakımından haklarının korunması anlamına gelmektedir. Nitekim eşlerin birlikte; çocukların eğitimi, tedavisi, bakımı ve tüm buna benzer ihtiyaçlarının karşılanması için eşit özveriyle gerekli şartları sağlamakla yükümlü kılınması, çocukların bu ihtiyaçlarının giderilmesini her iki eşten de talep etme hakkına sahip olduğunu da göstermektedir.²¹⁴ Eşlerin bu yükümlülüğü, evlilik birliği sona erse dahi çocuğun maddi manevi ihtiyaçları için devamlılığını sürdürecektir.²¹⁵

3.1.2.7. Ana Babanın Bakım ve Eğitim İçin Karar Alıp Uygulama Yükümlülüğü

Velayetin kapsamı başlığında yer alan, TMK'nun 339/I.maddesi uyarınca düzenlenen bu yükümlülük aynı zamanda karar alma hakkını da barındırmaktadır. Velayet hakkına sahip olan ana baba herhangi bir izne gerek duymaksızın ergin olana kadar çocuk hakkında karar alıp, uygulama hak ve yükümlülüğüne sahiptir.²¹⁶ Bu hak ve yükümlülüğün kullanımında da eşlerin eşit oy hakkına sahip olduğu yani ortak karar vermeleri gerektiği dikkate alınmalıdır.²¹⁷

3.1.2.8. Nafaka Yükümlülüğü

Bu yükümlülük aile üyelerinin birbirlerine karşı yerine getirmesi gereken bir yükümlülük olarak TMK'nun 364. maddesinde düzenlenmiştir. Anılan hükme göre, *“Herkes, yardım etmediği takdirde yoksulluğa düşecek olan üstsoyu ve altsoyu ile kardeşlerine nafaka vermekle yükümlüdür.*

Kardeşlerin nafaka yükümlülükleri, refah içinde bulunmalarına bağlıdır.

Eş ile ana ve babanın bakım borçlarına ilişkin hükümler saklıdır.”

Görüldüğü üzere nafaka yükümlülüğü sadece eşlerle sınırlı bir düzenlemeyi içermemektedir.²¹⁸ Kardeşlerinde refah içinde olmaları koşuluyla nafaka yükümlülüğü bulunduğu ifade edilmektedir.²¹⁹ Kanun koyucu bu yükümlülüğün yerine getirilmesi için dava hakkı da tanımış olup, devamı madde de düzenlemeye yer vermiştir.

²¹⁴ AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ, Derya, s.114.

²¹⁵ MEDAR, Arzu Ahsen; Yargı Kararları Işığında Türk ve İsviçre Hukukunda Yoksulluk Nafakası, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, 2018, s. 239.

²¹⁶ GENÇCAN, Ömer Uğur; Nafaka Hukuku, Yetkin Yayınları, Bası:1, Ankara, 2018, s. 239.

²¹⁷ HATEMİ, Hüseyin; Aile Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, Bası: 7, İstanbul, 2019, s.184.

²¹⁸ GÜNAY, Erhan; Mirasçılık Sifatının Yitirilmesi, Seçkin Yayıncılık, Bası:2, Ankara, 2018, s.66.

²¹⁹ ÖZTAN, Bilge, Medeni Hukuk'un Temel Kavramları, s.515. ; GENÇCAN, Ömer Uğur, Nafaka Hukuku, s. 64.

Ayrıca ortak hayatın olanaksız hale gelmesi ile ortak yaşamı haksız yere sonlandırmayan eş, parasal katkı talebinde bulunacağı gibi hakim eşe ve çocuğa yapılacak katkıyı somut olaya göre belirleyecektir.²²⁰

3.1.2.9. Ana Babanın Sözüünü Dinleme Yükümlülüğü

Aile birliğinde çocuğun tabi olduğu bu yükümlülük ana babanın çocuğun yetiştirilmesinde gerekli özveriyi üstlenmesi hak ve ödevinin bir yansıması olarak kabul edilebilir. Ana babanın sorumluluklarını yerine getirirken çocuğunda onların sözüünü dilemesi gerektiği TMK'nun 339/II. maddesinden anlaşılmaktadır. Bu yükümlülüğün ihlali halinde ana baba ölçülü bir şekilde ayıplama, kınama, harçlığını azaltma, uyarma, iletişim araçlarının kullanımına sınırlama getirme gibi yaptırımlara başvurabilir.²²¹

Sayılan yükümlülükler dışında diğer yükümlülükleri de ayrıca belirtmek gerekirse; *yardım etme yükümlülüğü* anne, baba, çocuk arasında aile birliğinin sürdürülmesi için bireylerin ortak çabaları ile maddi manevi yardım yükümlülüğü olarak karşılıklı yükümlülükler başlıklı TMK 322. Madde de düzenlenmektedir.²²² Yine aynı madde kapsamında aile bireyleri birliğin huzuru ve devamlılığı için birbirlerine özenle, ölçülü bir şekilde davranıp, *saygılı olmakla yükümlü* kılınmışlardır.²²³ Ayrıca aile üyelerinin, aile birliğinin sağlığı için birbirlerine *anlayış gösterme yükümlülüğü* ve aile üyelerinin toplumun önemli bir yapı taşı olan aile birliğini korumak için *ailenin onurunu gözetme yükümlülüğü* bulunmaktadır.²²⁴

Ayrıca çocuk haklarının dikkate alınması gerektiğini gösteren; TMK'nun 339/III. maddesinde düzenlenen, *ana babanın çocuğa hayatını düzenleme olanağı tanıma yükümlülüğü*, *ana babanın çocuğun düşüncesini göz önünde tutma yükümlülüğü*²²⁵ ile TMK'nun 339/V. maddesinde düzenlenen, *ana babanın çocuğun adını koyma yükümlülüğü*²²⁶, TMK'nun 341/I,II. maddesinde yer alan *dini eğitim verme yükümlülüğü*²²⁷ eşlerin çocuğa karşı yerine getirmesi gereken yükümlülüklerdir.

²²⁰ GENÇCAN, Ömer Uğur, Nafaka Hukuku, s. 64. ; AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ, Derya, s. 303. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, s.356. ; ERDEM, Mehmet, s. 182.

²²¹ GENÇCAN, Ömer Uğur, Velayet Hukuku, s.240.

²²² GENÇCAN, Ömer Uğur, Nafaka Hukuku, s. 237. ; ERDEM, Mehmet, s. 182- 183.

²²³ ÖZKAN, Hasan; Türk Medeni Yasası Ve Uygulaması Aile Hukuku II (Md.202-395), Legal Yayıncılık, Bası:3, İstanbul, 2017.s.1990.

²²⁴ GENÇCAN, Ömer Uğur, Nafaka Hukuku, s. 238.; TANRIVERDİ, Ali Deniz, s.27.

²²⁵ GENÇCAN, Ömer Uğur, Velayet Hukuku, s.241.

²²⁶ ÖZTAN, Bilge, Medeni Hukuk'un Temel Kavramları, s.508. ; GENÇCAN, Ömer Uğur, Velayet Hukuku, s.242.

²²⁷ YAĞCI, Kürşat, s.237.; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, Miras Hukuku Cilt III, s.256.

Çocuğun ana babaya karşı sorumlulukları kapsamındaki bir diğer yükümlülükte TMK'nun 339/IV. maddesi uyarınca *ana babanın rızası dışında evi terk etmeme yükümlülüğüdür*. Ailenin birlikte yaşaması gerekliliğinin bir uzantısı olarak çocuğunda rıza alınmaksızın evi terk etmemesi gerektiği kanun koyucu tarafından belirtilmiştir.²²⁸

Aileye ilişkin ana baba ve çocuk dışındakiler yönünden ise TMK'nun 339/IV. maddesinde *ana babadan yasal sebep olmaksızın almama yükümlülüğü* düzenlemiştir. TMK'nun 335. maddesi uyarınca da yasal sebep olmaksızın çocuğun ana babanın velayeti altında olduğuna işaret edilmektedir.²²⁹ Burada velayetin asıl olduğu ve yasal sebep bulunmaksızın çocuğun velayetinin ana ve babadan alınamayacağı anlaşılmaktadır.²³⁰

Aile hukukundan doğan yükümlülükler bu şekilde belirtilmekle birlikte, aile hukuki ilkeleri dikkate alındığında yükümlülüklerin kapsamının artırılması mümkün olacaktır. Asıl olan aile birliğinde üyelerin birbirlerine karşı yükümlülükleri bulunduğu ve bu yükümlülüklerin ihlali halinde aile birliğinin tehlikeye düşebileceği bilinci ile hareket edilmesi gerektiğidir.

3.1.3. Aile Hukuku Yükümlülüklerinin Önemli Ölçüde İhlali

Aile hukukundan kaynaklanan bazı yükümlülüklerin aile birliğinin devamı süresince yer yer ihlal edildiği görülebilecektir. Burada ele alınması amaçlanan ihlalin önemli ölçüde gerçekleşmiş olması durumudur. Nitekim ihlali halinde yaptırımlar ön görülen yükümlülükler yönünden önemli ölçüde ihlalin somutlaştırıldığını görmek mümkün olabilecektir. Ancak burada kullanılan önemli ölçüde ihlal kavramı somut olaya ve tarafların tutumlarına ve ihlali algılayış biçimlerine göre farklılık arz eden, görece soyut bir kullanımdır.

²²⁸ GENÇCAN, Ömer Uğur, Velayet Hukuku, s.241.

²²⁹ KIRMIZI, Mustafa, Aile Hukuku Davaları, Bilge Yayınevi, Bası:1, Ankara, 2016, s.764-765.

²³⁰ GENÇCAN, Ömer Uğur, Velayet Hukuku, s.241. ; Velayet hakkının ana babada olmasının asıl olduğu yönünde emsal karar özünde ifade edilmektedir.

“TMK'nun 335. Maddesi hükmünce velayet hakkı, münhasıran anne ve babaya tanınan bir hak olup, evlat edinme hali hariç anne ve baba dışında hiç kimseye tevdi olunamaz.”

Yargıtay 18.Hukuk Dairesi 28.02.2013 tarih, 2012/14689E., 2013/2762K. sayılı kararında belirtilmektedir. (<http://www.kazanci.com.tr/> 17.05.2020 Erişim)

“TMK'nun 335. Vd. maddelerinde düzenlenen velayete ilişkin hükümler gereğince, velayetin anne ve/veya baba dışındaki kimselere verilmesinin mümkün olmadığı ...”

Yargıtay 2.Hukuk Dairesi 19.12.2011 tarih, 2011/12018E., 2012/22739K. sayılı kararında belirtilmektedir. (<http://www.kazanci.com.tr/> 17.05.2020 Erişim)

Aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün önemli ölçüde ihlalinden bahsedebilmek için fiilin objektif olarak aile bağlarını koparacak ölçüde olması ve sübjektif anlamda aile bağlarını koparmış olması gerektiğine dikkat edilmelidir.²³¹

Yükümlülüklerin ihlaline sebebiyet veren fiilin gerçekleştirilmesinde mirasbırakanın saklı paylı mirasçıdan daha kusurlu olmadığı durumlar dışında kusurun ağırlığına bakılmaksızın fiilin aile bağları üzerindeki etkisinin ağırlığına bakılacaktır.²³² Burada aile bireylerinde basit bir kırgınlığa yol açan ihlalin önemli ölçüde ihlal olarak nitelendirilemeyeceği açıktır. Mirasçılıktan çıkarma sebebi olarak değerlendirme yapılırken objektif ölçütlerden sapmadan fiilin aile üyeleri üzerinde etkisini dikkate almak gerekmektedir.²³³ Yükümlülüklerin önemli ölçüde ihlali ile mirasçılıktan çıkarma sebebi teşkil edeceği aksi durumların mirasçılıktan çıkarmaya gerekçe teşkil etmeyeceği düzenlenmeden anlaşılmaktadır.²³⁴

3.1.4. Mirasbırakana Yönelik Yükümlülük İhlali

Saklı paylı mirasçının mirasbırakana karşı aile hukukundan doğan yükümlülüklerini önemli ölçüde ihlal etmesi halinde mirasbırakan ihlali gerçekleştiren saklı paylı mirasçısı aleyhine yapacağı ölüme bağlı tasarruf ile mirasçılıktan çıkartabilir.²³⁵ Burada önemli olan mirasbırakanın gerçekleşen ihlal sebebiyle derin bir üzüntü duymasıdır. Mirasçılıktan çıkarma sebebi olması için ihlale ilişkin eylemin doğrudan mirasbırakana karşı işlenmiş olması şart değildir, ancak kimi hallerde eylem mirasbırakana, kimi hallerde de hem mirasbırakana hem aile üyelerine veya mirasbırakanın aile üyelerine yönelikte gerçekleştirilmiş olabilir.²³⁶

Doğrudan mirasbırakana yönelik ihlali gerçekleştiren saklı paylı mirasçının da sayılan hallerdeki gibi mirasçılıktan çıkarılabileceği muhakkaktır. Mirasbırakanın çıkarma sebebini açıkça belirttiği bir ölüme bağlı tasarrufla, aile hukukundan doğan

²³¹ GÜNAY, Erhan; Mirasçılık Sifatının Yitirilmesi, Seçkin Yayıncılık, Bası:2, Ankara, 2018, s.66. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 262. ; İMRE, Zahir/ERMAN, Hasan, s. 249.; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.207. ; AYAN, Mehmet, s.187.

²³² BAYDAR, Utku; Türk Medeni Kanununa Göre Mirasçılıktan Çıkarma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2005, s.39-40. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.208.; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 262.

²³³ KARACA, Beytul Fatih, Cezalandırma Amacıyla Mirasçılıktan Çıkarma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2008, s.25-26. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 263. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.208.

²³⁴ ERSÖZ, Oğuz, s.12. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 265. ; OĞUZMAN, M.Kemal, s.212.

²³⁵ EREN, Fikret/ AKTÜRK, İpek YÜCER,, s.192-193. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 262.

²³⁶ YAĞCI, Kürşat, s.152. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 265. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.207.

yükümlülüğün önemli ölçüde ihlali ile aile bağlarının açıkça zarar gördüğü ve büyük bir üzüntüye sebebiyet verildiği kabul edilebilecek durumlarda; mirasçılıktan çıkarma iradesini ortaya koyma hakkına sahiptir.²³⁷

Mirasbırakanın mirasçılıktan çıkarma sebeplerini ölüme bağlı tasarruf ile açıkça belirtmesi ve bu sebeplerin çıkarmaya elverişli nitelikte olması gerektiği unutulmamalıdır.²³⁸

3.1.5. Mirasbırakanın Aile Üyelerine Yönelik Yükümlülüklerinin İhlali

Mirasbırakanın aile üyelerine karşı aile hukukundan doğan yükümlülükleri önemli ölçüde²³⁹ ihlal eden saklı paylı mirasçısını mirasçılıktan çıkarması için yine bu eylemin aile bağlarına zarar vermiş olduğunun objektif anlamda kabulü gerekmektedir. İhlale konu fiilin mirasçılıktan çıkarma gerekçesi gösterilebilmesi ise haklı sebebe dayanmayan bir eylem olmasına bağlıdır.²⁴⁰

Aile hukukundan doğan yükümlülüklerin geniş bir kapsama sahip olduğu anlaşılınca, bu yükümlülüklerin her birinin ihmali gerekli ve yeterli koşulların varlığı halinde mirasçılıktan çıkarmaya konu olabilecektir.

²³⁷ SEROZAN, Rona/ ENGİN, Baki İlkay; Miras Hukuku, s.399. ;

Yargıtay'ın benzer nitelikli kararı ile "...Mirasbırakan ...vasiyetnamesinde; "Oğlu Fuat'ın 1990'lı yıllardan itibaren gerek kendisine gerek diğer aile fertlerine oldukça ilgisiz davranmaya başladığı, ilgisizliğinin giderek arttığı, 2000'li yıllardan itibaren ailesi yokmuşçasına hareketmeye başladığı, hasta kardeşi ve kendileriyle hiçbir şekilde ilgilenmediği, telefondaki rica ve ikazlarına küfürlerle karşılık verdiği gibi bir babaya söylenmeyecek sözleri ve hakaretleri sarfettiği,... Türkiye'de uzun süreli izin yapmasına rağmen kendilerini ziyarete gelmediği, arayıp sormadığı,... torunlarının da kendilerine aynı babaları gibi hareket ettikleri, arayıp sormadıkları" olarak açıklamıştır..." ifade edilmiştir. **Yargıtay 3. H. D., 4.4.2017 tarih, 2016/3523E., 2017/4550K. Sayılı kararı.** (<http://www.kazanci.com.tr/> 18.05.2020 Erişim)

²³⁸ BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 266. ; Yargıtay'ın benzer duruma ilişkin kararında "...Toplanan deliller birlikte değerlendirildiğinde; davacının, eş olarak mirasbırakana karşı gerekli vazifelerini yerine getirdiği, hastalığında murisle ilgilendiği, vasiyetnameden sonra birlikte yaşadıkları, murisin, davacıya açmış olduğu boşanma davasından feragat ettiği, mahkemeye sunulan feragat dilekçesi içeriği ve vasiyetnamede davacının çıkarılma sebepleri olarak belirtilen hususların davalı tarafça ispat edilemediği, bu itibarla mirasçılıktan çıkarmanın geçerli olmadığı ortadadır... vasiyetname ile mirasbırakan eşi olan davacı hakkında gösterdiği sebeplerin, mirasçılıktan çıkarma sebebi sayılabilecek nitelik ve nicelikte bulunmadığı gözetilerek, TMK. nun 512. maddesinin 3. fıkrasının ilk cümlesi uyarınca mirasçılıktan çıkarmanın tasarruf nisabı oranında geçerli olacağı,...davacının saklı payını isteyebileceği..." şeklinde açıklamaya yer verdiği görülmektedir. **Yargıtay 3. H. D. , 13.3.2018 tarih, 2016/9952E., 2018/2354K. Sayılı kararı** (<http://www.kazanci.com.tr/> 18.05.2020 Erişim)

²³⁹ GÜNAY, Erhan; Mirasçılıktan Çıkarma, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 11, Sayı:116, 2016, s. 122. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 262. ; İMRE, Zahir/ERMAN, Hasan, s. 249.; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.207. ; AYAN, Mehmet, s.187.

²⁴⁰ ÖZKAN, Hasan; Türk Medeni Yasası Ve Uygulaması Miras Hukuku (Md.495-682), Legal Yayıncılık, Bası:5, İstanbul, 2017, s.2871. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 266.

3.1.6. Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüklerin İhlalinin Örnek

Kararlarla Değerlendirilmesi

Bu başlık altında mirasçılıktan çıkarmayı gerektirecek ölçüde aile hukukundan doğan yükümlülüklerin ihlali halleri , Yargıtay kararları ışığında değerlendirilecektir.

Mirasbırakanın aile bağlarının zedelenmemesi için kendi yükümlülüklerini yerine getirmiş olması veya ağır kusurlu olmaması gerektiği muhakkaktır.

Aile hukundan doğan yükümlülüğün karşılıklı ihlal edilmiş olması halinde mirasbırakanın aile bağlarını kopardığı gerekçesiyle mirasçılıktan çıkarma müessesine başvurmuş olması Yargıtay tarafından da yerinde görülmemektedir.²⁴¹

‘...Mirasbırakan tasarrufta, çıkarma sebebi olarak “ en az on yıldan beri oğlunun kendisini hiçbir şekilde arayıp sormaması, kendisiyle ilgilenmemesi, evlatlık görevini yerine getirmemesi” olarak göstermiştir. Yapılan soruşturma ve toplanan delillerden; davacının mirasbırakanın ilk eşinden olduğu, davacı daha doğmadan annesinden boşanıp bir başka kadınla evlendiği, ikinci karısıyla evli olduğu sürece mirasbırakanın davacıyı arayıp sormadığı, ziyaret dahi etmediği, sevgi ve şefkat göstermediği; ancak ikinci eşinin ölümünden sonra ... oğlu ile yakınlık kurmak için bir kez onu ziyarete gittiği, davacının da buna karşılık verdiği, bundan sonra da iletişimsizliğin karşılıklı olarak devam ettiği anlaşılmaktadır. ... iletişimsizliğin iki tarafı olduğu görülmektedir. Kendisini yetiştirme çağında hiç aramamış, sevgi ve şefkat göstermemiş olan ve kendisini istemeyen babaya karşı evladın devamlı iletişim kurmaya çalışması beklenemez. ...davacının mirasbırakana karşı tutumunun, aile hukukundan doğa yükümlülüğün önemli ölçüde ihlali olarak kabulüne olanak yoktur...’

Söz konusu kararda mirasbırakan babanın çocuğa karşı yükümlülüklerini yerine getirmemiş olmasına bağlı olarak çocuğun babaya karşı gösterdiği tutum ve davranışların ihlale konu edilmeyeceği kabul edilmektedir.

Mirasbırakanın aile bağlarının fiilen koparacak nitelikteki objektif şartın ve fiilen bağları koparılmış olması halinde sübjektif şartın birlikte gerçekleşmesi gerekir.

²⁴¹ Yargıtay 2. H. D. , 27.12.2011 Tarih, 2011/20735E., 2011/23767K. Sayılı kararı (https://legalbank.net/arama / 16.05.2020 Erişim)

Yargıtay'ın konuya ilişkin kararında mirasbırakanın kusurlu tutumunun ihlale sebep olması objektif ve sübjektif unsurların gerçekleşmemiş olması şeklinde değerlendirilmiştir.²⁴²

“...ifadesi bulunan... murise kötü davranışta bulunduğunu görmediklerini, ...murisin çocuklarına “yanıma gelmeyin” dediğini, çocuklardan birinin “ya ölümü çiğnemededen geçemezsin” dediğini, ya da “ya sen ölürsün ya da ben” dediğini ...beyan etmişler ise de, ... bu beyanların net olmadığı ... tartışma anında fevren söylenmiş sözler niteliğinde olduğu, ayrıca tartışmanın başlama sebebinin de davacının annesine karşı muris tarafından yapıldığını düşündükleri haksız davranış nedeniyle babalarına karşı savunmada buldukları, ...tartışmanın başlamasında murisinde kusurunun bulunduğu anlaşılmıştır... diğer tanık ... göre ...mirasbırakanın davacının annesiyle evli olduğu dönemde o tarihte resmi nikahlı eşi olmayan davalı N.'in mirasbırakandan çocuğu olduğu ve tutanak tarihine yakın zamanda mirasbırakan tarafından 1.eşi (davacının annesi) ...aleyhine boşanma davası açılan bu dava sebebiyle başladığı, kasten ika edilmiş bir fiil olmadığı, ayrıca bu olaydan sonra davacı ile ... muris babasıyla aile ilişkilerinin fiilen kopmadığı ve sübjektif şartın da gerçekleşmediği anlaşılmıştır...”

Başka bir kararda da aile bağlarının zarar görmediği, sübjektif ve objektif şartların oluşmadığı bu iddianın ispat edilemediği yönünde açıklamalar yer almaktadır.

Şöyle ki; “...mirasbırakan ..oğlu olan davacı ve onun çocuklarını mirastan çıkarma sebebinin 15.07.2008 tarihli vasiyetnamesinde; "Oğlu Fuat'ın 1990'lı yıllardan itibaren gerek kendisine gerek diğer aile fertlerine karşı oldukça ilgisiz davranmaya başladığı, ilgisizliğinin giderek arttığı, 2000'li yıllardan itibaren ailesi yokmuşcasına hareketetmeye başladığı, hasta kardeşi ve kendileriyle hiçbir şekilde ilgilenmediği, telefondaki rica ve ikazlarına karşı küfürlerle karşılık verdiği gibi bir babaya söylenmeyecek sözleri ve hakaretleri sarfettiği, oğlunun hasta ve muhtaç durumdaki kardeşi Fatih ile hastalığından itibaren ilgilenmediği, ilgisini kestiği, Türkiye'de uzun süreli izin yapmasına rağmen kendilerini ziyarete gelmediği, arayıp sormadığı, hasta

²⁴²Yargıtay 3.H. D., 26.11.2013 Tarih, 2013/15148E.,2013/16683K. Sayılı kararı mirasçılıktan çıkarmanın şartlarına, çıkarmaya sebep gösteren ihlalin ağırlığına dikkat çekilmiş, kanun maddeleri ve doktrin atıflarıyla kapsamlı bir karardır. Burada hem ağır suç işlenmesi hali hem de aile hukukundan doğan yükümlülüğün önemli ölçüde ihlali ele alınarak değerlendirme yapılmıştır.; Yargıtay 3.H. D., 30.11.2015 Tarih, 2015/11678E.,2015/19101K. Sayılı ve Yargıtay 3.H. D., 06.04.2017 Tarih, 2015/19402E.,2017/4866K. Sayılı kararda da yükümlülüklerin önemli ölçüde yerine getirilmediğine yönelik unsurların bulunmadığı görülerek, somut durumun çıkarma sebebi sayılamayacağı belirtilmektedir. (<http://www.kazanci.com.tr/> 28.04.2020 Erişim)

olan annesini ziyarete gelmediği, arayıp sormadığı, öldüğünde cenazesine gelmediği, torunlarının da kendilerine aynı babaları gibi hareket ettikleri, arayıp sormadıkları"olarak açıklamıştır....davacının mirasbırakana karşı gerekli evlatlık vazifelerini yaptığını, davacının ve eşinin hasta olan kardeşi Fatih'le ilgilendiklerini, davacının annesinin cenazesine aynı gün gelmedi ise de daha sonra geldiğini, torunlarının dedelerini görmeye gittiklerini ancak dedeleri tarafından istenmediğini, murisin, davacının eşinin büyü yapması sebebiyle eşinin vefat ettiğini düşündüğünü, davacıdan bu sebeple eşinden ayrılmasını istediği anlaşılmaktadır... değerlendirildiğinde; davacının mirasbırakana karşı gerekli evlatlık vazifelerini yerine getirmeye çalıştığı, ailesini ziyarete gittiği, annesinin ölümünde geçde olsa geldiği, kardeşi ile ilgilendiği, murisin davacının eşinin murisin eşine büyü yaptığı yönünde murisin yanılığlı bir düşünce içinde olduğu, davacının vasiyetnamede kendisine söylendiğini belirttiği sözler ve hakaretlerin davalı tarafça ispat edilemediği, bu itibarla miraçılıktan çıkarmanın geçerli olmadığı ortadadır...”²⁴³

Anlaşılmaktadır ki aile hukukundan doğan yükümlülüğün ihlalden dolayı miraçılıktan çıkarmadan bahsedebilmek için ihlale konu eylemin mirasbırakana veya onun aile üyelerine yönelik olması, bu ihlalin mirasbırakanın daha kusurlu olmadığı durumlarda gerçekleştirilmiş ve mirasbırakanın aile bağlarına objektif ve sübjektif anlamda zarar vermiş olması gerekmektedir.²⁴⁴

3.2. MİRASÇILIKTAN ÇIKARMANIN SONUÇLARI

Aile Hukukundan kaynaklanan yükümlülüklerin, önemli ölçüde ihlal edilmesi halinde mirasbırakan, ihlali gerçekleştiren saklı paylı mirasçısını mirasçılıktan çıkarma yetkisine sahiptir.²⁴⁵ Mirasbırakanın saklı paylı mirasçısını mirasçılıktan çıkardığı takdirde ise tam veya kısmi çıkarmanın²⁴⁶ sonuçları ile çıkarılanın mirasçılığı yönünden hukuki sonuçlarının değerlendirilmesi gerektiği muhakkaktır.

²⁴³ Yargıtay 3.H. D., 4.04.2017 Tarih, 2016/3523E.,2017/4550K.

(<http://www.kazanci.com.tr/> 28.04.2020 Erişim)

²⁴⁴ BAYDAR, Utku; Türk Medeni Kanununa Göre Mirasçılıktan Çıkarma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2005, s.30-31. ; GENÇCAN, Ömer Uğur, Miras Hukuku, s.401. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 262

²⁴⁵ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.256. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 262.

İMRE, Zahir/ERMAN, Hasan, s.249. ; İNAN, Ali Naim/ ERTAŞ, Şeref/ ALBAŞ, Hakan, s.363. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.208. TMK 510/b-2 Madde metninde düzenlenmiştir.

²⁴⁶ KILIÇOĞLU, Ahmet M.; Miras Hukuku,s. 169. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.259.

3.2.1. Mirasçılıktan Tam Çıkarmanın Sonuçları

Mirasbırakanın yapmış olduğu tasarruf ile tam olarak mirasçılıktan çıkarılan kimse mirasçılık sıfatını kaybeder. Çünkü miras payının tamamını yitiren, çıkarılan kimse; mirasbırakan tarafından affedilmediği takdirde tasarrufu ancak mirasçılıktan çıkarmaya yönelik ölüme bağlı tasarrufun tenkisi veya iptali halinde mirasçı olabilecektir.²⁴⁷

Mirasçılıktan çıkarılan kural olarak terekeye yönelik haklarını kaybettiği gibi sorumlulukları da ortadan kalkmaktadır. Nitekim mirasçılar tereke borçlarından müteselsil sorumlu iken²⁴⁸ artık mirasçılık sıfatı bulunmayan kimsenin bu sorumluluğundan söz edilemez. Yine miras payına mahsuben yapılan sağlararası kazandırmalar, mirasçılar arasında denkleştirmeyi temin etmek için terekeye iade etmekle yükümlü kılınırken, mirasçılıktan çıkarılan lehine yapılan sağlararası kazandırmanın denkleştirmeyi sağlamak için terekeye iade edilmesi de söz konusu değildir.²⁴⁹

Mirasçılıktan tam çıkarma işlemi neticesinde çıkarılanın altsoyunun mevcut olup olmamasına göre değerlendirme yapılması uygun olacaktır.

Mirasçılıktan çıkarılan kişinin altsoyu yoksa; mirasbırakan, mirasçılıktan çıkarılanın ıskat edilmese sahip olacağı saklı payı üzerinde serbestçe tasarruf edebilir.²⁵⁰ Eğer mirasbırakan bu saklı pay üzerinde tasarrufta bulunmaz ise mirasçılıktan çıkarılan mirasbırakanlardan önce ölmüş gibi miras payı mirasbırakanın diğer mirasçıları arasında taksim edilecektir.²⁵¹

Mirasçılıktan çıkarılan kişinin altsoyu varsa ve altsoyu aynı zamanda mirasbırakanın saklı paylı mirasçısı ise saklı paylı mirasçı saklı payını isteyebilir.²⁵² Bu durumda mirasbırakanın tasarruf oranının artıp artmayacağı mirasçılıktan

²⁴⁷ YAĞCI, Kürşat, s.336-337.

²⁴⁸ ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.258.

²⁴⁹ YAĞCI, Kürşat, s.339.

²⁵⁰ DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.212. ; İNAN, Ali Naim/ ERTAŞ, Şeref/ ALBAŞ, Hakan, s.366. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 274.

²⁵¹ ÖZKAN, Hasan, s.162. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 274. ; İNAN, Ali Naim/ ERTAŞ, Şeref/ ALBAŞ, Hakan, s.364. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.213. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s. 254.

²⁵² Altsoyun saklı pay talep edilebileceğine ilişkin Yargıtay kararı; "...Somut olaya gelince, mirasçılıktan çıkarma tasarrufu nedeniyle çıkarılan kimse mirasbırakandan önce ölmüş gibi kabul edilerek miras payı, çıkarılan altsoyuna verilir. Mirasbırakan, çıkarılan ile yetinmeyip mirastan çıkarılan ...'nun altsoyunun mirasçılık payı üzerinde tasarrufta bulunduğu çıkarılanın altsoyu saklı payını isteyebilir. Mirasçılıktan çıkarılanın mirasçılık belgesinde gösterilmesi ancak çıkarma nedeni ile miras payının kime kalacağını da belirtilmesi gerekmektedir..." şeklindedir. Yargıtay 14. H. D., 7.11.2019 tarih, 2019/805E., 2019/7396K. Sayılı karar (<http://www.kazanci.com.tr/> 23.05.2020 Erişim) ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 273.

çıkarılanın saklı payı ile onun altsoyu ve mirasbırakanın da saklı paylı mirasçısı olan mirasçılardan saklı pay oranındaki farka bağlıdır. Dikkat çekilmesi gereken husus mirasçılıktan çıkarılanın altsoyu mirasbırakanın saklı paylı mirasçısı olması halinde, bu mirasçılardan yasal miras payını değil sadece saklı payını talep etme hakkı olmasıdır.

253

Mirasçılıktan çıkarılan kişinin altsoyu ve aynı zümreden mirasçı yoksa; miras yasal intikal kuralları çerçevesinde sonraki zümreye geçecektir. Bu durumda mirasın intikal ettiği mirasçılardan saklı paylı mirasçısı bulunsa bile saklı payın korunmasından yararlanamazlar. Nitekim intikal eden kimsenin mirasbırakanın saklı paylı mirasçısı olmadığından mirasbırakan terekenin tamamında tasarruf edebilir.²⁵⁴

Bu noktada TMK 511/III maddesindeki düzenlemenin yeterli ve yerinde olmadığı yönünde kanaatler mevcuttur.²⁵⁵ Nitekim mirasbırakanın mirasçılıktan çıkarma iradesi ile sadece çıkarılan mirasçının değil diğer mirasçılardan da durumunda değişiklik yarattığı ortadadır.

3.2.2. Mirasçılıktan Kısmi Çıkarmanın Sonuçları

Mirasbırakanın yapmış olduğu ölüme bağlı tasarruf ile saklı paylı mirasçısını kısmen mirasçılıktan çıkarma iradesini ortaya koyması da mümkündür.²⁵⁶ Bu durumda mirasçılık sıfatı sona ermeyecek olup, sadece mirasçılıktan çıkarılan kısım yönünden hak sahipliği sona erecek, çıkarma dışındaki payı üzerinde ise hakları devam edecektir.²⁵⁷

Mirasbırakanın saklı paylı mirasçısını kısmen mirasından mahrum etme iradesi sonucunda mirasçılıktan çıkarılan kısım yönünden mirasçılıktan tam çıkarma durumundaki altsoya ilişkin sonuçlar aynen geçerli olurken, çıkarılmayan kısım yönünden tasarrufa konu mirasçının hak ve yükümlülükleri devam edecektir.²⁵⁸

²⁵³ YAĞCI, Kürşat, s.479-480. ; İNAN, Ali Naim/ ERTAŞ, Şeref/ ALBAŞ, Hakan, s.367. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 275.

²⁵⁴ ÇUBUKGİL, Rıza; Medenî Kanunumuzda Mirastan Adi İskatın Hüküm Ve Neticeleri, Cilt:8, Sayı:3, 1951, s.602.; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.212. ; İNAN, Ali Naim/ ERTAŞ, Şeref/ ALBAŞ, Hakan, s. 366-367. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 274.

²⁵⁵ DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.213. ; YAĞCI, Kürşat, s.503-504.

²⁵⁶ ERSÖZ, Oğuz; Mirasçılıktan Cezalandırıcı Çıkarma, Uyuşmazlık Mahkemesi dergisi, Sayı: 14, Yayın Tarihi: 2019, s.197. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s. 145. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.258.

²⁵⁷ TANRIVERDİ, Ali Deniz, s.37. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.258. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.259.

²⁵⁸ ÇUBUKGİL, Rıza, Neticeler, s.607-608. ; TANRIVERDİ, Ali Deniz, s.37. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.258. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.259.

Kısmen çıkarılan kimse mirasçılık sıfatını kaybetmediği için mirasçılara özgü iptal, tenkis, miras sebebiyle istihkak, paylaşma davası gibi hakları kullanabilir; terekeyi koruyucu önlemler alınmasını, tereke hakkında bilgi almayı, incelemede bulunmayı talep edebilir.²⁵⁹

Mirasçılık sıfatı devam eden kısmen çıkarılan kimsenin mirasbırakanın borçlarından, diğer mirasçılarla birlikte müteselsilen ve sınırsız sorumlu olduğu unutulmamalıdır. Ancak iç ilişkide kısmen mirasçılıktan çıkarılan mirasçı devam eden miras payı oranında sorumluluğu kabul edilmekte olup, payını aşan kısım yönünden diğer mirasçılara rücu edebilecektir.²⁶⁰

Mirasçılıktan kısmi olarak çıkarılan kişinin altsoyu yoksa; mirasbırakan mirasçılıktan kısmen çıkarılanın, çıkarılan payı üzerinde serbestçe tasarruf edebilir.²⁶¹ Mirasbırakan bu saklı pay üzerinde tasarrufta bulunmazsa sadece çıkarılan kısım yönünden miras payı mirasbırakanın diğer mirasçıları arasında taksim edilecektir.²⁶²

Mirasçılıktan kısmen çıkarılan kişinin altsoyu varsa çıkarılmayan kısım altsoya intikal edecektir.²⁶³ Kısmi mirasçılıkta istisnai olarak görülebilecek bir nokta ise burada hem selef hem halef birlikte hak sahibi olmaktadır.²⁶⁴ Mirasçılıktan kısmen çıkarılanın altsoyunun mirasbırakanın saklı paylı mirasçısı olması halinde, bu mirasçılar mirasbırakan tarafından tasarrufta bulunulmuşsa, yasal miras payını değil sadece çıkarılardan intikal eden kısım ile sınırlı saklı payını talep etme hakkına sahip olanlar.²⁶⁵

Mirasçılıktan kısmi çıkarılan kişinin altsoyu ve aynı zümreden mirasçı yoksa, tam çıkarmada olduğu gibi miras, yasal intikal kuralları çerçevesinde sonraki zümreye geçecektir. Bu durumda mirasın intikal ettiği mirasçılar çıkarılanın saklı paylı mirasçısı olsa bile mirasbırakanın saklı paylı mirasçısı olmadıklarından saklı payın

---

²⁵⁹ YAĞCI, Kürşat, s.359.

²⁶⁰ YAĞCI, Kürşat, s.360.; ÇUBUKGİL, Rıza, Neticeler, s.608.

²⁶¹ TANRIVERDİ, Ali Deniz, s.37-38.

²⁶² YAĞCI, Kürşat, s.501-502.

²⁶³ YAĞCI, Kürşat, s.498. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 274.;

²⁶⁴ YAĞCI, Kürşat, s.498-499. Burada selef ve halefin birlikte mirasçı olma durumunun tartışmalı görüleceği ifade edilmektedir. Ancak kısmi çıkarmada mirasbırakanın iradesi yapmış olduğu ölüme bağlı tasarruf ile bu şekilde gerçekleşmiştir.

²⁶⁵ YAĞCI, Kürşat, s.479-480. ; İNAN, Ali Naim/ ERTAŞ, Şeref/ ALBAŞ, Hakan, s.367.Tam mirastan çıkarmadakine benzer olan bu yorumu yapmak uygun olacaktır.

korunmasından yararlanamazlar. Böylece mirasbırakan terekenin tamamında tasarruf edebilir.²⁶⁶

Görüleceği üzere mirasçılıktan çıkarma durumundan, çıkarılanın altsoyu olup olmaması, altsoyunun saklı paylı mirasçı olup olmaması mirasbırakanın tasarruf oranını etkilemektedir.

Mirasçılıktan çıkarılanın altsoyu mirasbırakanın saklı paylı mirasçısı ise; mirasbırakan çıkardığı mirasçının saklı payı oranında tasarrufta bulunamaz. Elbette altsoyun saklı payı çıkarılan mirasçının saklı payından daha az ise mirasbırakanın tasarruf edebileceği kısım bu fark kadar artacaktır. Daha önce de belirtildiği üzere mirasçılıktan çıkarılanın altsoyunun saklı paylı mirasçı olması halinde altsoy sadece saklı payı talep etme hakkına sahip olacak ve saklı payını aşan tasarruflar söz konusu ise tenkisini talep edebilecektir. Mirasbırakan mirasçılıktan çıkarılanın saklı payı üzerinde tasarruf edemeyecektir.²⁶⁷

Belirtmek gerekir ki çıkarılan mirasçının yerine geçerek mirasçı olan, aynı zamanda mirasbırakana göre saklı paylı altsoy mirasçı ise sadece kendi saklı payını almaktadır. Çıkarma işlemi ile altsoy mirasçıya başka bir mükâfat tanınması söz konusu değildir. Saklı pay hakkını temin etmektedir.²⁶⁸ Aksi yönde görüşler de mevcuttur.²⁶⁹

Eğer mirasçılıktan çıkarılanın halefi aynı zamanda mirasbırakanın saklı paylı mirasçısı değilse; mirasbırakan, mirasçılıktan çıkarılanın payı üzerinde serbestçe tasarruf edebilir.²⁷⁰

Mirasçılıktan çıkarılanın altsoyunun talep hakkı açıkça düzenlenmişken, mirasın sonraki zümreye geçmesi halinde saklı paylı olan mirasçıların, saklı payını talep etmesi için açık bir ifade kullanılmamıştır. Öğretide TMK'nun 511/II,III. maddelerinden hareketle çıkarılanın ne altsoyu ne de onunla birlikte aynı zümrede başka mirasçısı varsa mirasbırakanın tereke üzerinde serbest olarak tasarrufta bulunabileceği kabul edilmektedir.²⁷¹ Bu noktada TMK 511/II. maddesi lafzıyla sınırlı

²⁶⁶ İNAN, Ali Naim/ ERTAŞ, Şeref/ ALBAŞ, Hakan, s. 366-367. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 274. ; YAĞCI, Kürşat, s.499.; ÇUBUKGİL, Rıza, Neticeler, s.602.; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.212. Tam mirasçılıktan yola çıkarak değerlendirme yapılmaktadır.

²⁶⁷ YAĞCI, Kürşat, s. 480. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 275.

²⁶⁸ YAĞCI, Kürşat, s. 482. BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 275-276.

²⁶⁹ İNAN, Ali Naim/ ERTAŞ, Şeref/ ALBAŞ, Hakan, s.367. BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 276. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.212- 213.

²⁷⁰ AYAN, Mehmet, 2007, s.151. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 275.

²⁷¹ DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.212. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s. 255.; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 276.

incelendiğinde mirasçılıktan çıkarmanın şahsi olduğu ilkesi ile çelişki doğmaktadır. Mirasçılıktan çıkarılan yerine kanuni intikal ilkesi gereği mirasçı olan sonraki zümre mirasçıları saklı paylı olsalar bile, saklı pay korumasından yararlanamazlar. TMK 511/III. maddesi gereği saklı payı sadece mirasçılıktan çıkarılanın, mirasbırakana göre saklı paylı altsoyu isteyebilir.

Örnek vermek gerekirse; Mirasbırakan kızı K, annesi A, babası B, hayattayken; kızı K'yı mirasçılıktan çıkarırsa terekesinin tamamı üzerinde tasarrufta bulunabilir. Diğer zümrede saklı paylı olan; anne A ve baba B'nin saklı payı koruma altına alınmamış olur. O halde K'nın mirasçılıktan çıkarılması durumunda A ve B saklı payından mahrumiyeti gündeme gelebilecektir. Ancak K'nın mirasbırakandan evvel ölmesi halinde aynı mahrumiyet söz konusu olmayacaktır. Bu haliyle K'nın mirasçılıktan çıkarılmış olması sadece onun yönünden hüküm ve sonuç doğurmayıp, diğer zümredeki saklı paylı mirasçıları da etkilemektedir.²⁷²

Kanaatimizce mirasçılıktan çıkarılanın altsoyunun saklı payının korunması ile paralel düşünülerek, miras bırakanın diğer saklı paylı mirasçılarının da saklı payının gözetilmesi yerinde olacaktır. Kanun koyucu böylesi bir durumda öncelikli olarak tüm saklı paylı mirasçıları değil çıkarılanın altsoyunu korumayı esas almıştır.²⁷³ Halbuki saklı pay tasarruf yetkisinin kanunu sınırlaması olarak ifade edildiğinde diğer saklı paylı mirasçı çıkarıldıysa, sonraki saklı paylı mirasçının saklı payının korunmasında bir sakınca bulunmamaktadır.

3.3. MİRASBIRAKANIN AFFI VE MİRASÇILIKTAN ÇIKARMAYI İÇEREN ÖLÜME BAĞLI TASARRUFTAN DÖNMESİ

Mirasbırakanın iradesine bağlı olan cezai mirasçılıktan çıkarmada mirasbırakanın ölümüne kadar bu iradesinden vazgeçmesi mümkün olduğundan affetmesi veya yaptığı mirasçılıktan çıkarma tasarrufundan dönmesi gündeme gelebilir.

Mirasbırakanın mirasçılıktan çıkarma yönündeki ölüme bağlı tasarrufundan sonra yapacağı başka bir ölüme bağlı tasarruf ile ilk tasarrufundan dönmesi ve mirasçılıktan çıkardığı kişiyi affetmesi de her zaman mümkündür. Burada aksi

---

²⁷² DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.212. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 274-275.

²⁷³ YAĞCI, Kürşat, s. 485. ; Yağcı, tüm saklı paylı mirasçıların hakkının korunması halinde tasarruf özgürlüğünün neredeyse tamamen kısıtlanacağı kanaatiyle, bu hususun çıkarmanın şahsiliği ilkesine de ters düşmediğini benimsemektedir. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 275.

kanaatler mevcut olsa da soyut, fiili durumlarla aften bahsetmek mirasçılıktan çıkarma tasarrufunu hükümsüz kılmamaktadır.²⁷⁴

3.3.1. Mirasbırakanın Affı

Mirasbırakanın affı, cezai mirasçılıktan çıkarmaya sebebiyet veren mirasçısını şekil şartı aranmayan bir irade açıklaması ile affetmiş olmasını ifade etmektedir. Affi gösteren iradenin kesin olması yani mirasbırakan tarafından bir kararsızlık ürünü olmaması gerekmektedir. Af ile mirasbırakanın aile birliğinin sarsılmasına sebep olan eylemin acısından kurtulmuş ve bağın yeniden kurulacağına kesin şekilde inanmış olmasından söz edebilmek gerekir.²⁷⁵ Yine mirasbırakanın affetme iradesine sahip olması yeterli olmayıp, bu iradenin açıklanması gerekmektedir. Bu açıklamanın herhangi bir şekle tabi olmamasıyla birlikte, doğrudan mirasçılıktan çıkarılan kişiye yöneltilmiş olması veya onun açıklamadan haberdar edilmesi aranmamaktadır.²⁷⁶

Affı barışma veya olayın etkisinin azalması gibi hallerle karıştırılmaması gerektiği unutulmamalıdır.²⁷⁷

Af barışma ile birlikte gerçekleşebileceği gibi barışma gerçekleşmeksizin de af söz konusu olabilir. Af ile mirasbırakan mirasçılıktan çıkarmaya konu eylemin gerçekleşmesini affetmişken o kimseyle barışmak istemeyebilir. Ancak mirasçılıktan çıkarmak bakımından önemli husus affin olup olmadığıdır. Af ile eylemi bağışlayan mirasbırakan sadece bu bağışlamaya ilişkin iradeyi kesin olarak ortaya koymalı ve aile birliğinin temelden kopması nedeniyle duyduğu üzüntüden kurtulmuş şekilde, sarsılan bağın kurulacağı düşüncesine şüphesiz sahip olması gerekli ve yeterlidir. Mirasçısıyla barışıp, iletişim kurmak gibi bir zorunluluk aranmamaktadır.²⁷⁸

Mirasçılıktan çıkarmaya konu olan olayın etkilerinin zamanla kaybolması da af anlamına gelmemektedir. Zamanın geçmesi ile bu etki kaybolmuş olabilir ancak mirasçının affedilmiş sayılması için mirasbırakanın kesin olarak affettiğine yönelik irade açıklamasında bulunması gerekmektedir. Yani mirasbırakan ihlale konu eylemin yaralayıcı etkisi içinde mirasçılıktan çıkarma tasarrufunu gerçekleştirmiş olmalıdır

---

²⁷⁴ KÖPRÜLÜ, Bülent, s.289. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.371. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.238. ; OĞUZMAN, M.Kemal, s.268.

²⁷⁵ YAĞCI, Kürşat, s.366. BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 267-268.

²⁷⁶ YAĞCI, Kürşat, s.367. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 268.

²⁷⁷ YAĞCI, Kürşat, s.371. BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 268.

²⁷⁸ YAĞCI, Kürşat, s.372.

bunun yanı sıra etkinin zamanla geçmesi mirasbırakanın affi olarak yorumlanamayacaktır. Af iradesinin varlığı şarttır.²⁷⁹

Af iradenin mirastan çıkarma tasarrufunu doğrudan etkileyip etkilemeyeceği noktasında ise doktrinde tartışmalar mevcuttur. ²⁸⁰ Bu tartışmalar çoğunlukla TMK'nun 578/II. maddesinde mirastan yoksunluk düzenlemesi içinde aftan söz edilmekte iken mirasçılıktan çıkarmaya yönelik ayrı bir düzenlemeye yer verilmemesinden kaynaklanmaktadır.²⁸¹ Ancak af ile mirastan yoksunluk haline atıfta bulunması tümüyle uygun değildir. Nitekim yoksunluk hali kanunda öngörülen hallerde başkaca tasarrufa gerek olmaksızın gerçekleşirken, mirasçılıktan çıkarmada ölüme bağlı tasarrufun varlığı şartı aranmaktadır.²⁸² Bu tasarrufun sonuçlarını etkileyecek bir müessesenin de yine bir ölüme bağlı tasarruf ile gerçekleştirilmiş olması yerindedir.²⁸³

3.3.2. Mirasçılıktan Çıkarmayı İçeren Ölüme Bağlı Tasarruftan Dönme

Mirasbırakanın mirasçılıktan çıkarma tasarrufunda bulunmasından sonra bu iradesinden başka bir ölüme bağlı tasarrufta bulunarak²⁸⁴ mirasçılıktan çıkarma iradesinden dönmesi(mirasçılıktan çıkarmanın geri alınması) kısmi veya tam olarak, örtülü veya açık şekilde gerçekleşebilen, kişiye sıkı sıkıya bağlı bir haktır. ²⁸⁵

Mirasçılıktan çıkarmadan dönmeye ölüme bağlı tasarrufun yapılması dikkate alındığında af ile aynı nitelikte değerlendirilmeyeceği görülmektedir. ²⁸⁶

3.3.2.1. Mirasçılıktan Çıkarmadan Açık veya Örtülü Olarak Dönme

Mirasbırakan her zaman geçerli bir ölüme bağlı tasarruf ile mirasçılıktan çıkarma tasarrufundan dönebilir veya mirasçılıktan çıkarma tasarrufunu

²⁷⁹ YAĞCI, Kürşat, s.373.

²⁸⁰ HATEMİ, Hüseyin,2018, s.127. Hatemi, burada aslında sözlü vasiyetname şeklinde gerçekleşen affa ilişkin ifadeler yer vermektedir. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.216.; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.371. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.253. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.212.

²⁸¹ DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.216.; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.371. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.253. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.212.

²⁸² YAĞCI, Kürşat, s.387. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 267.

²⁸³ İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.253. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.261. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 268.

²⁸⁴ İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.253. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.261. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 268.

²⁸⁵ İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.372. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 268.

²⁸⁶ YAĞCI, Kürşat, s.396.

gerçekleştirdiği vasiyetnameyi imha ederek²⁸⁷ açıkça mirasçılıktan çıkarmadan dönebilir.²⁸⁸

Mirasçılıktan çıkarmadan örtülü olarak dönmeye ise; mirasbırakan açıkça önceki tasarrufu geri aldığını ifade etmemekte veya tasarrufu yok etmemektedir. Ancak mirasçılıktan çıkarma tasarrufuyla bağdaşmayan bir ölüme bağlı tasarruf tanzim ederek, mirasçılıktan çıkarma iradesinden örtülü olarak döndüğünü ortaya koymaktadır.²⁸⁹ Burada mirasbırakanın asıl iradesinin tespitinde ölüme bağlı tasarrufun yorumlanması önemli rol oynamaktadır. Nitekim her iki tasarrufun birlikte uygulanabilir olup olmadığı veya ikinci tasarrufun ilk tasarrufun aksine mirasçılıktan çıkarma iradesinden vazgeçildiği anlamını taşıyıp taşımadığı değerlendirilmelidir.²⁹⁰

3.3.2.2. Mirasçılıktan Çıkarmadan Kısmen veya Tamamen Dönme

Mirasçılıktan çıkarma tasarrufundan sonra mirasbırakanın mirasçılıktan çıkarma tasarrufunu yapacağı ölüme bağlı tasarruf ile açıkça veya tamamen yok etme şeklinde geri alması halinde mirasçılıktan çıkarma tümüyle ortadan kalkacaktır. Bu durumda saklı paylı mirasçı mirasçılıktan çıkarma tasarrufu yapılmıyorsa hak kazanacağı miras payını elde etme hakkını yeniden kazanmaktadır.²⁹¹

Mirasçılıktan çıkarma tasarrufu ile tüm miras hakkı yönünden mirasçılıktan çıkarılmış olan mirasçı, mirasbırakanın yapacağı yeni bir ölüme bağlı tasarruf ile mirasçılıktan çıkarma tasarrufundan kısmen dönülmesi sonucunda dönülen kısım yönünden miras hakkına sahip olacaktır.²⁹²

Mirasbırakanın mirasçılıktan çıkarma iradesinden kısmen veya tamamen dönmeye yönelik tasarrufunu barındıran vasiyetname geçerli bir ölüme bağlı tasarruf olarak yapılmış olmalıdır.²⁹³

Mirasçılıktan çıkarma tasarrufu ister vasiyetname ile ister mirasçılık sözleşmesi ile gerçekleştirilmiş olsun bu iradeden dönme tasarrufunun gerçekleştirilmesi yine mirasbırakanın tek taraflı iradesiyle gerçekleştirilecektir.²⁹⁴

²⁸⁷ TMK 543. Madde yok etme ile vasiyetten dönmeye ilişkin düzenlemeye yer vermiştir.

²⁸⁸ YAĞCI, Kürşat, s.396-397.

²⁸⁹ TANRIVERDİ, Ali Deniz, s.46.

²⁹⁰ YAĞCI, Kürşat, s.397.

²⁹¹ YAĞCI, Kürşat, s.399.

²⁹² YAĞCI, Kürşat, s.399-400.

²⁹³ TANRIVERDİ, Ali Deniz, s.46.; YAĞCI, Kürşat, s.400-401. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.253. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.261. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 268.

²⁹⁴ TANRIVERDİ, Ali Deniz, s.45.

Dönmenin hüküm ve sonuçlar mirasçılıktan çıkarma tasarrufunun vasiyetname veya miras sözleşmesi ile yapılması yönünden farklı değerlendirilemez.²⁹⁵

3.4. MİRASÇILIKTAN ÇIKARMANIN DAVA YOLUYLA HÜKÜMSÜZ KILINMASI

Cezai mirasçılıktan çıkarmada, TMK'nun 512/3. Maddesi uyarınca çıkarma sebebin varlığı ispat edilememiş veya çıkarma sebebi tasarrufta belirtilmemişse tasarruf, mirasçının saklı payı dışında yerine getirilir; ancak, mirasbırakan bu tasarrufu çıkarma sebebi hakkında düştüğü açık bir yanılma yüzünden yapmışsa, çıkarma geçersiz olur.²⁹⁶

Bu durumun varlığını iddia eden mirasçılıktan çıkarılan mirasçı iptal davası veya tenkis davası yoluyla tasarrufun iptal edilmesini talep edebilir.²⁹⁷ Burada kavramlar geniş yorumlanmamalı ve davanın niteliği karıştırılmamalıdır.²⁹⁸

3.4.1. İptal Davası

Mirasçılıktan çıkarma tasarrufunda aşağıdaki hususlar meydana geldiği takdirde tasarrufun iptal davası ile geçersiz kılınması mümkündür.

3.4.1.1. İptal Davasının Sebepleri

Mirasçılıktan çıkarma tasarrufu kanunda düzenlenen şekil şartlarına uygun değilse ya da mirasbırakan ölüme bağlı tasarruf yapma ehliyetine sahip değilse, irade sakatlığı halleri mevcutsa mirasçılıktan çıkarma tasarrufun iptali talep edilebilir.²⁹⁹

Mirasbırakanın mirasçılıktan çıkarma tasarrufunda çıkarma sebebini göstermesi ancak bu sebepte açıkça yanılması halinde tasarrufun iptali talep edilebilir.

300

²⁹⁵ TANRIVERDİ, Ali Deniz, s.47. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.253. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.261. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 268.

²⁹⁶ EREN, Fikret/ AKTÜRK, İpek YÜCER, s.195. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 260. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.368. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.213.

²⁹⁷ İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.367. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 260.

²⁹⁸ SEROZAN, Rona/ ENGİN, Baki İlkay, s.404.

²⁹⁹ ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.147. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.259. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.237.

³⁰⁰ EREN, Fikret/ AKTÜRK, İpek YÜCER, s.196. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.147. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.259. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.237.

Belirtilen sebeplerin mevcut olması halinde iptal sebebinin varlığının ispat farklılık göstermektedir. Genel kural, bir iptal nedeninin varlığını iddia edenin ispat etmesi yönündedir.³⁰¹ Ancak mirasbırakan tasarrufunda çıkarma sebebini belirtmişse, mirasçılıktan çıkarılanın iptal talebinde bulunması halinde çıkarmadan yararlanan mirasçı veya vasiyet alacaklı sebebin varlığını ispat etmelidir³⁰²

İptal davası mirastan çıkarılan tarafından açılabilir.³⁰³ İptal davası tenkisten farklı olarak çıkarılan mirasçının alacaklıları veya iflas idaresi tarafından iptal davası açılmaz.³⁰⁴ TMK'nun 558. maddesi açıkça iptal davasının iptalde menfaati olan mirasçı veya vasiyet alacaklısı tarafından açılabileceğini belirtmiştir. Bu durumda çıkarılanın mirasçıları tarafından da açılmayacağı anlaşılmaktadır.³⁰⁵

³⁰¹ YAĞCI, Kürşat, s.451. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s. 259- 260.

³⁰² Konuya ilişkin Yargıtay kararında şu ifadeler yer verilmiştir: "İspat yükü" başlığı altında düzenlenen 512. maddesinde ise; "Mirasçılıktan çıkarma, mirasbırakan ancak buna ilişkin tasarrufunda çıkartma sebebini belirtmişse geçerlidir. Mirasçılıktan çıkarılan kimse itiraz ederse, belirtilen sebebin varlığını ispat, çıkarmadan yararlanan mirasçıya veya vasiyet alacaklısına düşer. Sebebin varlığı ispat edilememiş veya çıkarma sebebi tasarrufta belirtilmemişse tasarruf, mirasçının saklı payı dışında yerine getirilir; ancak, mirasbırakan bu tasarrufu çıkarma sebebi hakkında düştüğü açık bir yanlışla yüzünden yapmışsa, çıkarma sebebi geçersiz olur." şeklinde düzenleme yapılmıştır. Somut olayda; ...sayılı düzenleme şeklindeki vasiyetname ile muris ... tarafından, oğlu davacının mirastan iskat edildiği, iskat sebebi olarak; davacının, kendisine ve ailesine karşı kötü davrandığının, saygısız ve münasebetsiz davranışlarda bulunduğu, kendisini dövmeyle kalkıştığı, yine kendisine hitaben hakaret ve tehdit içerikli mektup yazdığı, bayramlarda ziyaretine gelmediğinin gösterildiği; buna rağmen, dosya kapsamında toplanan delillere göre, iskat sebeplerinin, ispat külfeti üzerinde bulunan davalılar tarafından ispat edilemediği anlaşılmaktadır." **Y.3. H. D., E. 2019/5263, K. 2020/670, T. 3.2.2020.** (<http://www.kazanci.com.tr/> 29.05.2020 Erişim)

³⁰³ İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.368. ; ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.147. ; ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek, s.259. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.237.

³⁰⁴ Konuya ilişkin Yargıtay kararında, "TMK'nun "Mirasçının Alacaklılarının Hakları" başlıklı 562. maddesi ise; "Mirasbırakan, tasarruf edebileceği kısmı aştığında, saklı payı zedelenen mirasçı, iflası halinde iflas dairesinin veya mirasın geçtiği tarihte kendisine karşı ellerinde ödemedi aciz belgesi bulunan alacaklıların ihtarına rağmen tenkis davası açmazsa, iflas idaresi veya bu alacaklılar, alacaklarının elde edilmesi için gerekli olan oranda ve mirasçıya tanınan süre içinde tenkis davası açabilirler. Mirasçılıktan çıkarılanın çıkarma tasarrufuna itiraz etmemesi durumunda da iflas idaresi veya alacaklılar, aynı koşullarla tenkis davası açabilirler." şeklindedir. Davacı, eldeki dava ile, alacaklı olduğu ...'un murisi ...'a ait olduğu iddia edilen vasiyetnamenin iptalini talep etmektedir. TMK'nun 558. maddesindeki açık düzenleme karşısında, mirasçının alacaklısı davacının vasiyetnamenin iptalini talep hakkı, başka bir söyleyişle taraf sıfatı (aktif husumeti) bulunmamaktadır. Buna göre, Bölge Adliye Mahkemesince; ilk derece mahkemesinin davanın kabulüne ilişkin kararının, davacının vasiyetnamenin iptali davası açmakta taraf sıfatının (aktif husumet ehliyetinin) bulunmadığı gerekçesiyle kaldırılmasına ve davanın reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile kaldırılmasına ve davanın reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir." şeklinde farklılığa vurgu yapılmıştır. **Y.3. H. D., E. 2017/16774, K. 2019/5057, T. 28.5.2019.** (<http://www.kazanci.com.tr/> 28.04.2020 Erişim)

³⁰⁵ YAĞCI, Kürşat, s.446. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.368. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 803. ; DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, s.232. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.217.

İptal davası mirasçılıktan çıkarma tasarrufundan menfaat temin eden tüm mirasçılara karşı açılmaktadır.³⁰⁶ Bu davada alınan karar, hakkında dava açılmayan mirasçılar yönünden hüküm ifade etmez.³⁰⁷

3.4.1.2. İptal Davasında Hak Düşürücü Süreler

İptal davasının tabi olduğu hak düşürücü süreler ise iki şekilde açıklanmaktadır. Mirasçılıktan çıkarılan davacı; çıkarma tasarrufunu, iptal nedenini, kendisinin hak sahibi olduğunu öğrendiği tarihten başlayarak bir yıl içinde iptal davasını açması gerekmektedir. Aksi halde hak düşürücü süre geçtiğinden dava hakkı düşecektir.³⁰⁸

Ayrıca her halükarda mirasçılıktan çıkarma tasarrufu vasiyetname ile gerçekleştirilmişse vasiyetnamenin açılmasından itibaren, miras sözleşmesiyle gerçekleşmişse mirasbırakanın ölümünden itibaren iyi niyetli davalılara karşı on yıl, kötü niyetli davalılara karşı yirmi yıl geçmekle iptal davası açma hakkı düşer.³⁰⁹

3.4.1.3. İptal Davasının Sonuçları

İptal davasında verilen karar bozucu yenilik doğuran bir karar olup, geriye etkili hüküm ve sonuç doğurmaktadır.³¹⁰ Mirasçılıktan çıkarılanın iptal sebeplerinin varlığı ile tasarrufu iptal ettirmesi halinde eğer başkaca geçerli bir tasarruf mevcut değilse; çıkarılan saklı payıyla sınırlı olmaksızın tüm mirasçılık sıfatından kaynaklanan haklarına kavuşacaktır.³¹¹ Bu yönüyle tenkis davasından farklı nitelikte sonuç doğurduğu görülmektedir.³¹²

Burada önemli ayrım çıkarma tasarrufunun mu yoksa çıkarma tasarrufunu barındıran ölümüne bağlı tasarrufun mu iptale konu edildiğidir. Şöyle ki; mirasçılıktan çıkarma tasarrufunun iptali halinde, çıkarılan asıl olarak saklı payını alabilirken; mirasçılıktan çıkarma tasarrufunu barındıran vasiyetname (veya miras sözleşmesi) şekle aykırılık, vasiyet edenin ehliyetsizliği, hata, hile veya tehdit sebebiyle iptal

³⁰⁶ YAĞCI, Kürşat, s.447.; YHGK 1996/2-888 E., 1997/206 K. T. 9.4.1997. (www.kazanci.com.tr. 29.05.2020 Erişim) Kararda husumetin kime yönlendirileceği yönünde açıklamalar yer almaktadır. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 806.

³⁰⁷ YAĞCI, Kürşat, s.448. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 803, s. 810.

³⁰⁸ YAĞCI, Kürşat, s.451. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 268. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.282.

³⁰⁹ YAĞCI, Kürşat, s.452. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 820.

³¹⁰ ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.226.

³¹¹ YAĞCI, Kürşat, s.452.

³¹² SEROZAN, Rona/ ENGİN, Baki İlkay, s.404.

edilmişse iptal davasına katılmış olması şartıyla; sadece saklı payını değil tüm yasal miras hakkını geçmişe etkili olacak şekilde kazanacaktır.³¹³

3.4.2. Tenkis Davası

Tenkis davası saklı payın korunmasını amaçlayan dava türüdür. Mirasçılıktan çıkarma tasarrufunda aşağıdaki hususlar meydana geldiği takdirde mirasçılıktan çıkarılanın saklı payına hak kazanması mümkün olacaktır.³¹⁴

3.4.2.1. Tenkis Davasının Sebepleri

Mirasçılıktan çıkarmaya ilişkin tasarruf hakkında, mirasçılıktan çıkarma sebebinin bilinmemesi yani sebebin tasarrufta belirtilmemesi veya sebebin yeterli şekilde gerekçelendirilmemesi(belirsiz olması);³¹⁵ mirasbırakanın mirasçılıktan çıkarma tasarrufunda belirttiği çıkarma sebebinin gerçek olmaması; mirasbırakanın mirasçılıktan çıkarma tasarrufuna konu fiilin geçerli bir sebep oluşturmaması;³¹⁶ mirasbırakanın mirasçılıktan çıkarma tasarrufuna konu fiilin kabulüyle birlikte mirasbırakanın çıkarılanı affetmesi halinde, tenkis davası açılması mümkündür.³¹⁷

Belirtilen sebeplerin varlığı halinde yani geçerli kabul edecek bir mirasçılıktan çıkarma nedeninin bulunmaması durumunda mirasçılıktan çıkarma tasarrufu kendiliğinden geçersiz hale gelmeyecektir. Geçersizliği ancak dava yoluyla mümkün olacaktır.³¹⁸ Bu halde dahi geçersizliğin mirasçılıktan çıkarmada tenkis davası ile gerçekleşmesi tasarrufun bütün sonuçlarını ortadan kaldırmamakta çıkarılana yalnızca saklı payını talep hakkını kazandırmaktadır. Mirasçılıktan çıkarmada tenkis davası alelade tenkis davası ile karıştırılmamalıdır. Burada sadece geçersizlik kararı ile saklı paya hak kazanma söz konusudur.³¹⁹

Bu durumlarda geçerli bir nedenin bulunmaması mirasçılıktan çıkarılana yalnızca saklı payını talep hakkı tanınmaktadır. Davanın ise yaygın görüşe göre tenkis

---

³¹³ YAĞCI, Kürşat, s.452. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.367-368. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 810. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.256.

³¹⁴ SEROZAN, Rona/ ENGİN, Baki İlkay, s.404.

³¹⁵ ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.148., ; YAĞCI, Kürşat, s.421. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 826. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s. 369.

³¹⁶ ÖZTAN, Bilge, Miras Hukuku, s.148. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.368- 369.

³¹⁷ YAĞCI, Kürşat, s.423.

³¹⁸ YAĞCI, Kürşat, s.419.

³¹⁹ YAĞCI, Kürşat, s.420. ; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.369-370. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.265.

halinde miras hakkının etkileneceği kimselere yöneltilmesi gerekmektedir.³²⁰ Burada taraf ehliyeti, dava açma süresi gibi hususlarda alelade tenkis hükümlerinin kıyas yoluyla uygulanması mümkündür.

İspat yükünün kimde olduğu, tenkis sebebine göre değişkenlik gösterebilecektir. Mirasçılıktan çıkarma sebebi çıkarma tasarrufunda belirtilmemişse, ispatı da mümkün olamayacağından tasarruf tenkise tabidir. Çıkarılma nedeni tasarrufta gösterilmiş ancak çıkarılan çıkarılma sebebinin geçerli olmadığını, doğru olmadığını, mevcut olmadığını öne sürüyorsa; sebebin geçerli olduğunu ispat etmekle yükümlü olan, mirasçılıktan çıkarma tasarrufundan menfaat elde edene düşmektedir.³²¹ Burada çıkarma tasarrufundan menfaat elde eden davalıların, çıkarılanın kusurlu olduğunu da ispat etmeleri gerekir. Ancak çıkarma nedeninde mirasbırakanında ortak kusurlu olduğunu ileri süren davacı bu ortak kusur iddiasını kendisi ispatlamalıdır.³²²

3.4.2.2. Tenkis Davasında Hak Düşürücü Süreler

Mirasçılıktan çıkarma tasarrufunun tenkisinin alelade tenkis davası olmadığı belirtilmiştir. Ancak alelade tenkis hükümlerinin kıyas yoluyla uygulanacağı da açıktır. Bundan hareketle mirasçılıktan çıkarılanın dava hakkı, saklı payını zedeleyen mirasçılıktan çıkarma tasarrufunu öğrendiği tarihten itibaren bir yıl ve her halükarda tasarruf vasiyetname ile yapıldı ise vasiyetnamenin açılma tarihinden; miras sözleşmesi ile yapıldıysa mirasbırakanın ölüm tarihiden itibaren on yıl geçmesiyle düşer.³²³

³²⁰ YAĞCI, Kürşat, s.428.; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan, s.369. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.265.

³²¹ İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.263.; Konuya ilişkin Yargıtay Kararında, ‘...TMK’nun 512/1. maddesinde "Mirasçılıktan çıkarma, mirasbırakan ancak buna ilişkin tasarrufunda çıkarma sebebinin belirtmişse geçerlidir." 2.fikrasında "Mirasçılıktan çıkarılan kimse itiraz ederse, belirtilen sebebin varlığını ispat, çıkarmadan yararlanan mirasçıya veya vasiyet alacaklısına düşer". 3.fikrasında ise "Sebebin varlığı ispat edilememiş veya çıkarma sebebi tasarrufta belirtilmemişse tasarruf, mirasçının saklı payı dışında yerine getirilir; ancak, mirasbırakan bu tasarrufu çıkarma sebebi hakkında düştüğü açık bir yanılma yüzünden yapılmışsa, çıkarma geçersiz olur" hükmüne yer verilmiştir. **Y.3. H. D., E. 2017/15813, K. 2019/1902, T. 12.3.2019,**(www.kazanci.com.tr. 28.05.2020. Erişim)

³²² YAĞCI, Kürşat, s.430-431. ; İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan, s.263- 264. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 848.

³²³ BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 976. ; Bir yıllık süreye ilişkin açıklamaya yer verilirken; s. 983. ile on yıllık süre açıklamasına yer verilmiştir. ; YAĞCI, Kürşat, s.432. ; Konuya ilişkin Yargıtay Kararına göre, ‘...Dava, tenkis istemlerine ilişkindir. Somut olayda, davacılar TMK’nın 571. maddesi uyarınca bir yıllık hak düşürücü süre geçtikten sonra dava açmışlardır. Bu nedenle mahkemece davalılar hakkındaki davanın hak düşürücü süre geçtiği gerekçesiyle reddi gerekir...’ **Y.14. H. D., E. 2015/1687, K. 2015/6049, T. 2.6.2015,**(www.kazanci.com.tr. 27.05.2020. Erişim)

3.4.2.3. Tenkis Davasının Sonuçları

Mirasçılıktan çıkarma sebebiyle çıkarma tasarrufundan yararlanan mirasçılar ya da vasiyet alacaklıları, tasarrufta belirtilen nedenin geçerli, doğru ve mevcut olduğunu ispat edemediklerinde³²⁴ dahi çıkarılan sadece saklı payına kavuşacak, tüm miras hakkına erişemeyecektir. ³²⁵ Mirasçılıktan çıkarma tasarrufunun tenkis davası ile geçersiz hale gelmesi kararı, geriye etkili olarak mirasın açılması anından itibaren hüküm ve sonuçlarını doğuracak bozucu yenilik doğuran bir karar niteliğindedir. Bu karar davaya taraf olanları bağladığından, davalı olarak gösterilmeyen mirasçılar veya vasiyet alacaklıları açısından hüküm ve sonuç doğurmayacaktır. ³²⁶

Görüldüğü üzere dava yoluyla mirasçılıktan çıkarılana tanınan talep hakları miras hukukunda iptal ve tenkis davaları düzenlemelerine kıyas yoluyla uygulanabilecek niteliktedir.

---

³²⁴ “...Davalılar, mirastan ıskat sebebini ispat edemediğinden TMK'nun 512/3. maddesi gereğince mirastan ıskatın miras bırakanın tasarruf nisabı oranında geçerli olması gerekir. Başka bir ifadeyle tasarruf nisabı sınırları içerisinde geçerli olmak üzere vasiyetnamenin ıskatına ilişkin bölümün hükümsüzlüğüne karar verilerek davacının saklı payını talep edebileceği ve davaya tenkis davası olarak devam edileceği düşünülmeyen yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir...” Y.3. H. D., E. 2017/12298, K. 2019/146, T. 16.1.2019. (www.kazanci.com.tr. 25.05.2020. Erişim)

³²⁵ “...Öte yandan; mirastan çıkarma sebeplerinin ve şartlarının bulunmadığının tespiti, başka bir ifadeyle ıskat sebebinin kanıtlanamaması halinde, tasarrufun mirasçının saklı payı dışında yerine getirileceği, bu sebeple de, böyle bir durumda davanın tenkis davası olarak görülüp, tenkis hükümleri çerçevesinde inceleme yapılarak sonucuna göre hüküm kurulması gerektiği kuşkusuzdur...” Y.14. H. D., E. 2016/1784, K. 2016/7544, T. 26.9.2016.

(www.kazanci.com.tr. 24.05.2020. Erişim)

³²⁶ YAĞCI, Kürşat, s.434. ; BELGESAY, Mustafa Reşit, s. 840 vd.

SONUÇ

Miras Hukuku, mirasbırakanın iradesinin yasal sınırlar içerisinde uygulanabilmesi ve aile kurumunun haklarının korunması, mirasbırakanın gerek sağlığında gerek ölümünden sonra da mirasçılarının haklarına zarar vermemesi üzerine denetim mekanizması görevi gören düzenlemeler içermektedir. Bu noktada kanun koyucu; mirasbırakana veya mirasbırakanın aile üyelerine karşı aile hukukundan doğan yükümlülüklerini önemli ölçüde yerine getirmemesi hususunda ayrıca kural koyma ihtiyacı duymaktadır. Nitekim aile hukukundan doğan yükümlülükler aile birliğinde bireylerin karşılıklı hak ve ödevlere bağlılıkları ile yüklenilen sorumluluklardır.

Aile kavramının korunması ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi toplumu oluşturan yapıya karşı sorumluluğun yerine getirilmemesini olarak değerlendirilebilir. Ayrıca bağlılık oluşturan bu yapı içerisinde sorumluluğa aykırı hal ve hareketler ile söz konusu yükümlülüklerin ihlali bireylerde ağır hassasiyetlere ve giderilmesi güç veya imkansız hasarlara sebep olabilecek niteliktedir. Hal böyle olunca birey, hayatta iken yükümlülüklerini yerine getirmeyen mirasçısının, mirasından faydalanması düşüncesine dahi katlanamayabilir. Bu noktada hukuken de düzenlenmiş olan yükümlülüklerini yerine getirmeyen saklı paylı mirasçının mirastan fayda elde etmesini engelleme istediği söz konusu olacaktır. Haklı ve doğal isteği çerçevesinde mirasbırakan ölüme bağlı tasarrufta bulunarak, saklı paylı mirasçının, pay sahibi olmaması için mirasçılıktan çıkarılma tasarrufunda bulunabilecektir.

Mirasçılıktan çıkarmanın sebebi ise yapılan ölüme bağlı tasarruf ile açıkça belirtilmelidir. Sebebin aile hukukundan doğan yükümlülükleri önemli ölçüde yerine getirilmemesinden kaynaklanması hususunda objektif ve sübjektif kriterin birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Yükümlülüğün önemli ölçüde yerine getirilmemesi mirasbırakanda olumsuz sayılabilecek bir hissiyat oluşturmuyor ise kendiliğinden mirasçılıktan çıkarılma söz konusu olmayacaktır. Yine mirasbırakan ihlal halinde sübjektif olarak, etkilendiğini ifade etmiştir ama objektif boyutta bakıldığında önemli bir ihlal söz konusu değil ise bu durumda da söz konusu sebep, mirasçılıktan çıkarma tasarrufuna temel olamayacaktır.

Mirasçılıktan çıkarma tasarrufunda amaç sadece çıkarılanın mirastan mahrum edilmesi yönündedir. Bu nedenle kanun koyucu mirasçılıktan çıkarmanın kişiselliğini dikkate alarak çıkarılanın altsoyunun etkilenmemesini amaçlamıştır. Pek tabii mirasbırakanın mal varlığı üzerinde tasarruf yetkisi bulunduğundan sadece saklı pay yönünden istisna mevcuttur. Çıkarılanın altsoyu mirasbırakanın da saklı paylı mirasçısı ise saklı payını talep edebilecektir. Ancak saklı paylı değilse, mirasbırakanın mirasın tamamı üzerinde tasarrufta bulunabilecektir.

Aile hukukundan doğan yükümlülüklerin ihlal edilmesi sebebiyle mirasçılıktan çıkarma tasarrufunda esas nokta yükümlülüklerin önemli ölçüde ihlaline sebep olan kusurlu bir davranışın saklı paylı mirasçı tarafından gerçekleştirilmesi ve mirasbırakanın bu sebebin etkisiyle açık, anlaşılır şekilde o kimseyi mirasçılıktan çıkarma iradesiyle ölüme bağlı tasarruf gerçekleştirmesidir.

Mirasbırakanın mal varlığı üzerinde tasarruf yetkisi bulunduğundan sadece saklı pay yönünden sınırlama öngörülmüştür. Belirtildiği üzere çıkarılanın altsoyu mirasbırakanın da saklı paylı mirasçısı ise saklı payını talep edebilecektir. Ancak saklı paylı değilse, mirasbırakanın mirasın tamamı üzerinde tasarrufta bulunabilecektir.

Tam bu noktada tasarrufun doğrudan muhatabı olan çıkarılanı etkilemesi olağan bir sonuçtur. Ancak aile hukukundan doğan bağın bu çıkarılanında etkisi ile hiç kurulmadığı, çıkarılanın altsoyunun da mirasçılığına ilişkin bir karine teşkil etmesi akla yatkın hukuka aykırı düşmektedir. Nitekim mirasçılıktan çıkarma tasarrufunun nispi olması nedeniyle mirasçılıktan çıkarılanın mirasçılara yönelik belirli şartların varlığı halinde bir karineden söz etmek temel Miras Hukuku ilkelerine aykırı olarak görülmektedir.

Örneğin; Mirasbırakanın sağlığında kızı K ve torunu T hayattadır. Mirasbırakan aile hukukundan doğan yükümlülükleri; hiçbir bağ kurulmayarak, yerine getirmemiştir. Torun T’de iradesiyle mirasbırakanla hiçbir bağ kurmamıştır. Bu gerekçeyle mirasbırakanın K’ yı mirasçılıktan çıkarması, aynı gerekçeyle T’yi de mirasçılıktan çıkarma iradesinin varlığının bulunduğu karine teşkil edebilir. Çünkü hiçbir şekilde K ve T ile görüşmeyip, maddi manevi bağı olmayan mirasbırakan açısından K ve T aynı gerekçelerle saklı paydan mahrum edilebilecek iken T’den haberdar olmayan mirasbırakan çıkarma tasarrufunu gerçekleştirmemiş olabilir.

Ancak aile hukukundan doğan yükümlülüğü ihlal eden saklı paylı mirasçının mirasçılık sıfatını kaybetmesi iradesinde olan mirasbırakan, çıkarılanın mirasçısının varlığını öğrenmediğinden aile bağını hiç kurmadığı bir kişiye yönelik tasarrufta

bulunma iradesini de ortaya koyamayabilir. Burada kısıtlı durumlarda dahi olsa mirasçılıktan çıkarılanın çıkarılma sebebine bağılı olarak onun mirasçısının da saklı payından mahrum edilebileceğı yönünde bir kanaat oluşması mümkün kılınılabilmelidir.

KAYNAKÇA

Yararlanılan Kitaplar:

- AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ, Derya;** Aile Hukuku, Beta Yayıncılık, Bası:22, İstanbul, 2020.
- AKINTÜRK, Turgut;** “Şart Ve Mükellefiyet Kavramları Üzerinde Bir İnceleme”, AÜHFD, Cilt:27, Sayı:3 Yayın Tarihi: 1970. s.219-247.
- AKİPEK, Jale/ AKINTÜRK, Turgut/ ATEŞ KARAMAN, Derya;** Kişiler Hukuku Yenilenmiş, Beta Yayıncılık, Bası: 10, İstanbul, 2013.
- ANTALYA, O. Gökhan/ SAĞLAM, İpek;** Miras Hukuku Cilt III, Seçkin Yayınevi, Bası:4, Ankara, 2019.
- ARAS, Bahattin;** Sadakat Yükümlülüğünün İhlal Edilmesi Halinde Eşin ve Üçüncü Kişinin Manevi Tazminat Sorumluluğu, Terazi Hukuk Dergisi, 11 (116), 2016, s.14-23.
- ATILKAN, Bilal;** Evlilik Birliğinde Sadakat Yükümlülüğü, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü , Ankara, 2019.
- AYAN, Mehmet;** Miras Hukuku, Mimoza Basım, Bası:4, Konya, 2007.
- BADUR, Emel/ TURAN BAŞARA, Gamze;** Aile Hukukunda Sadakat Yükümlülüğü ve İhlalinden Kaynaklanan Manevi Tazminat İstemi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 65 (1), 101-136. (Sadakat Yükümlülüğü), 2016.
- BAYDAR, Utku;** Türk Medeni Kanununa Göre Mirasçılıktan Çıkarma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2005.
- BAYGIN, Cem;** Tazminattan Günümüze Aile Hukukunun Gelişim Sürecine Kısa Bir Bakış, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 22, Sayı:3, 2016. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/36500/333916>
- BELGESAY, Mustafa Reşit;** Türk Kanunu Medenisi Şerhi, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1952.
- BERKİ, Şakir;** Türk Medeni Kanununda Miras Hukukunun ESASLARI(II), AÜHFD, Cilt:29, Sayı:1 Yayın Tarihi: 1972.
- ÇUBUKGİL, Rıza;** Medenî Kanunumuzda Mirastan Adi Iskatın Hüküm Ve Neticeleri, AÜHFD, Cilt:8, Sayı:3, 1951, s.495-609. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/42938/519575>.
- ÇUBUKGİL, Rıza;** Mirastan Adi Iskatın Hukuki Mahiyeti Ve Sebepleri, AÜHFD, Cilt:7, Sayı:3, 1950, s.441-467. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/42967/520209>.
- DEDE, İsmail;** Türk Boşanma Hukukuna Farklı Bir Yaklaşım: Zina Ve Haysiyetsiz Hayat Sürme Arasındaki Keskin Sınır, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 23, Sayı:3, İstanbul, 2017. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/456992>.
- DEMİR, Şamil;** Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Artık Değerin Hesaplanması ve Paylaştırılması, Ankara Barosu Dergisi, 2014/1. <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/tekmakale/2014-1/7.pdf>.

- DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut;** Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, Bası:14, İstanbul, 2019.
- DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut;** Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, Bası:12, İstanbul, 2016.
- DURAL, Mustafa/ ÖZ, Turgut;** Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, Filiz Kitabevi, Bası:12, İstanbul, 2018.
- ERDEM, Mehmet;** Aile Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Bası:2, Ankara, 2019.
- EREN, Fikret/ AKTÜRK, İpek YÜCER;** Türk Miras Hukuku, Yetkin Yayınları, Bası: 1, Ankara, 2019.
- EREN, Fikret;** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, Bası: 16, Ankara, 2014.
- ERLÜLE, Fulya;** “Aldatılan Eşin Üçüncü Kişiye Yönelik Manevi Tazminat Talebine İlişkin Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi” Medeni Hukuk Alanındaki Güncel Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi Sempozyumları Cilt:II Aile Hukuku , On İki Levha Yayınları, İstanbul,2017.
- EROL, Ahmet/ CİNGÖZ, Dilek;** Bir Mükellef Hakkı Olarak Mirasın Reddi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Cilt: 28, Sayı:118, Ankara, 2015.
- ERSÖZ, Oğuz;** Mirasçılıktan Cezalandırıcı Çıkarma, Uyuşmazlık Mahkemesi dergisi, Sayı: 14, Yayın Tarihi: 2019. s.195-254.
- ERSÖZ, Oğuz;** Türk Hukukunda Zina Sebebiyle Boşanma, On İki Levha Yayıncılık, Bası: 1, İstanbul, 2018.
- GENÇCAN, Ömer Uğur;** Boşanma Hukuku, Yetkin Yayınevi, Bası:8, Ankara, 2019.
- GENÇCAN, Ömer Uğur;** Miras Hukuku, Yetkin Yayınları, Bası:2, Ankara, 2018.
- GENÇCAN, Ömer Uğur;** Nafaka Hukuku, Yetkin Yayınları, Bası:1, Ankara, 2018.
- GENÇCAN, Ömer Uğur;** Velayet Hukuku, Yetkin Yayınları, Bası:1, Ankara, 2015.
- GÜNAY, Erhan;** Mirasçılık Sifatının Yitirilmesi, Seçkin Yayıncılık, Bası:2, Ankara, 2018.
- GÜNAY, Erhan;** Mirasçılıktan Çıkarma, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 11, Sayı:116, 2016.
- GÜNAY, Erhan;** Mirasın Reddi, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 10, Sayı:112, 2015.
- GÜNAY, Erhan;** Mirastan Yoksunluk, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 11, Sayı:113, 2016.
- GÜNERİ, Cemal;** Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali, Seçkin Yayınevi, Bası:1, Ankara, 2018.
- GÜRPINAR, Damla;** Artmirasçı Atama, Turhan Kitabevi, Doktora Tezi, Ankara, 2018.
- GÜRSOY, Kemal Tahir;** Ölüme Bağlı Tasarruflarda Şart Ve Mükellefiyetler, AÜHFD, Cilt: 10, Sayı: 1 Yayın Tarihi: 1953.
- HATEMİ, Hüseyin;** Aile Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, Bası: 7, İstanbul, 2019.
- HATEMİ, Hüseyin;** Miras Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, Bası:7, İstanbul,2018.
- HATEMİ, Hüseyin;** Miras Hukuku, Vedat Kitapçılık, Bası:5, İstanbul, 2014.
- HOROZOĞLU, Orçun;** Mirasın Hükmen Reddi Ve Sonuçları, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010.
- İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan;** Miras Hukuku, Der Yayınları, Bası:14, İstanbul,2018.
- İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan;** Miras Hukuku, Der Yayınları, Bası:8, İstanbul, 2011.
- İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan;** Miras Hukuku, İleri Kitabevi, Bası:8,İzmir, 2012.
- KARACA, Beytul Fatih;** Cezalandırma Amacıyla Mirasçılıktan Çıkarma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2008.
- KESKİN, A.Dilşad/ DEMİRCİOĞLU H. Reyhan;** Medeni Hukuk-II (Eşya Hukuku-Miras Hukuku), Seçkin Yayınevi, Bası:1, 2018.
- KILIÇOĞLU, Ahmet M.;** Aile Hukuku, Turhan Kitapevi, Bası:1, Ankara, 2015.

- KILIÇOĞLU, Ahmet M.;** Medeni Kanun'umuzun Aile-Miras-Eşya Hukukuna Getirdiği Yenilikler, Turhan Kitapevi, Bası:2, 2004.
- KILIÇOĞLU, Ahmet M.;** Miras Hukuku, Turhan Kitabevi, Bası:6, Ankara, 2017.
- KIRMIZI, Mustafa,** Aile Hukuku Davaları, Bilge Yayınevi, Bası:1, Ankara, 2016.
- KOCAĞA, Köksal;** Vasiyeti Yerine Getirme Görevlisi, Yetkin Basımevi, Bası: 1, Ankara, 2006.
- KOCAYUSUFOĞLU, Necip;** Miras Hukuku, Filiz Kitapevi, Bası:3,1987.
- KÖPRÜLÜ, Bülent;** Miras Hukuku Dersleri, Fakülteler Matbaası, Bası:2, İstanbul, 1985.
- MEDAR, Arzu Ahsen;** Yargı Kararları Işığında Türk ve İsviçre Hukukunda Yoksulluk Nafakası, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, 2018.
- OĞUZMAN, M.Kemal;** Miras Hukuku, Filiz Kitabevi, Bası:3, İstanbul, 1984.
- ÖZKAN, Hasan;** Sulh Hukuk Davaları ve Tatbikatı Miras Hukuku (Md.495-591), Legal Yayıncılık, Bası:5, İstanbul, 2017.
- ÖZKAN, Hasan;** Türk Medeni Yasası Ve Uygulaması Aile Hukuku I (Md.118-201), Legal Yayıncılık, Bası:2, İstanbul, 2017.
- ÖZKAN, Hasan;** Türk Medeni Yasası Ve Uygulaması Aile Hukuku II (Md.202-395), Legal Yayıncılık, Bası:3, İstanbul, 2017.
- ÖZKAN, Hasan;** Türk Medeni Yasası Ve Uygulaması Miras Hukuku (Md.495-682), Legal Yayıncılık,Bası:1, İstanbul, 2015.
- ÖZMEN, Etem Saba/ VARDAR HAMAMCIOĞLU, Gülşah;** Evli Kişiyle Birlikte Olan Kadına/Erkeğe Yöneltilen Manevi Tazminat Talebi Ve Özellikle Konuya İlişkin Yargıtay Kararları Üzerine Düşünceler, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 22, Sayı:3, İstanbul, 2016. <https://dergipark.org.tr/pub/maruhad/issue/36500/359598>.
- ÖZTAN, Bilge/ OZANEMRE YAYLA, Hatice Tolunay;** Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 22.3.2017 Tarih, 2017/4-1334 Esas ve 2017/545 Karar Sayılı Kararı Üzerine Eleştirel Bir Yaklaşım, Ankara Barosu Dergisi, 2017/3. <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/tekmakale/2017-3/7.pdf>.
- ÖZTAN, Bilge;** Aile Hukuku,Turhan Kitapevi, Bası:6, Ankara ,2015.
- ÖZTAN, Bilge;** Medeni Hukuk'un Temel Kavramları, Turhan Kitabevi Bası:42, Ankara, 2017.
- ÖZTAN, Bilge;**Miras Hukuku, Turhan Kitabevi Bası:8, Ankara, 2016.
- REFORM SERİSİ YAYIN KURULU,** Medeni Hukuk-II(Eşya Hukuku-Miras Hukuku), Gazi Kitabevi, Bası:1, Ankara, 2020.
- REYHANİ YÜKSEL, Sera;** Velayet Hakkının Anayasal Sınırları, Legal Yayıncılık, Bası:1, İstanbul, 2016.
- RUHİ, Canan/RUHİ, Ahmet Cemal;** Ölümüne Bağlı Tasarruflar Ve İptali, Seçkin Yayınevi, Bası:1, Ankara, 2015.
- SARI, Suat;** Uygulamalı Miras Hukuku , Filiz Kitabevi, Bası:3, İstanbul, 2016.
- SEROZAN, Rona/ ENGİN, Baki İlkay;** Miras Hukuku, Seçkin Yayınevi, Bası:4, Ankara, 2014.
- SEROZAN, Rona/ ENGİN, Baki İlkay;** Miras Hukuku, Seçkin Yayınevi, Bası:6, Ankara, 2019.
- SEROZAN, Rona;** Çocuk Hukuku, Vedat Kitapçılık, Bası:2, İstanbul, 2005.
- TANRIVERDİ, Ali Deniz;** Türk Medeni Hukukunda Mirasçılıktan Çıkarma, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2008.
- TEKİNAY, Selahattin Sulhi;** Türk Aile Hukuku, Filiz Kitapevi, Bası:7, 1990.

TURAN, Gamze; Ölüme Bağlı Tasarrufların Hükümsüzlüğü, Turhan Kitabevi, Bası: 1, Ankara, 2009.

YAĞCI, Kürşat; Cezai Mirasçılıktan Çıkarma, On İki Levha Yayıncılık, Bası:1, İstanbul, 2013.

ZEVKLİLER, Aydın/ ACABEY, Beşir/ GÖKYAYLA, Emre; Seçkin Yayınevi,Bası:6, Ankara,1999.

Yararlanılan İnternet Siteleri:

<http://acikerisim.deu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/12345/2017/petek5.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

<http://acikerisim.ticaret.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11467/363/M00194.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

<http://app.e-uyar.com>

<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/315/3067.pdf>

<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/320/3191.pdf>

<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/322/3174.pdf>

<http://static.dergipark.org.tr>

<http://www.kazanci.com.tr/gunluk/2hd-2016-3256.htm>

<https://legalbank.net/arama>

<https://www.kararara.com>

www.kazanci.com

www.resmigazete.gov.tr

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Seher Direnç ZEYBEK

Doğum Yeri ve Tarihi : Tokat - 1991

Öğrenim Durumu :

Derece	Alan	Üniversitesi	Yıl
Lisans	Hukuk	Çankaya Üniversitesi	2010-2014
Yüksek Lisans	Özel Hukuk	Çankaya Üniversitesi	2018-2020

İş Deneyimi :

Çalıştığı Yer	Görev	Yıl
IGK Hukuk Bürosu	Avukat	2018-...
PRAV Hukuk Bürosu	Avukat	2016-2018
AD Hukuk Bürosu	Stajyer Avukat-Avukat	2014-2016

E-posta : sdzeybek@hotmail.com

Telefon : 05379500648

Tarih :